

Allvarliga arbetsskador och långvarig sjukfrånvaro

Juni 2022

afa
FÖRSÄKRING


Vill du ta del av kommande publikationer?

Ladda ner och prenumerera på våra statistikrapporter här:

[www.afaforsakring.se/
statistikrapporter](http://www.afaforsakring.se/statistikrapporter)

A woman with long blonde hair, wearing a black beanie, a dark jacket, and safety harness, is working on a red metal roof. She is looking down at a document or plan she is holding. The background shows a sunset over a cityscape with other buildings and a crane. The overall mood is professional and focused.

2022



Afa Försäkring ger trygghet och ekonomiskt stöd vid sjukdom, arbetsskada, arbetsbrist, dödsfall och föräldradedighet. Våra försäkringar är bestämda i kollektivavtal mellan arbetsmarknadens parter och vi försäkrar 9 av 10 människor i privat näringsliv, kommuner och regioner.

Afa Försäkring drivs utan utdelning till ägarna. Vi förvaltar drygt 200 miljarder kronor för att säkerställa framtida utbetalningar till våra försäkrade. En viktig del av vår verksamhet är att stödja forskning och projekt som aktivt syftar till att förbättra arbetsmiljön.

Afa Försäkring är samlingsnamnet för Afa Trygg tjänstepensionsaktiebolag, Afa Sjuk tjänstepensionsaktiebolag och Afa Liv tjänstepensionsaktiebolag.

Afa Försäkring har cirka 650 medarbetare och ägs av Svenskt Näringsliv, LO och PTK.

Vd har ordet

Afa Försäkring har administrerat kollektivavtalade försäkringar på uppdrag av arbetsmarknadens parter i snart 60 år. Vi försäkrar 9 av 10 anställda i Sverige och är därmed störst när det gäller försäkringar i arbetslivet. Våra olika försäkringar ger ekonomiskt skydd vid sjukdom, arbetsskada, arbetslöshet, dödsfall och föräldraledighet.

I vår skadedatabas finns information lagrad om drygt 15 miljoner försäkringsärenden från början av 1970-talet fram till idag. Det ger oss värdefull kunskap om skador och sjukdomar i yrkesgrupper och i samband med arbetsuppgifter i både privat och offentlig sektor. Statistiken från databasen utgör en väsentlig del av beslutsunderlaget för vårt stöd till forskning och utveckling inom arbetsmiljö och hälsa.

Vi vill att så många som möjligt ska kunna ta del av vår statistik. Därför presenterar vi årligen denna rapport som visar hur de allvarliga arbetsskadorna och den långvariga sjukfrånvaron har utvecklats. Statistiken förändras från år till år och vi vill betona att skadefrekvensen på den svenska arbetsmarknaden är låg internationellt sett.

Under ett par år i början av 2010-talet ökade antalet allvarliga olyckor per 1 000 sysselsatta. Antalet allvarliga olycksfall per år var sedan oförändrat i sex år, för att 2019 åter öka något. 2020 års siffror visar nu att risken för olyckor minskar, från 2,6 olycksfall per 1 000 sysselsatta till 2,4. När det gäller sjukfrånvaron ser vi en fortsatt minskning av antalet sjukfall för både kvinnor och män inom såväl kommuner och regioner som i den privata sektorn.

Vår vision är att alla ska ha en trygg vardag. Nu fortsätter vårt arbete för att minska ohälsan och skadorna i arbetslivet.



Anders Moberg
Verkställande direktör,
Afa Försäkring



Foto: Adam Fredholm

Innehåll

Om Afa Försäkring	6
Om rapporten	7
Sammanfattning och slutsatser – Arbetskadorna	8
Sammanfattning och slutsatser – Sjukfrånvaro	10
Arbetskadorna	15
Godkända arbetskadorna 2010–2020	18
Arbetsolyckornas fördelning efter allvarlighet	20
Allvarliga arbetsolycksfall – avtalsområde	23
Allvarliga arbetsolycksfall – ålder, kön och sysselsättning	26
Allvarliga arbetsolycksfall efter yrkesgrupp	28
Allvarliga arbetsolycksfall som medfört medicinsk invaliditet	34
Vanliga orsaker till allvarliga arbetsolycksfall	36
Åldersberoende risk, efter händelsetyp och kön	44
Var på kroppen sker skadorna?	47
Antal allvarliga arbetsolycksfall per 1 000 sysselsatta efter län och kön	50
Allvarliga arbetsolyckor vid distansarbete	53
Vanliga orsaker till färdolycksfall	55
Godkända arbetssjukdomar	56

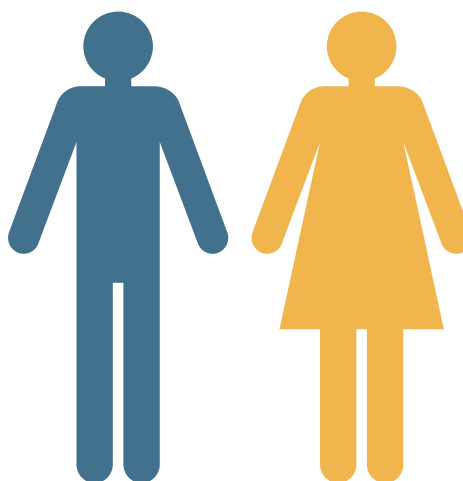
Långvarig sjukfrånvaro	62
Nya sjukfall 2010–2020	66
Nya sjukfall – ålder, kön och sysselsättning	68
Yrke och kön – Kommuner och regioner	70
Yrke och kön – arbetare i privat sektor, Svenskt Näringsliv/LO	84
Långvariga sjukfall 2007–2020 efter avtalsområde, ålder och kön	98
Psykiska och muskuloskeletala diagnoser över tid	102
De långa sjukfallens fördelning efter avtalsområde, ålder, kön och diagnos	105
Sjukfall med samsjuklighet	110
Sjukfall som medfört månadsersättning efter kön och avtalsområde 2015–2019	114
Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta efter län och kön	115
Fördjupning långvarig sjukfrånvaro med diagnos covid-19 efter avtalsområde	118
Uppgifter i vårt skaderegister – metod och urval	122
Bilagor	124
Yrkesgrupper	134
Begrepp	135
Referenser	136

Om Afa Försäkring

De kollektivavtalade försäkringarna ger trygghet och ekonomiskt stöd vid sjukdom, arbetsskada, arbetsbrist, föräldraledighet och dödsfall. Vi försäkrar de som arbetar i små eller stora företag, organisationer och branscher och i de allra flesta yrkesgrupper på arbetsmarknaden.

Afa Försäkring drivs utan vinstutdelning och vi försäkrar utan krav på hälso-
prövning. Vårt uppdrag är att förvalta såväl kunskaper som erfarenheter på bästa sätt och att bidra till bättre arbetsmiljö och hälsa. Vår målsättning är att ingen ska gå miste om den ersättning som han eller hon har rätt till. Sedan 1963 har vi hanterat mer än 15 miljoner försäkringsärenden. Information om skade- och sjukdomsärenden finns lagrade i vår skadedatabas och sträcker sig ända tillbaka till 1974. Eftersom en stor del av den sysselsatta arbetskraften är försäkrad hos Afa Försäkring har vi god kunskap om olika typer av skadehändelser och sjukdomar som drabbar människor i arbetslivet.

Skadedatabasen utgör grunden för vårt stöd till skadeförebyggande forskning och utveckling. Vi är en av Sveriges främsta anslagsgivare inom forskning om arbetsmiljö och hälsa. År 2020 satsade vi cirka 300 miljoner kronor på förebyggande insatser, varav cirka 120 miljoner på forskning och utveckling.



Om rapporten

Detta är vår årliga rapport som sammanfattar utvecklingen av arbetsskador och sjukfrånvaro fram till och med skade-/insjuknandeåret 2020. Statistiken är, om inte annat anges, avläst den 31 december 2021.

Statistiken kommer från Afa Försäkrings skadedatabas som är ett register över de försäkringsärenden som Afa Försäkring hanterar. Arbetsskade- och sjukförsäkringsärenden utgör majoriteten av våra försäkringsärenden.

FÖRSÄKRINGARNA SOM ÄR GRUNDEN FÖR VÅR STATISTIK

Arbetsskadeförsäkringen

Trygghetsförsäkring vid arbetsskada, TFA, omfattar samtliga anställda, det vill säga såväl arbetare som tjänstemän inom avtalsområdena Svenskt Näringsliv/LO/PTK och Kooperationen. TFA-KL omfattar samtliga anställda i kommuner och regioner, Svenska kyrkan och Sobonaföretag. Sobona är en arbetsgivarorganisation för företag som är verksamma inom kommun- och regionnära verksamheter. Afa Försäkring har också uppdraget att administrera och reglera arbetsskador i enlighet med det statliga personskadeavtalet (PSA), och har därför information om i stort sett alla anmälda arbetsskador i Sverige.

Sjukförsäkringen

Avtalsgruppsjukförsäkringen AGS omfattar arbetare inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO och Kooperationen. AGS-KL omfattar anställda i kommuner, regioner, Svenska kyrkan och Sobonaföretag. Sjukförsäkringen omfattar däremot inte statligt anställda eller tjänstemän inom det privata avtalsområdet. Sjukförsäkringen ger ett komplement till sjukpenning eller sjuk- eller aktivitetsersättning från Försäkringskassan och sjukfrånvaron behöver inte vara arbetsrelaterad.

YRKESKLASSIFICERING

Afa Försäkring använder sig sedan 2015 av Statistiska centralbyråns standard för yrkesklassificering SSYK 2012 (Statistiska centralbyrån, 2012). Tidigare användes den gamla standarden SSYK96 (Arbetsmarknadsstyrelsen, 1997). Yrkeskoder enligt SSYK 2012 kan i flera fall inte översättas till yrkeskoder enligt SSYK 96 eller vice versa. Det medför att vi har ett tidseriebrott i yrkesstatistiken. Vi redovisar därför tidsserier för yrke med 2015 som startår i denna rapport. Under 2018 gjordes uppdateringar som ledde till förändringar för vissa SSYK-grupper för kommuner och regioner. Från 2019 använder Statistiska centralbyrån en ny datakälla och metod för att klassificera förvärvsarbetare. Dessa förändringar innebär ett tidseriebrott mellan åren 2017 och 2018 samt mellan 2018 och 2019.

Sammanfattning och slutsatser – Arbets-skador (TFA, TFA-KL och PSA)

Totalt godkändes

58 753

ARBETSSKADOR 2020

(arbetsolycksfall, färdolycksfall och arbetssjukdomar)

Av dessa arbets-skador var

51 499 ARBETSOLYCKSFALL

6 737 FÄRDOLYCKSFALL

517 ARBETSSJUKDOMAR

**Förändringar
under 2020**

Covid-19-pandemin påverkade arbetsmarknaden och därmed även arbetsskadeutvecklingen på flera sätt. Sysselsättningen minskade i privat sektor och i kommuner och regioner, men ökade något i statlig sektor. Enligt Statistiska centralbyråns Arbetskraftsundersökning minskade det totala antalet arbetade timmar. Frånvaron bland anställda ökade både på grund av sjukdom och permitteringar. Olycksfallen har därför minskat i branscher där sysselsättningen och aktiviteten har påverkats negativt av pandemin.

Av de 51 499 arbetsolycksfallen var

10 723

ALLVARLIGA OLYCKSFALL

Med allvarliga arbetsolycksfall menas olyckor som lett till mer än 30 dagars sjukskrivning eller motsvarande läkningstid, medicinsk invaliditet eller dödsfall.

**Allvarliga arbetsolyckor
minskade**

Det totala antalet allvarliga arbetsskador minskade jämfört med 2019. Även risken minskade, från 2,6 till 2,4 allvarliga arbetsolycksfall per 1 000 sysselsatta. Risken minskade i alla sektorer.

Yrke och kön



Skadepanoramat ser i stora drag ut som tidigare. Risken för arbetsolycksfall är högst för mansdominerade yrkesgrupper inom industri och hantverk. 2020 var risken för män 3,0 allvarliga olyckor per 1 000 sysselsatta, en minskning jämfört med tidigare år. Högst risk för män återfinns i yrkesgrupperna *byggnadsträarbetare*, *betong- bygg- och anläggningsarbetare* och *livsmedelsarbete*. För kvinnor var risken 1,7 allvarliga olyckor per 1 000 sysselsatta 2020, också en minskning jämfört med tidigare år. För kvinnor är risken högst i yrkesgrupperna *byggnadsträarbetare*, *pappers- och pappersmassearbetare* och *träindustriarbete*.

Fallolyckor



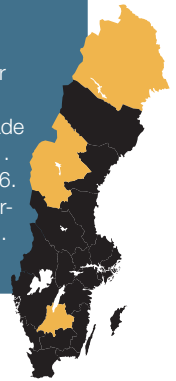
Den vanligaste orsaken till ett allvarligt olycksfall är en fallolycka. De utgör över en tredjedel av alla allvarliga arbetsolyckor. Bland kvinnor är fallolyckor vanliga inom vård- och omsorgsyrken och då särskilt *fall i samma nivå*. För män är fallolyckor från höjd vanligare, till exempel från stegar och byggnadsställningar. För män sker de flesta fallolyckor inom yrkesgrupperna *betong-, bygg- och anläggningsarbete* och *metall- och övrigt industriellt arbete*.

Lastningsolyckor

Näst efter fallolyckor är den vanligaste olyckstypen *lasta, lossa, bära eller flytta*. Denna typ av olycka drabbar främst yrkesgrupperna *metall- och övrigt industriellt arbete* och *yrkesförare* och leder ofta till skador i fingrarna.

Arbetsolycksfall fördelat efter Sveriges län

Risken för ett allvarligt arbetsolycksfall var högst i Jämtlands län, med 3,4 olycksfall per 1 000 sysselsatta. Näst högst risk hade Norrbottens och Jönköpings län med 3,1. Lägst var risken i Stockholms län med 1,6. Skillnaden mellan länen kan till viss del förklaras av skillnader i näringslivsstrukturen.



Godkända arbetssjukdomar

Antalet arbetssjukdomar ökade under 2020, främst på grund av *covid-19*. Arbetssjukdomar är vanligare bland män än bland kvinnor. De vanligaste diagnoserna för män är *effekter av vibration* och *karpaltunnelsyndrom*. Tidigare har bullerskador varit vanligast, men trenden är nu att de minskar. För kvinnor är det vanligast att arbetssjukdomen är orsakad av *covid-19*. Därefter arbetssjukdomar på grund av psykiska besvär.

Färdolycksfall

Olycksfallen under färd minskade under 2020. Färdolyckor är vanligare bland kvinnor än bland män. Kvinnor står för 67 procent av olyckorna. De vanligaste orsakerna är att *ramla ute* och olyckor med *cykel*, vilka utgör tre av fyra färdolycksfall.

Sammanfattning och slutsatser – Sjukfrånvaro (AGS och AGS-KL)

Kommuner och regioner

Totalt ersattes

26 984

NYA LÅNGA SJUKFALL 2020

Med långa sjukfall menas sjukfall som har lett till mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning. Afa Försäkring betalar ut månadsersättning till personer med beviljad sjuk- och aktivitetsersättning som omfattas av AGS-KL.

Minskning av långa sjukfall i Kommuner och regioner

Inom avtalsområde Kommuner och regioner minskade antalet sjukfall för båda könen. Även risken minskade mellan 2019 och 2020, från 23,1 till 22,3 långa sjukfall per 1 000 sysselsatta.

Åldersgrupper och kön



Risken för långvarig sjukfrånvaro minskade för samtliga åldersgrupper för kvinnor. För män minskade risken i samtliga åldersgrupper utom i gruppen 56–64 år.

Yrke och kön

Kvinnor hade 2020 mer än dubbelt så många långa sjukfall per 1 000 sysselsatta som män. Risken för långvarig sjukfrånvaro var 26,3 för kvinnor och 10,7 för män. Den kvinno-dominerade yrkesgruppen *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl. stod* för flest långa sjukfall inom Kommuner och regioner.

Vanliga diagnoser

De två största diagnoserna inom Kommuner och regioner är *psykiska* och *muskuloskeletal*, som tillsammans står för ungefär två tredjedelar av de långa sjukfallen. Den vanligaste diagnosen bakom en långvarig sjukfrånvaro är en psykisk diagnos. Det gäller både kvinnor och män inom Kommuner och regioner. Psykiska diagnoser började öka som andel av alla diagnoser under 2010 och ökningen fortsatte fram till 2016 för att därefter stabiliseras. Kvinnor inom yrkesgruppen *socialt arbete* hade 2020 den högsta risken för ett långvarigt sjukfall med en psykisk diagnos. Sjukfall med psykiska diagnoser blir oftare långa jämfört med övriga diagnoser.

Månadsersättning

I genomsnitt ledde 0,1 sjukfall per 1 000 sysselsatta till månadsersättning inom Kommuner och regioner.

Sjukfallens längd

Medianlängden för långa sjukfall inom Kommuner och regioner ökade från 210 dagar 2019 till 214 dagar 2020. Fåre långa sjukfall påbörjades 2020 men de som påbörjades blev längre än sjukfallen 2019, vilket ökade medianen.

Covid-19

Det är fler kvinnor än män som har ersatts av AGS-KL för ett långt sjukfall på grund av *covid-19* med insjuknandeår 2020. De flesta arbetade inom vården, såsom *undersköterskor*, *vårdbiträden*, *personliga assistenter*, *m.fl.* och *sjuksköterskor och barnmorskor*.

Svenskt Näringsliv/LO

:

Totalt ersattes

61 690

SJUKFALL 2020

Av dessa 61 690 sjukfall var

23 091

LÅNGA SJUKFALL

Med långa sjukfall menas sjukfall som har lett till mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning. Afa Försäkring betalar ut månadsersättning till personer med beviljad sjuk- och aktivitetsersättning som omfattas av AGS.

38 599

KORTA SJUKFALL

Med korta sjukfall menas sjukfall som har lett till 15–90 dagars sjukfrånvaro.

Minskning av långa sjukfall i privat sektor

Inom avtalsområde Svenskt Näringsliv/LO minskade antalet sjukfall för båda könen. Även risken minskade mellan 2019 och 2020, från 17,5 till 17,2 långa sjukfall per 1 000 sysselsatta.

Ökning av antalet korta sjukfall i privat sektor.

Antalet korta sjukfall ökade med drygt 6 000 fall mellan 2019 och 2020. Det kan till stor del förklaras av att sjukfrånvaron ökade på grund av pandemin.

Åldersgrupper och kön

För kvinnor minskade risken för långvarig sjukfrånvaro för samtliga åldersgrupper förutom för grupperna 26–35 och 46–55 år. För män minskade risken för långvarig sjukfrånvaro för samtliga åldersgrupper utom för gruppen 46–55 år.

Yrke och kön

Risken för långvarig sjukfrånvaro var 22,0 för kvinnor och 15,2 för män. För kvinnor hade yrkesgruppen *byggnadsträarbetare* den högsta risken medan det för män var *städare och fönsterputsare*.



Månadsersättning

I genomsnitt ledde 0,1 sjukfall per 1 000 sysselsatta till månadsersättning i den privata sektorn.

Vanliga diagnoser

De två största diagnoserna inom Svenskt Näringsliv/LO är *muskuloskeletala* och *psykiska*, som tillsammans står för ungefär sex av tio långa sjukfall. Sedan 2015 är *psykiska diagnoser* den vanligaste orsaken till långvarig sjukfrånvaro bland kvinnor. För män är fortfarande *muskuloskeletala diagnoser* vanligast. *Muskuloskeletala diagnoser* är den vanligaste diagnosen för avtalsområdet i sin helhet.

Sjukfallens längd

Medianlängden för långa sjukfall inom den privata sektorn är oförändrad från 2019 till 2020, och ligger på 180 dagar.

Covid-19

Det är fler män än kvinnor som har ersatts av AGS för ett långt sjukfall på grund av *covid-19* med insjuknandeår 2020. De flesta arbetade som *yrkesförare* och inom metall- och övrigt industriellt arbete.

Båda avtalsområden

Långa sjukfall i båda avtalsområdena fördelat efter län

Risken för långvarig sjukfrånvaro är högst i Gävleborgs län, 23,2 långa sjukfall per 1 000 sysselsatta.



Samsjuklighet

För sjukfall med mer än en diagnos är den vanligaste kombinationen en *stressdiagnos* och en *depressionsdiagnos*.





Arbetssskador

Arbets-skador – innehåll

Godkända arbets-skador 2010–2020

I det första avsnittet redovisar vi antalet godkända arbets-skador i Afa Försäkrings skaderegister 2010–2020, fördelade efter:

- det år skadan inträffade
- typ av arbets-skada
- kön

Arbetsolycksfallens fördelning efter allvarlighet

I avsnitt två redovisar vi antalet godkända arbetsolycksfall fördelade efter:

- det år olycksfallet inträffade
- olycksfallets allvarlighet
- kön

Allvarliga arbetsolycksfall – avtalsområde

De allvarliga olycksfallen redovisas i diagram och delas upp efter:

- avtalsområde
- kön

Allvarliga arbetsolycksfall – ålder, kön och sysselsättning

De allvarliga olycksfallen och sysselsättningen redovisas efter:

- kön
- ålder

Allvarliga arbetsolycksfall efter yrkesgrupp

De allvarliga arbetsolycksfallen redovisas per yrkesgrupp och delas upp efter:

- det år olycksfallet inträffade
- antal olycksfall per 1 000 sysselsatta
- kön

Allvarliga arbetsolycksfall som medfört medicinsk invaliditet

De allvarliga arbetsolycksfallen som medfört medicinsk invaliditet redovisas per yrkesgrupp och delas upp efter:

- det år olycksfallet inträffade
- antal olycksfall per 1 000 sysselsatta

Vanliga orsaker till allvarliga arbetsolycksfall

De allvarliga arbetsolycksfallen redovisas per händelsetyp och delas upp efter:

- kön

Vanliga orsaker till färdolycksfall

Vilka är de vanligaste orsakerna till färdolycksfall? Detta redovisas efter:

- kön.

Åldersberoende risk, efter händelsetyp och kön

I detta avsnitt beskriver vi den åldersberoende risken för arbetsolycksfall efter:

- händelsetyp
- kön
- ålder

Var på kroppen sker skadorna?

Allvarliga olycksfall redovisas här efter var på kroppen skadan uppstått och delas upp efter:

- kön

Antal allvarliga arbetsolycksfall per 1 000 sysselsatta efter län och kön

I avsnittet redovisar vi risken för allvarliga arbetsolycksfall efter:

- Sveriges län
- kön

Allvarliga arbetsolycksfall vid distansarbete

I avsnittet redovisar vi allvarliga arbetsolycksfall vid distansarbete.

Vanliga orsaker till färdolycksfall

Färdolycksfallen redovisas per händelsetyp och delas upp efter:

- kön

Godkända arbetssjukdomar

Här redovisar vi godkända arbetssjukdomar med visandeår 2016–2020. De delas upp efter:

- kön
- diagnos
- yrkesgrupp

Godkända arbetsskador 2010–2020

En arbetsskada kan vara ett arbetsolycksfall (olycksfall som inträffar under arbetstid), ett färdolycksfall (olycksfall som inträffar under färd till eller från arbetet) eller en arbetssjukdom (sjukdom som kan uppkomma eller försämrans till följd av arbetet eller arbetsförhållandena). Skador som inträffar i samband med framförande av ett trafikförsäkrat fordon ersätts dock i första hand av skadeförsäkringen och inkluderas därför inte i vår statistik över arbetsskador.

Tabell 1 visar antalet godkända arbetsolycksfall, färdolycksfall och arbetssjukdomar under perioden 2010–2020 för kvinnor respektive män. Antalet godkända arbetsskador ökade årligen från 2010, men ökningen mattades av under 2014. Under åren 2014 och 2015 var antalet arbetsolyckor stabilt, ökningen av arbetsskador bestod främst av ett något större antal färdolycksfall. Under 2016 och 2017 ökade antalet skador i samband med att sysselsättningen och antalet arbetade timmar också ökade.

Antalet arbetsskador minskade från 2019 till 2020. Det är färdolyckor och arbetsolyckor som minskat, medan antalet arbetssjukdomar ökat. Förändringarna under 2020 beror till stor del på *covid-19*.

Redovisningen av antalet arbetssjukdomar under de senaste åren är ofull-

ständig. En arbetssjukdom kan visa sig flera år efter det att en person har varit utsatt för skadlig inverkan i arbetet. En relativt stor andel anmälningar kommer också in flera år efter det att skadan visat sig. Det gör att statistiken inte är fullständig förrän långt senare.

I rapporten redovisas godkända arbetsskador efter det år som olyckan inträffade eller arbetssjukdomen visade sig. Med en godkänd arbetsskada menas en arbetsskada som skadereglerats och godkänts enligt försäkringsvillkoren för TFA, TFA-KL och PSA. För information om försäkringsvillkoren se [afaforsakring.se](#). I andra sammanhang, till exempel i Arbetsmiljöverkets statistik redovisas anmälda arbetsskador utan information om huruvida skadan har godkänts som arbetsskada eller ej.

I rapporten redovisas godkända arbetsskador efter det år som olyckan inträffade eller arbetssjukdomen visade sig. Med en godkänd arbetsskada menas en arbetsskada som skadereglerats och godkänts enligt försäkringsvillkoren för TFA, TFA-KL och PSA. För information om försäkringsvillkoren se [afaforsakring.se](#). I andra sammanhang, till exempel i Arbetsmiljöverkets statistik redovisas anmälda arbetsskador utan information om skadan har godkänts som arbetsskada eller ej.

Tabell 1



Godkända arbetsskador 2010–2020, efter typ av arbetsskada.												
Typ av arbetsskada	Kön	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Arbetsolyckor	Kvinnor	11 272	14 465	17 392	19 662	20 802	21 283	22 278	22 368	21 722	23 792	21 347
	Män	17 269	22 628	25 389	28 026	29 300	30 367	32 371	32 957	32 302	33 253	30 152
	Total	28 541	37 093	42 781	47 688	50 102	51 650	54 649	55 325	54 024	57 045	51 499
Arbetsjukdomar	Kvinnor	172	146	218	221	198	144	150	107	113	54	241
	Män	685	656	704	675	650	583	511	485	486	385	276
	Total	857	802	922	896	848	727	661	592	599	439	517
Färdolycksfall	Kvinnor	3 280	4 184	4 379	4 802	4 257	5 063	5 260	5 713	5 564	6 133	4 457
	Män	1 177	1 599	1 859	2 157	1 941	2 176	2 323	2 623	2 605	2 918	2 280
	Total	4 457	5 783	6 238	6 959	6 198	7 239	7 583	8 336	8 169	9 051	6 737
Total		33 855	43 678	49 941	55 543	57 148	59 616	62 893	64 253	62 792	66 535	58 753

587532020

Arbetsolyckornas fördelning efter allvarlighet

I detta avsnitt delar vi in arbetsolyckorna efter antal dagar med sjukfrånvaro och/eller om skadan har lett till medicinsk invaliditet. I samband med att ett ärende registreras hos Afa Försäkring gör skaderegleraren en preliminär bedömning av hur allvarlig skadan är.

Tabell 2 visar arbetsolycksfallens fördelning efter kön, det år olycksfallet inträffade och graden av allvarlighet. Hur allvarlig en skada är bedöms utifrån hur lång tid sjukfallet varat och om den har lett till permanent funktionsnedsättning i form av medicinsk invaliditet eller dödsfall. Medicinsk invaliditet graderas i procent av funktionsnedsättningen.

Tabell 2 visar att de godkända arbetsolycksfallen med kort eller ingen sjukfrånvaro (<31 dagar) ökade kraftigt mellan 2010 och 2014. Under 2012 ändrades försäkringsvillkoren vilket innebar att fler skador med kortare sjukfrånvaro ger rätt till ersättning. Möjligheten att anmäla skador digitalt infördes samma år. Mellan 2015 och 2019 har arbetsolycksfallen legat på en jämn nivå. De längre sjukfallen ökade något i mitten av 2010-talet, men har de senaste åren legat på en stabil nivå. Även antalet

arbetsolycksfall som leder till medicinsk invaliditet har varit stabilt. Skador med både kortare och längre sjukfrånvaro och med medicinsk invaliditet minskade under 2020, vilket till stor del förklaras av att arbetsmarknaden påverkades av pandemin.

Statistiken för senare år är ofullständig, dels eftersom skador kan rapporteras in i efterhand och dels på grund av att allvarlighetsgraden kan komma att ändras. En del av arbetsolycksfallen med kortare sjukskrivning kan då övergå till att bli arbetsolycksfall med längre sjukskrivning. Det faktiska antalet arbetsolycksfall som leder till medicinsk invaliditet kan också bli högre än vad som framgår av **tabell 2**, särskilt för senare skadeår. Det beror bland annat på att skadans allvarlighet kan justeras i efterhand.

ALLVARLIGA ARBETSOLYCKOR

Med en allvarlig arbetsolycka menar vi att olyckan har lett till mer än 30 dagars sjukskrivning eller motsvarande läkningstid, medicinsk invaliditet eller dödsfall.

Tabell 2



Godkända arbetsolycksfall 2010–2020, efter allvarlighetsgrad.												
Arbets- skadans allvarlighet	Kön	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Sjukskriven färre än 31 dagar	Kvinnor	7 769	10 883	13 499	15 653	16 736	16 955	17 863	17 823	17 153	19 323	17 510
	Män	11 046	15 892	18 586	20 819	22 135	22 739	24 530	24 692	23 966	25 378	23 266
	Total	18 815	26 775	32 085	36 472	38 871	39 694	42 393	42 515	41 119	44 701	40 776
Sjukskriven i mer än 30 dagar	Kvinnor	1 805	1 722	1 921	2 074	2 221	2 427	2 510	2 485	2 457	2 478	2 284
	Män	2 477	2 462	2 495	2 787	2 836	3 179	3 455	3 393	3 493	3 541	3 232
	Total	4 282	4 184	4 416	4 861	5 057	5 606	5 965	5 878	5 950	6 019	5 516
Medicinsk invaliditet	Kvinnor	1 696	1 858	1 968	1 934	1 844	1 900	1 904	2 059	2 110	1 990	1 553
	Män	3 717	4 254	4 293	4 399	4 309	4 435	4 379	4 857	4 819	4 315	3 640
	Total	5 413	6 112	6 261	6 333	6 153	6 335	6 283	6 916	6 929	6 305	5 193
Dödsfall	Kvinnor	2	2	4	1	1	1	1	1	2	1	.
	Män	29	20	15	21	20	14	7	15	24	19	14
	Total	31	22	19	22	21	15	8	16	26	20	14
Total		28 541	37 093	42 781	47 688	50 102	51 650	54 649	55 325	54 024	57 045	51 499

514992020



Allvarliga arbetsolycksfall – avtalsområde

I tidigare avsnitt har vi redovisat antalet godkända arbetsskador fördelade efter vilken typ av arbetsskada det rör sig om och hur allvarlig olyckan är. **Tabell 1** och **tabell 2** visar antalet arbetsskador oavsett vilket avtalsområde den skadade tillhör. Trygghetsförsäkring vid arbetsskada (TFA och TFA-KL) och det statliga personskadeavtalet (PSA) omfattar flera avtalsområden och täcker i princip hela den svenska arbetsmarknaden. Det är därför intressant att se hur antalet allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta skiljer sig åt mellan de tre avtalsområdena; Kommuner och regioner, staten och privat sektor (Svenskt Näringsliv/LO/PTK). Vi har tagit hänsyn till eftersläpningen i rapporteringen och statistiken för alla skadeår är avläst 31 december året efter skadeåret.

Diagram 1 visar antalet allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta, efter avtalsområdena och för samtliga avtalsområden tillsammans. Av diagrammet framgår att det 2020 inträffade 2,4 allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta i hela Afa Försäkrings kollektiv. Risker ökade mellan 2010 och 2013, men stabiliserades mellan åren 2013 och 2019 för att 2020 minska något.

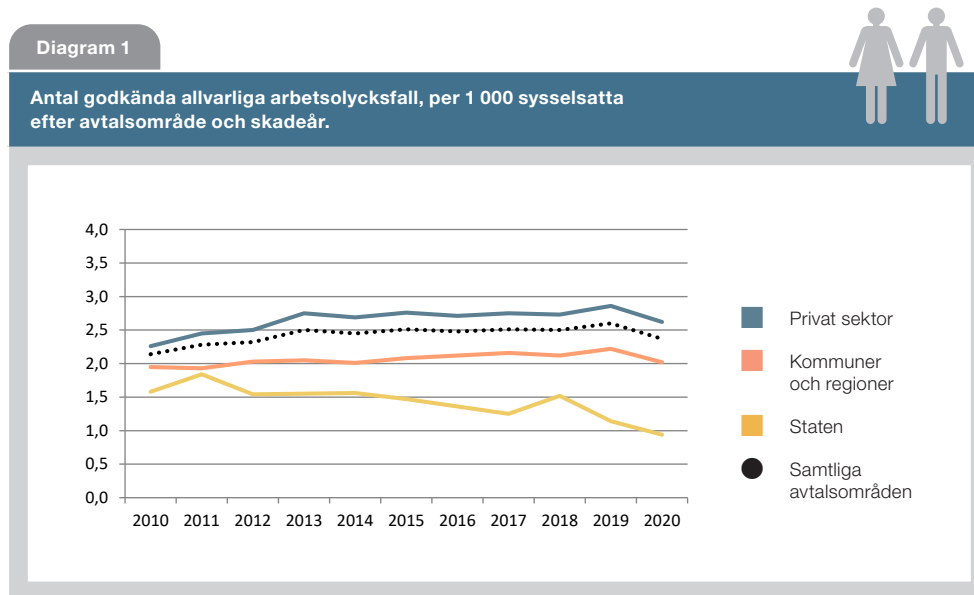
Vi tolkar den minskade risken som en effekt av *covid-19*-pandemins påverkan på arbetsmarknaden.

Diagram 1 visar också att antalet allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta är högst i privat sektor. Det beror på att sektorn omfattar de mest olycksdrabbade yrkena, det vill säga yrken inom industrin och byggbranschen. Utvecklingen i den privata sektorn och kommun- och regionssektorn har i stort följt varandra under perioden. Staten har under perioden haft en avtagande utveckling.

Diagram 2 visar antalet allvarliga olycksfall för kvinnor per 1 000 sysselsatta, efter avtalsområde. År 2020 drabbades i genomsnitt 1,7 kvinnor per 1 000 sysselsatta av ett allvarligt olycksfall. Kvinnor som arbetar inom Kommuner och regioner har högst risk. Mellan åren 2010 och 2013 ökade risken något för kvinnor både inom privat sektor och inom kommun- och regionssektorn. Risker ökade ytterligare från 2018 till 2019, men sjönk 2020. För kvinnor anställda inom staten låg risken på en jämn nivå fram till år 2013 för att sedan sjunka.

Diagram 3 visar antalet allvarliga olycksfall för män per 1 000 sysselsatta, efter avtalsområde. År 2020 drabbades i genomsnitt 3,0 män per 1 000 sysselsatta av ett allvarligt olycksfall. Risken ökade mellan 2010 och 2013 och har därefter stabiliserats. De flesta män som skadas allvarligt tillhör privat sektor, och risken för män inom privat sektor följer samma mönster som risken för män totalt.

För män inom Kommuner och regioner ökade risken mellan 2010 och 2013, för att därefter ligga ganska stabilt. År 2020 minskade risken. Risken för anställda inom staten har varierat kraftigare. Antalet sysselsatta och därmed antalet olyckor inom staten är lägre än i de övriga sektorerna, vilket gör att mindre förändringar syns tydligare i statistiken än i de andra sektorerna.

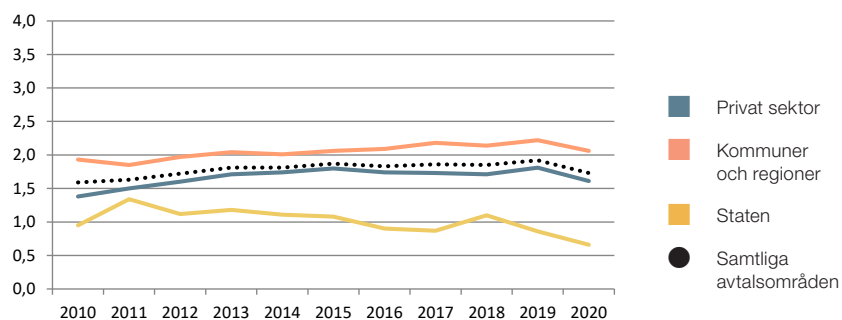


Varje skadeår är avläst 31 december året efter.

Diagram 2



Antal godkända allvariga arbetsolycksfall, per 1 000 sysselsatta kvinnor efter avtalsområde och skadeår.

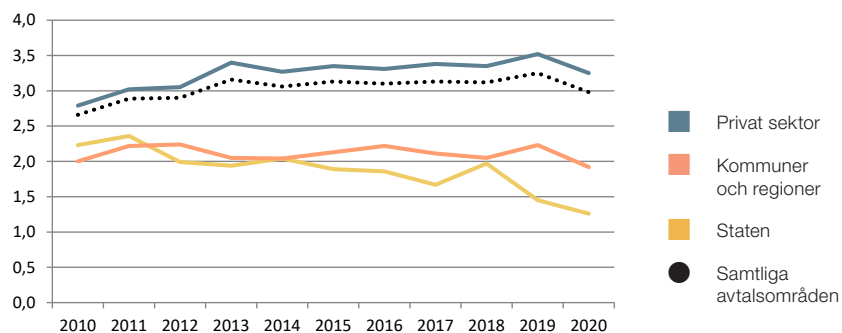


Varje skadeår är avläst 31 december året efter.

Diagram 3



Antal godkända allvariga arbetsolycksfall per 1 000 sysselsatta män efter avtalsområde och skadeår.



Varje skadeår är avläst 31 december året efter.

Allvarliga arbetsolycksfall – ålder, kön och syssel- sättning

De allvarliga arbetsolyckorna, som leder till sjukfrånvaro längre än 30 dagar, medicinsk invaliditet eller dödsfall, är vanligare bland män än bland kvinnor. År 2020 skadades totalt sett 6 886 män och 3 837 kvinnor i ett allvarligt arbetsolycksfall (se **tabell 2**). Föregående avsnitt visade även att fler män än kvinnor skadades i allvarliga arbetsolyckor per 1 000 sysselsatta. Det beror till stor del på att män oftare arbetar i yrkesgrupper med en högre risk för allvarliga arbetsolycksfall.

Diagram 4 redovisar kvinnor och män som har drabbats av ett allvarligt olycksfall under 2020 fördelat efter åldersgrupp. Det visar också sysselsättningen för kvinnor och män fördelat efter åldersgrupp. Procentsatserna är avrundade till närmaste heltal, därför summerar inte andelarna alltid till 100 procent.

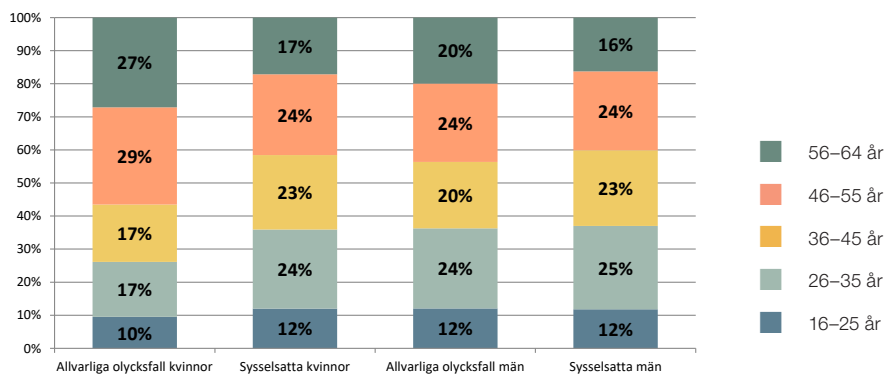
Män mellan 46 och 64 år har ett högre antal allvarliga olycksfall i relation till hur många som är sysselsatta i dessa åldersgrupper. Av de sysselsatta männen är 40 procent äldre än 45 år, medan 44 procent av de som skadades är äldre än 45 år. Dessa åldersgrupper har därmed en högre risk för allvarliga arbetsolycksfall än män i genomsnitt.

För kvinnor är antalet allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta också högre i åldern 46–64 år i relation till antalet sysselsatta. Av de sysselsatta kvinnorna är 41 procent över 45 år och av de kvinnor som skadades i allvarliga olycksfall är 56 procent 46 år eller äldre. Det betyder att också kvinnor som är äldre än 45 år har en högre risk för allvarliga arbetsolycksfall än kvinnor i genomsnitt. Motsatt förhållande gäller i de yngre åldersgrupperna för båda könen.

Diagram 4



Fördelning av antalet allvarliga olyckor och antalet sysselsatta 2020, efter ålder och kön.



Allvarliga arbetsolycksfall efter yrkesgrupp

I detta avsnitt redovisar vi antalet allvarliga olycksfall 2020 och hur stor andel av olyckorna som har lett till medicinsk invaliditet, fördelat efter yrke och kön. För åren 2016 till och med 2020 redovisar vi risken, det vill säga antalet personer per 1 000 sysselsatta (16–64 år), som har drabbats av ett allvarligt arbetsolycksfall.

Tabell 3 redovisar uppgifter för båda könen och **tabell 4** och **tabell 5** redovisar uppgifter för kvinnor respektive män. Uppgifterna om antalet sysselsatta inom respektive yrkesgrupp är hämtade från Statistiska centralbyråns yrkesstatistik.

Under 2020 inträffade 2,4 allvarliga arbetsolycksfall per 1 000 sysselsatta, vilket är lägre än året innan. *Byggnads-träarbetare, betong-, bygg- och anläggningsarbete* och *brandpersonal* hade det högsta antalet olyckor per 1 000 sysselsatta år 2020. Det största antalet olyckor skedde inom yrkesgrupperna *metall- och övrigt industriellt arbete, undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.* och *betong-, bygg- och anläggningsarbete*. Det är stora yrkesgrupper på den svenska arbetsmarknaden.

Det totala antalet allvarliga arbetsolycksfall 2020 var 3,0 per 1 000 sysselsatta män och 1,7 per 1 000 sysselsatta kvinnor, vilket är lägre än tidigare år. Män har högre risk än kvinnor att skadas i en allvarlig arbetsolycka. Det beror bland annat på att män i större utsträckning arbetar i yrkesgrupper som är mer utsatta för allvarliga arbetsolyckor. För männen ledde 53 procent av skadorna under 2020 till medicinsk invaliditet. Samma år ledde 40 procent av kvinnornas skador till medicinsk invaliditet.

För kvinnor inträffar flest allvarliga olyckor i de yrkesgrupper där flest kvinnor arbetar, det vill säga inom vård, skola och omsorg, städbranschen, restaurang och inom handel. Yrkesgruppen *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.* hade 2020 flest olyckor, 1 031 stycken. För män inträffade flest allvarliga olyckor 2020 i yrkesgruppen *metall-och övrigt industriellt arbete*, 1 300 olyckor. För båda könen var antalet allvarliga arbetsolycksfall per 1 000 sysselsatta högst i yrkesgruppen *byggnads-träarbetare*.



Tabell 3

Antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta 2016–2020 samt antal allvarliga olycksfall och andel medicinsk invaliditet 2020 per yrkesgrupp. Sorterat efter antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta 2020.

Yrkesgrupp	2016	2017	2018	2019	2020	Antal allvarliga olycksfall 2020	Andel medicinsk invaliditet 2020
Byggnadsträarbetare	12,2	11,9	11,1	13,0	13,6	683	61%
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	9,1	8,9	9,2	9,3	9,8	1 019	54%
Brandpersonal	12,4	10,9	9,7	12,6	9,1	50	66%
Livsmedelsarbete	8,2	9,0	8,7	9,1	8,5	199	53%
Träindustriarbete	8,0	8,7	8,4	9,8	7,9	145	62%
Isolerings- och VVS-montörer	7,1	7,7	7,2	8,1	7,9	216	59%
Yrkesförare	5,6	6,8	6,9	7,1	6,7	690	37%
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	6,5	6,3	6,2	6,7	6,2	279	51%
Pappers- och pappersmassearbetare	5,5	4,5	5,5	5,2	6,0	67	63%
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	4,2	8,1	6,7	6,9	6,0	45	71%
Byggnadsmålare	5,7	6,3	6,1	5,7	5,9	85	45%
Metall- och övrigt industriellt arbete	6,2	6,1	6,0	6,7	5,8	1 467	60%
Elektriskt arbete	5,0	5,2	5,0	5,1	4,9	258	56%
Väktare, ordningsvakter	4,5	5,0	4,9	5,1	4,6	98	37%
Däckpersonal, lotsar och fartygsbefäl	6,8	5,6	3,5	5,2	4,6	15	40%
Poliser	7,1	5,2	7,0	4,8	4,5	72	33%
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	4,6	4,3	4,1	4,2	4,5	399	50%
Städare och fönsterputsare	3,6	3,7	4,2	4,0	4,4	367	35%
Godshanterings- och lagerarbete, m.m.	3,8	3,7	4,3	4,5	4,2	486	43%
Brevbärare och tidningsdistributörer, m.fl.	4,2	3,2	3,9	3,4	3,5	71	32%
Kriminalvårdare	4,4	5,2	5,1	5,8	3,2	28	32%
Textil-, skinn och läderindustriarbete	3,9	2,5	4,2	4,1	3,0	21	33%
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.	2,7	2,9	2,8	2,8	2,8	1 188	29%
Förskollärare och fritidspedagoger	2,3	2,7	2,7	3,2	2,8	241	37%
Tågvårdar	4,1	5,7	4,6	3,3	2,7	13	23%
Restaurang- och storköksarbete	3,5	3,3	2,9	3,4	2,6	358	66%
Barnskötare, fritidsledare, m.fl.	2,5	2,3	2,5	2,8	2,4	347	40%
Försäljare inom handel, m.m.	1,9	1,8	1,6	1,8	1,7	385	52%
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	1,3	1,5	1,4	1,5	1,6	61	41%
Grafiskt arbete	1,7	1,7	2,7	2,5	1,6	10	70%
Socialt arbete	1,9	1,6	1,6	1,5	1,4	109	33%
Militärt arbete (endast anställda)	4,6	4,2	5,8	2,4	1,2	14	79%
Lärare och skollärdare	1,6	1,5	1,3	1,6	1,2	243	47%
Ingenjörer och tekniker	1,4	1,4	1,5	1,2	1,2	167	56%
Sjuksköterskor och barnmorskor	1,1	1,1	1,2	1,0	1,1	124	35%
Tandvårdsarbete	0,8	0,6	0,5	0,7	1,1	22	41%
Chefsyrken	0,6	0,8	0,7	0,7	0,6	164	52%
Kontors- och kundserviceyrken	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	112	42%
Läkare	0,5	0,3	0,5	0,3	0,3	11	45%
Övriga yrkesgrupper						394	
Totalsumma	2,5	2,5	2,5	2,6	2,4	10 723	48%

Minst 10 olycksfall per yrkesgrupp och år.



Tabell 4

Antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta 2016–2020 samt antal allvarliga olycksfall och andel medicinsk invaliditet 2020 per yrkesgrupp. Sorterat efter antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta 2020. Kvinnor.

Yrkesgrupp	2016	2017	2018	2019	2020	Antal allvarliga olycksfall 2020	Andel medicinsk invaliditet 2020
Byggnadsträarbetare	6,6	17,3	15,3	15,2	25,4	21	52%
Pappers- och pappersmassearbetare	7,5	5,0	9,3	4,5	9,5	18	56%
Träindustriarbete	9,1	10,0	5,6	9,1	9,0	24	67%
Yrkesförare	6,2	5,6	8,1	9,7	7,7	82	39%
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	7,2	7,1	7,1	7,8	7,3	97	53%
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	5,2	7,6	5,8	12,5	6,9	23	43%
Livsmedelsarbete	6,6	7,4	6,8	8,5	6,7	53	49%
Väktare, ordningsvakter	3,3	3,9	4,6	4,1	4,9	30	40%
Metall- och övrigt industriellt arbete	4,4	4,0	5,0	5,1	4,4	167	57%
Städare och fönsterputsare	3,6	3,7	4,3	3,8	4,2	240	33%
Godshanterings- och lagerarbete, m.m.	3,6	3,3	3,7	4,0	4,1	102	43%
Brevbärare och tidningsdistributörer, m.fl.	5,0	4,5	5,3	3,4	3,9	25	44%
Poliser	5,8	4,1	5,5	4,9	3,6	20	15%
Textil-, skinn och läderindustriarbete	3,9	2,3	4,9	2,9	3,4	13	31%
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.	2,8	3,1	3,0	3,0	3,1	1 031	29%
Förskollärare och fritidspedagoger	2,4	2,8	2,8	3,2	2,9	227	37%
Restaurang- och storköksarbete	3,8	3,4	3,1	3,5	2,8	219	63%
Barnskötare, fritidsledare, m.fl.	2,6	2,6	2,6	3,0	2,7	301	39%
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	2,5	2,5	2,1	2,5	2,5	52	38%
Försäljare inom handel, m.m.	1,9	1,9	1,6	1,9	1,8	255	52%
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	1,3	1,5	1,4	1,5	1,5	49	45%
Lärare och skolledare	1,7	1,7	1,4	1,7	1,2	173	44%
Tandvårdsarbete	0,9	0,6	0,6	0,7	1,2	22	41%
Sjuksköterskor och barnmorskor	1,1	1,1	1,2	1,0	1,1	112	31%
Socialt arbete	1,7	1,4	1,4	1,2	1,1	65	28%
Ingenjörer och tekniker	0,9	0,8	0,9	0,8	0,7	17	41%
Chefsyrken	0,8	0,8	0,9	0,8	0,6	65	52%
Kontors- och kundserviceyrken	0,6	0,6	0,7	0,6	0,5	92	42%
Övriga yrkesgrupper						242	
Totalsumma	1,8	1,9	1,9	1,9	1,7	3 837	40%

Minst 10 olycksfall per yrkesgrupp och år.



Tabell 5

Antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta 2016–2020 samt antal allvarliga olycksfall och andel medicinsk invaliditet 2020 per yrkesgrupp. Sorterat efter antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta 2020. Män.

Yrkesgrupp	2016	2017	2018	2019	2020	Antal allvarliga olycksfall 2020	Andel medicinsk invaliditet 2020
Byggnadsträarbetare	12,3	11,8	11,0	12,9	13,4	662	62%
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	9,2	8,9	9,3	9,2	9,9	996	54%
Livsmedelsarbete	9,1	9,8	9,7	9,4	9,5	146	55%
Brandpersonal	11,8	10,3	9,0	12,9	8,5	44	66%
Isolerings- och VVS-montörer	7,1	7,5	7,2	8,0	7,8	212	59%
Träindustriarbete	7,8	8,5	8,9	9,9	7,7	121	61%
Yrkesförare	5,5	6,9	6,7	6,8	6,6	608	37%
Metall- och övrigt industriellt arbete	6,5	6,5	6,2	7,0	6,1	1 300	61%
Byggnadsmålare	5,7	6,6	6,4	5,5	6,1	79	44%
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	6,3	5,9	5,9	6,2	5,8	182	50%
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	4,5	8,4	7,3	7,0	5,8	40	73%
Pappers- och pappersmassearbetare	5,1	4,4	4,8	5,3	5,3	49	65%
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	5,3	4,8	4,7	4,7	5,1	347	52%
Poliser	7,8	5,7	7,7	4,7	5,1	52	40%
Elektriskt arbete	5,0	5,3	5,0	5,0	4,9	254	56%
Städare och fönsterputsare	3,7	3,5	3,8	4,3	4,8	127	40%
Väktare, ordningsvakter	5,1	5,5	5,1	5,5	4,4	68	35%
Däckpersonal, lotsar och fartygsbefäl	7,1	5,5	3,1	4,6	4,3	13	46%
Godshanterings- och lagerarbete, m. m.	3,9	3,8	4,5	4,6	4,3	384	43%
Kriminalvårdare	4,0	6,0	4,9	6,9	3,7	19	32%
Brevbärare och tidningsdistributörer, m.fl.	3,8	2,6	3,3	3,4	3,3	46	26%
Socialt arbete	2,6	2,2	2,3	2,4	2,4	44	41%
Restaurang- och storköksarbete	3,2	3,2	2,7	3,3	2,3	139	70%
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	1,7	1,9	1,5	1,4	1,9	12	25%
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.	2,0	2,1	2,0	2,1	1,8	157	32%
Förskollärare och fritidspedagoger	2,0	1,9	2,3	2,5	1,8	14	36%
Barnskötare, fritidsledare m.fl.	2,2	1,6	1,8	2,0	1,6	46	50%
Försäljare inom handel, m.m.	1,9	1,7	1,7	1,6	1,5	130	52%
Ingenjörer och tekniker	1,6	1,5	1,6	1,3	1,3	150	57%
Militärt arbete (endast anställda)	4,7	3,3	5,6	2,1	1,2	13	77%
Lärare och skolledare	1,5	1,2	1,1	1,4	1,2	70	53%
Sjuksköterskor och barnmorskor	1,0	1,1	1,4	1,2	0,8	12	67%
Chefsyrken	0,5	0,7	0,6	0,7	0,6	99	53%
Kontors- och kundserviceyrken	0,7	0,5	0,5	0,5	0,4	20	40%
Övriga yrkesgrupper						231	
Totalsumma	3,1	3,1	3,1	3,2	3,0	6 886	53%

Minst 10 olycksfall per yrkesgrupp och år.

I **diagram 5** och **diagram 6** redovisar vi förhållandet mellan risken att råka ut för en olycka, antal olyckor och antal sysselsatta per yrkesgrupp för kvinnor respektive män år 2020. På x-axeln visas risken (antal olyckor per 1 000 sysselsatta) och på y-axeln visas antalet olyckor som inträffade per yrkesgrupp. Bubblornas storlek illustrerar hur stor yrkesgruppen är i förhållande till andra yrkesgrupper. Den streckade linjen visar den totala risken för samtliga yrkesgrupper för kvinnor respektive män.

Den största bubblan i **diagram 5** är *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.*, vilket visar att detta är den största yrkesgruppen bland kvinnor. Yrkesgruppen stod även för flest antal allvarliga olyckor bland kvinnor år 2020. Gruppen hade en risk på 3,1 allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta, att jäm-

föra med genomsnittet på 1,7 för kvinnor. *Träindustriarbetare* och *yrkesförare* har bland de högsta riskerna. *Byggnadsträarbetare*, som är en liten yrkesgrupp med få skador, har högst risk, med en risk på 25,4. På grund av utrymmesskäl är den bubblan inte med i diagrammet.

Diagram 6 visar att den största yrkesgruppen bland män är *metall- och övrigt industriellt arbete*, vilket även var den yrkesgrupp med flest antal allvarliga olyckor 2020. Antalet olycksfall var 6,1 per 1 000 sysselsatta, vilket är en högre risk än genomsnittet på 3,0 för män. *Byggnadsträarbete*, som är en medelstor yrkesgrupp, hade det högsta antalet allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta bland män, 13,4. Även *betong-, bygg- och anläggningsarbete* och *livsmedelsarbete* hade hög risk.

1.7 3.0
PER 1000

Diagram 5



Antal allvariga olycksfall per 1 000 sysselsatta kvinnor 2020, urval av yrkesgrupper. Storleken på cirkeln visar antalet sysselsatta.

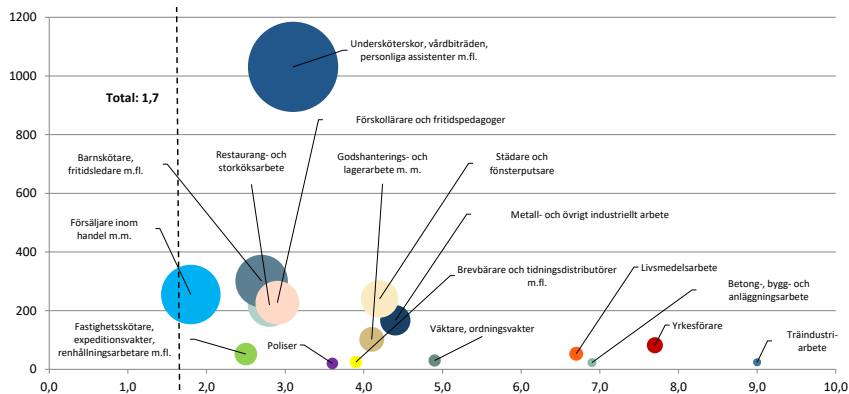
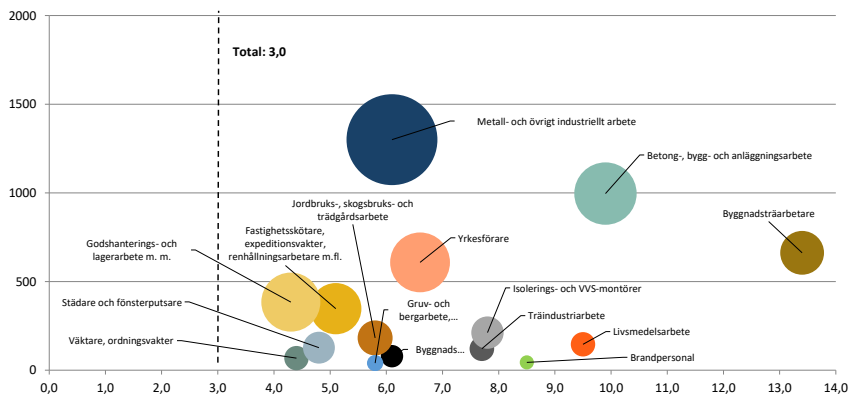


Diagram 6



Antal allvariga olycksfall per 1 000 sysselsatta män 2020, urval av yrkesgrupper. Storleken på cirkeln visar antalet sysselsatta.



Allvarliga arbetsolycksfall som medfört medicinsk invaliditet

Tabell 6 visar antalet arbetsolyckor per 1 000 sysselsatta i olika yrkesgrupper som medfört, eller bedöms komma att medföra, medicinsk invaliditet. Det genomsnittliga antalet arbetsolycksfall per 1 000 sysselsatta 2020 var 1,1, vilket är lägre än året innan.

Yrkesgrupperna *byggnadsträarbetare, brandpersonal* och *betong-, bygg- och anläggningsarbete* hade 2020 de högsta antalen olycksfall per 1 000 sysselsatta som ledde till medicinsk invaliditet.

1.1 5193

Tabell 6



Godkända allvarliga arbetsolycksfall som lett till medicinsk invaliditet per 1 000 sysselsatta 2016–2020.
Sorterat efter antal per 1 000 sysselsatta 2020.

Yrkesgrupp	2016	2017	2018	2019	2020	Antal medicinsk invaliditet 2020
Byggnadsträarbetare	7,9	7,4	6,4	7,7	8,3	419
Brandpersonal	5,1	5,3	3,8	6,1	6,0	33
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	5,0	4,8	4,7	5,3	5,3	550
Träindustriarbete	4,7	5,4	4,8	6,7	4,9	90
Isolerings- och VVS-montörer	4,2	4,1	3,9	5,1	4,7	128
Livsmedelsarbete	4,4	4,7	5,1	5,6	4,5	106
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	2,7	5,0	4,2	3,7	4,3	32
Pappers- och pappersmassearbetare	2,7	2,2	2,9	3,9	3,8	42
Metall- och övrigt industriellt arbete	3,5	3,5	3,3	4,2	3,5	884
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	3,5	3,6	3,6	3,8	3,2	142
Elektriskt arbete	2,9	2,8	2,7	3,2	2,7	144
Byggnadsmålare	2,7	3,4	3,0	2,6	2,6	38
Yrkesföreare	2,0	2,6	2,5	2,8	2,5	258
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	2,3	2,2	1,9	2,3	2,3	200
Godshanterings- och lagerarbetare, m.m.	1,8	1,6	1,8	2,0	1,8	209
Restaurang- och storköksarbete	1,7	1,6	1,6	2,1	1,7	235
Väktare, ordningsvakter	1,4	1,7	1,8	1,8	1,7	36
Städare och fönsterputsare	1,4	1,2	1,4	1,4	1,5	129
Poliser	2,3	1,7	3,0	2,1	1,5	24
Brevbärare och tidningsdistributörer, m.fl.	1,2	1,1	1,4	1,4	1,1	23
Förskollärare och fritidspedagoger	0,9	1,1	1,0	1,2	1,0	88
Barnskötare, fritidsledare, m.fl.	1,0	0,9	1,0	1,2	1,0	140
Militärt arbete (endast anställda)	3,1	2,8	4,7	1,6	0,9	11
Försäljare inom handel, m.m.	0,8	0,7	0,7	0,9	0,9	200
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.	0,8	1,0	0,8	1,0	0,8	347
Ingenjörer och tekniker	0,9	0,9	0,8	0,8	0,7	93
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	0,6	0,8	0,7	0,9	0,6	25
Lärare och skolledare	0,8	0,8	0,6	0,8	0,6	113
Socialt arbete	0,7	0,5	0,4	0,5	0,5	36
Sjuksköterskor och barnmorskor	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4	43
Chefsyrken	0,4	0,5	0,4	0,4	0,3	86
Kontors- och kundserviceyrken	0,3	0,2	0,3	0,3	0,2	47
Övriga yrkesgrupper						242
Samtliga yrkesgrupper	1,2	1,2	1,2	1,3	1,1	5 193

Minst 10 olycksfall med medicinsk invaliditet per yrkesgrupp och år.

Vanliga orsaker till allvarliga arbetsolycksfall

Tabell 7 visar de vanligaste orsakerna till allvarliga arbetsolycksfall 2019 och 2020. På följande sidor ges även exempel på händelseförlopp som har orsakat allvarliga arbetsolycksfall.

Den vanligaste orsaken till en allvarlig arbetsolycka är en fallolycka. Fallolyckor delas in i *fall i samma nivå* (kategorierna *ramla ute*, *ramla inne* och *ramla, oklart inne/ute*) och *fall från höjd* (kategorierna *fall i trappa*, *fall från höjd* och *stege*). *Fall i samma nivå* utgör 28 procent av olyckorna för kvinnor och 15 procent av männens olyckor. Alla typer av fall från höjd är däremot vanligare för män och utgör 14 procent av alla allvarliga arbetsolycksfall, jämfört med 11 procent för kvinnor.

Den näst vanligaste orsaken till en allvarlig arbetsolycka är en olycka i kategorin *lasta, lossa, bära eller flytta*. Även *maskiner för bearbetning och framställning* och *använda verktyg eller maskin (handhållen)* är vanliga orsaker. Dessa händelser är vanligare bland män, eftersom de oftare inträffar i mansdominerade yrkesgrupper. *Hot och våld* är däremot vanligare bland kvinnor eftersom dessa händelser oftare inträffar i kvinnodominerade yrkesgrupper. På följande sidor finns mer information om de olika kategorierna och exempel på faktiska händelseförlopp.

830614761



Tabell 7

Vanliga orsaker till allvarliga arbetsolycksfall 2019 och 2020, efter kön. Sorterat efter det totala antalet.

	Kvinnor	Män	Total	Andel av totalen	Medicinsk invaliditet
Ramla ute	1 299	1 290	2 589	11%	41%
Lasta, lossa, bära eller flytta	311	1 475	1 786	8%	46%
Ramla inne	925	643	1 568	7%	36%
Maskiner för bearbetning och framställning	252	1 220	1 472	6%	74%
Använda verktyg eller maskin (handhållen)	133	1 237	1 370	6%	75%
Hot och våld	856	477	1 333	6%	28%
Fall i trappa	624	674	1 298	6%	34%
Skuren av kniv	279	755	1 034	4%	87%
Något ramlar, tippas, välter eller rasar	185	846	1 031	4%	54%
Fall från höjd	224	797	1 021	4%	40%
Olycka med person, barn, brukare, elev, boende eller patient (ej hot och våld)	653	212	865	4%	31%
Stege	88	637	725	3%	40%
Skuren av övrigt (t.ex. glas, plåt eller keramik)	140	517	657	3%	81%
Delta i träning, övning eller annan aktivitet	285	354	639	3%	53%
Hetta, eld, explosion, svets, el eller kyla	209	392	601	3%	66%
Hantera dörr, port, lucka	218	329	547	2%	60%
Vrida kroppsdel	214	316	530	2%	31%
Slå i kroppsdel	167	319	486	2%	49%
Klämskador, övriga	109	374	483	2%	76%
Cykel	243	138	381	2%	42%
Olycka med lyftanordning inblandad	35	328	363	2%	56%
Ramla, oklart inne/ute	120	220	340	1%	39%
Olycka med arbetsvagn, pallyftare eller skottkärra	109	218	327	1%	44%
Djur	191	91	282	1%	52%
Kliva i eller ur fordon	55	214	269	1%	30%
Buller	48	86	134	1%	91%
Rån	72	42	114	0%	7%
Få föremål i ögat	14	90	104	0%	66%
Epileptiskt anfall, yrsel	63	38	101	0%	34%
Risk för smitta (ej i samband med hot och våld)	64	30	94	0%	3%
Truck	22	66	88	0%	41%
Kemikalie	14	70	84	0%	58%
Kliva i eller ur truck	12	54	66	0%	33%
Övriga händelser	73	212	285		
Totalsumma	8 306	14 761	23 067	100%	50%

Minst 10 olycksfall per händelsetyp och kön.

Exempel på händelseförlopp

Fallolyckor

En tredjedel av de allvarliga arbetsolycksfallen beror på att den drabbade halkade, snubblade, tappade balansen eller ramlade av någon annan anledning.

Olyckorna skedde i samband med förflyttningar inomhus eller utomhus eller vid fall från höjd. Händelserna ledde i 39 procent av fallen till medicinsk invaliditet.

De yrkesgrupper som haft flest fallskador bland kvinnor under 2019 och 2020 är *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl., barnskötare, fritidsledare, m.fl. och städare och fönsterputsare*. Bland män är fallolyckorna vanligast i yrkesgrupperna *betong-, bygg- och anläggningsarbete, metall- och övrigt industriellt arbete och yrkesförare*. *Yrkesförare* är särskilt utsatta för fall utomhus, ofta i samband med att de förflyttar sig till och från fordon.

Kvinna, 56–64 år

Barnskötare

"Jag skulle hjälpa ett barn ifrån en vattenpöl, ramlade vid sandlådans kant och skadade foten."

Diagnos:

Fraktur på laterala malleolen.

Allvarlighet:

Sjukskriven i mer än 30 dagar.



Kvinna, 36–45 år

Undersköterskor, hemtjänst, hemsjukvård och äldreboende

"Jag rundade ett bord och snubblade över en rullator i matsalen på boendet där jag jobbar."

Diagnos:

Kontusion på nedre delen av ryggen och bäckenet.

Allvarlighet:

Sjukskriven i mer än 30 dagar.



Man, 46–55 år

Lastbilsförare, m.fl.

"Skulle klättra ner från lastbilsflaket. Stegen kasade och jag föll ner på flakets kant, och sedan ner på marken."

Diagnos:

Fraktur på nedre delen av radius.

Allvarlighet:

Medicinsk invaliditet.





Exempel på händelseförlopp

Lasta, lossa, bära eller flytta

Åtta procent av olyckorna inträffade i samband med att man lastade, lossade eller bar föremål. Ofta handlade det om att man halkade i samband med lyft eller att man slant och tappade föremål. Ibland hände detta på grund av miss-

förstånd när två personer lyfte något tillsammans. Olyckstypen är vanligast bland män som arbetar som *yrkesförare* och inom *metall- och övrigt industriellt arbete*. Vanligast var skador på fingrar.

Man, 26–35 år

Grovarbetare inom bygg och anläggning

"Jag försökte lyfta upp en metallplåt från golvet. Plåten gled ur min hand och tryckte ner handen i golvet. Jag skadade ringfingret på höger hand."

Diagnos:

Fraktur på annat finger.

Allvarlighet:

Medicinsk invaliditet.



Man, 56–64 år

Montörer, metall-, gummi- och plastprodukter

"Jag skulle lyfta av en pallkrage från en SJ-pall. När jag lyfte av kragen så slog den igen och jag klämde min högra hand i den."

Diagnos:

Fraktur på annat finger.

Allvarlighet:

Sjukskriven i mer än 30 dagar.



Man, 26–35 år

Motorfordonsmekaniker och fordonsreparatörer

"Jag och en kollega skulle vända en stålbalk. Vi tappade den och jag fick fingret under balken och spräckte fingret."

Diagnos:

Sårskada på finger (fingrar) utan skada på nagel.

Allvarlighet:

Medicinsk invaliditet.



Exempel på händelseförlopp

Maskiner och verktyg

Tolv procent av de allvarliga arbetsolyckorna inträffade vid arbete med maskiner för bearbetning och framställning, eller vid användning av handhållna verktyg. Det var sex gånger vanligare att män skadades vid den här typen av olycksfall än att kvinnor gjorde det. Både yngre män och yngre kvinnor, 16–25 år, drabbades av fler olyckor per 1 000 sysselsatta än sina äldre kollegor.

För kvinnor var olyckstypen vanligast i yrkesgrupperna *metall- och övrigt industriellt arbete* och *försäljare inom handel, m.m.* Bland män var den här typen av olycksfall vanligast i yrkesgrupperna *metall- och övrigt industriellt arbete* och *byggnadsträarbetare*. Händelserna ledde i 74 procent av fallen till medicinsk invaliditet.

Man, 26–35 år

Fordonsmontörer

"Jag monterade en reservhjulshållare på en lastbil och drog skruvarna med en maskin. Maskinen ryckte till och mitt finger kom i kläm mellan maskinen och reservhjulshållaren."

Diagnos:

Klämskada på tumme och annat finger (fingrar).

Allvarlighet:

Medicinsk invaliditet.



Kvinna, 16–25 år

Kockar och kallskänkor

"Jag skar skinka på en skärmaskin och slant till med handen så att jag skar upp lång- och pekfingeret."

Diagnos:

Sårskada på finger (fingrar) utan skada på nagel.

Allvarlighet:

Medicinsk invaliditet.



Man, 36–45 år

Träarbetare, snickare, m.fl.

"Jag kapade träplattor med en cirkelsåg. När jag kapade en av plattorna tappade jag greppet om den, slant och sågade mig i vänster lillfinger."

Diagnos:

Fraktur på annat finger.

Allvarlighet:

Sjukskriven i mer än 30 dagar.





Exempel på händelseförlopp

Hot och våld eller rån

Sex procent av arbetsolyckorna orsakades av hot och våld eller rån. Rån står för åtta procent av olyckorna i denna kategori. Bland kvinnor var *undersköterskor; vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.*, och *lärare och skolledare* mest utsatta för hot och våld eller rån.

Bland män var det vanligt med hot och våld eller rån i yrkesgrupperna *undersköterskor; vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.* och *väktare, ordningsvakter*. Olyckor som orsakas av hot och våld eller rån är vanligare bland kvinnor än bland män.

Kvinna, 46–55 år

Grundskollärare

"En elev fick ett aggressionsutbrott och tog till fysiskt våld med tillhygge samt hotade mig."

Diagnos:

Akut stressreaktion.

Allvarlighet:

Sjukskriven i mer än 30 dagar.



Kvinna, 36–45 år

Undersköterskor, vård- och specialavdelning

"En patient var aggressiv och utåtagerande. Jag fick ett hårt slag av patienten på handen och knäckte till handleden."

Diagnos:

Distorsion i handled.

Allvarlighet:

Medicinsk invaliditet.



Man, 56–64 år

Taxiförare, m.fl.

"Passageraren hotade mig med pistol."

Diagnos:

Akut stressreaktion.

Allvarlighet:

Sjukskriven i mer än 30 dagar.



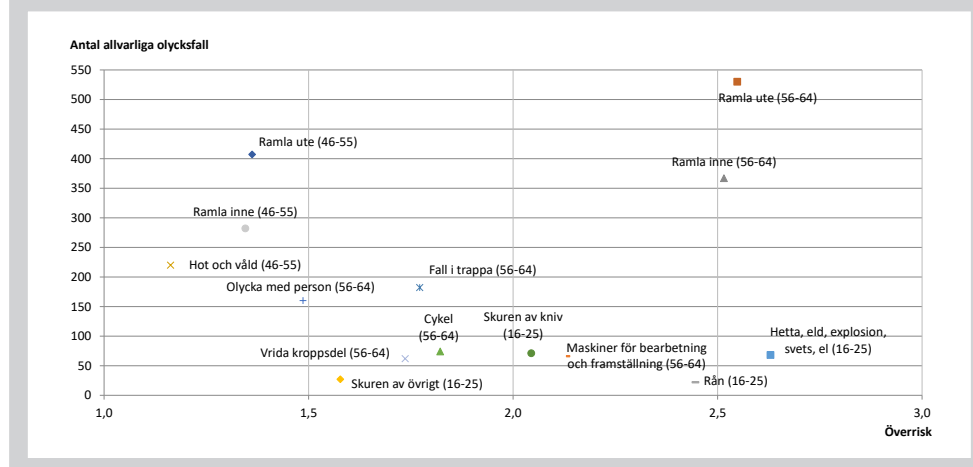
Åldersberoende risk, efter händelsetyp och kön

Äldre kvinnor drabbas oftare av allvarliga fallolyckor än kvinnor i genomsnitt. Detta visas i **diagram 7** i form av en överrisk.¹ Överrisken beskriver risken (antal olyckor per 1 000 sysselsatta) för en viss händelsetyp och åldersgrupp i förhållande till risken för samma händelsetyp i genomsnitt för samtliga åldersgrupper.

För kvinnor i åldern 56–64 år är risken att drabbas av en fallolycka såväl utomhus (*ramla ute*) som inomhus (*ramla inne*) 2,5 gånger högre än för kvinnor i genomsnitt. Unga kvinnor i åldern 16–25 år har 2,4 gånger högre risk att drabbas av ett allvarligt olycksfall till följd av *rån* jämfört med kvinnor i genomsnitt. De har också 2,6 gånger högre risk att drabbas av en olycka till följd av *hetta, eld, explosion, svets, el*.

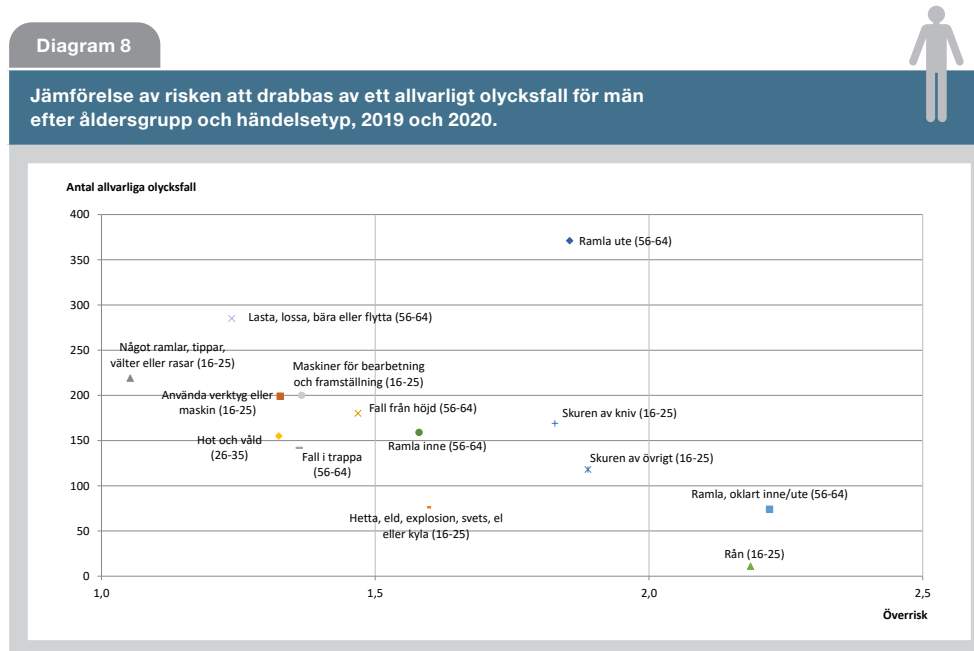
Diagram 7

Jämförelse av risken att drabbas av ett allvarligt olycksfall för kvinnor efter åldersgrupp och händelsetyp, 2019 och 2020.



Även äldre män drabbas oftare av allvarliga olyckor orsakade av fall än män i genomsnitt, vilket framgår av **diagram 8**. Män i åldern 56–64 år har 1,9 gånger högre risk att drabbas av en fallolycka utomhus (*ramla ute*) än män i genomsnitt. Risken att drabbas av en fallolycka inomhus (*ramla inne*) är 1,6 gånger högre för män i samma åldersgrupp.

Risken för yngre män, i åldern 16–25 år, att råka ut för en arbetsolycka när de skär sig på en kniv är 1,8 gånger högre än för män i genomsnitt. Män i samma åldersgrupp har även en 1,6 gånger högre risk för olyckor med *hetta, eld, explosion, svets och el*. Risken för män i åldern 16–25 år att drabbas av en olycka på grund av *rån* är 2,2 gånger högre än för män i genomsnitt.



¹De mest frekventa händelserna för olycksfall har en överrisk jämfört med riskerna i genomsnitt. Vi har räknat fram en överrisk för till exempel kvinnor genom att antalet arbetsolycksfall som beror på en specifik händelsetyp divideras med antalet sysselsatta kvinnor i motsvarande åldersgrupp, och därefter genom att beräkna en åldersberoende risk på motsvarande sätt för samtliga kvinnor utan att hänsyn tas till ålder. Kvoten beräknas genom att den åldersspecifika risken divideras med den icke åldersrelaterade risken. Detta innebär att risken för kvinnor i genomsnitt (normalrisken) att drabbas av en olycka med en specifik händelsetyp får värdet 1.



Välkommen till en säker arbetsplats!

Här ska alla:
Registrera sig på platskontoret

-  Använda hjälm
-  Använda skyddsglasögon
-  Använda skyddshandskar
-  Använda skyddsskor
-  Använda varselkläder
-  Kunna legitimera sig (ID06)
-  Tillträde förbjudet för obehöriga

Var på kroppen sker skadorna?

Bild 1 och **bild 2** på följande sidor visar i procent (av det totala antalet allvarliga olycksfall) var på kroppen skadorna skett vid allvarliga olycksfall 2019 och 2020. Det finns tydliga könsskillnader i vilka kroppsdelar som skadas.

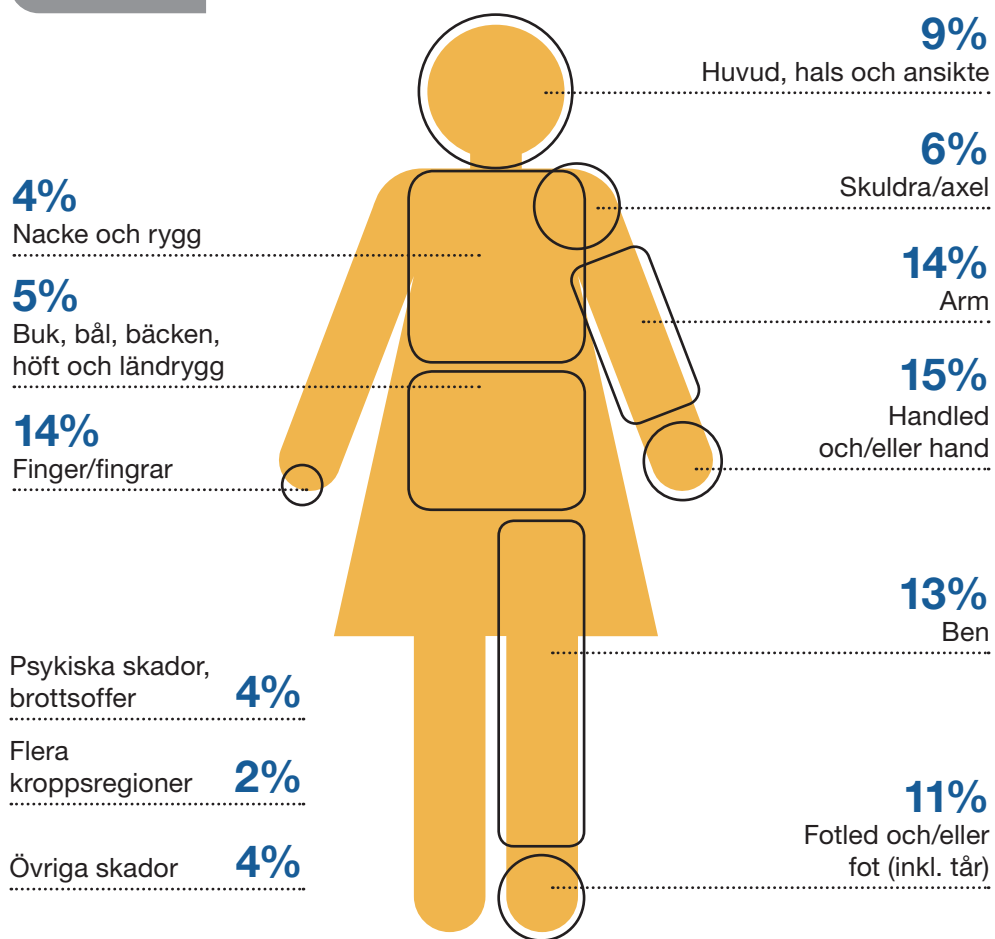
Kvinnor skadar vid allvarliga arbetsolycksfall oftast hand och handled, armar, fingrar och ben. Skadetyperna står tillsammans för 56 procent av kvinnornas allvarliga arbetsskador. Skador på armar, ben, hand och handled är vanliga vid fallolyckor och drabbar ofta personal inom vård- och omsorgsyrken. Fingerskador beror ofta på skärskador med kniv eller på maskinolyckor, och är vanliga inom handeln, restaurang och storköksarbete och industrin.

Män skadar sig oftast i fingrarna, var fjärde allvarlig olycka leder till någon form av fingerskada. Näst vanligast är skador i hand och handled, som står för 17 procent av skadorna. För män inträffar skador i fingrar och i hand och handled ofta inom industrin och byggbranschen, vid maskin användning eller vid arbete med handhållna verktyg.

En annan skillnad mellan könen är att kvinnor oftare får psykiska skador efter allvarliga arbetsolyckor. Det kan till exempel vara stressreaktioner efter hot och våld eller rån. Även vårdpersonal som har utsatts för smittorisk via exempelvis nålstick kan drabbas av stressreaktioner. En förklaring till skillnaden är att män inte i lika stor utsträckning arbetar inom de yrken där denna typ av olycksfall är vanlig.

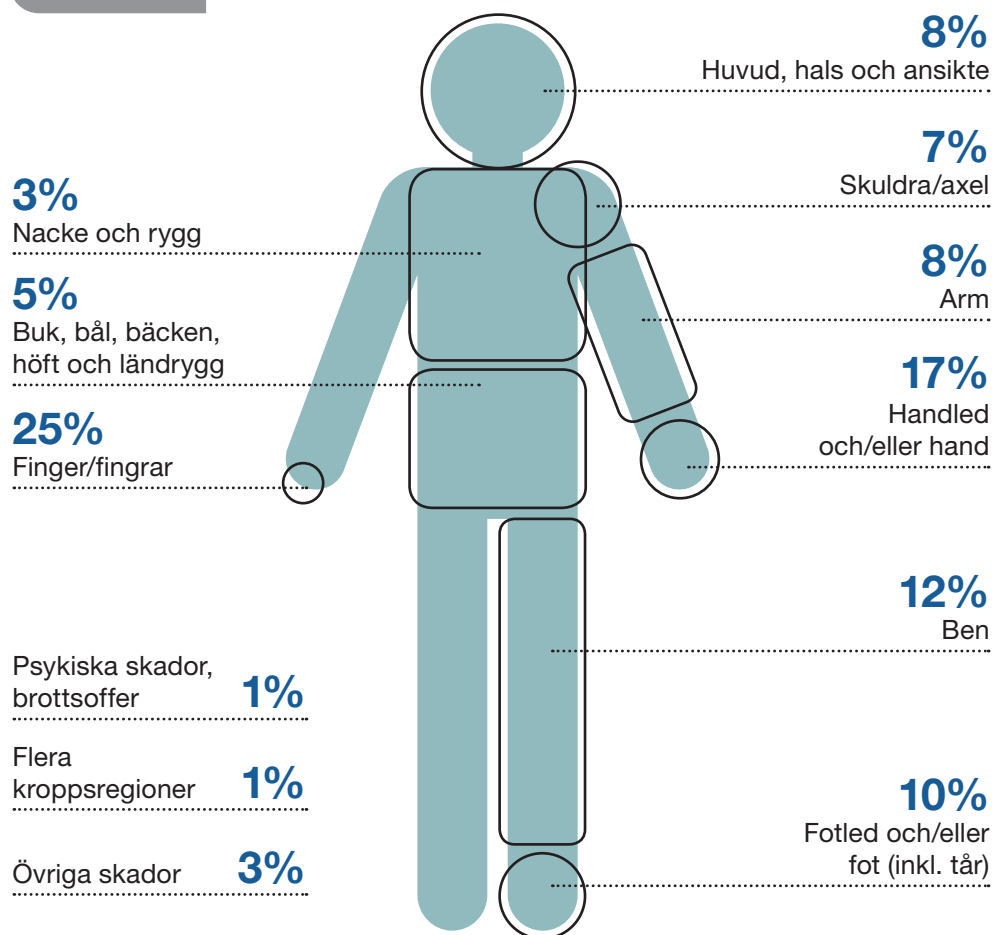
Lokalisation av skada vid allvarliga olycksfall 2019–2020

Bild 1 – Kvinnor



Lokalisation av skada vid allvarliga olycksfall 2019–2020

Bild 2 – Män



Antal allvarliga arbetsolycksfall per 1 000 sysselsatta efter län och kön

Diagram 9 visar antalet allvarliga olyckor per 1 000 sysselsatta män och kvinnor 2020, fördelat efter vilket län som den skadade bor i. Den regionala spridningen av antalet allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta totalt visas i form av en kartbild (**karta 1**).

Skillnaderna mellan länen kan delvis förklaras av en skillnad i näringslivsstruktur och av att arbetsmarknaden skiljer sig mellan länen.

Totalt var risken högst i Jämtlands län, där 3,4 per 1 000 sysselsatta drabbades av ett allvarligt olycksfall år 2020. Näst högst var risken i Norrbotten och Jönköpings län, där det i genomsnitt inträffade 3,1 allvarliga olyckor per 1 000 sysselsatta. Lägst risk hade de boende i Stockholms län, med 1,6 olycksfall per 1 000 sysselsatta.

Den största förändringen 2020 är att risken att drabbas av ett allvarligt olycksfall sjönk från 4,1 till 2,4 för

Gotlands län. Detta beror på färre allvarliga olycksfall inom serviceyrken, såsom handel och restaurang, det vill säga branscher som gick på sparlåga under pandemin.

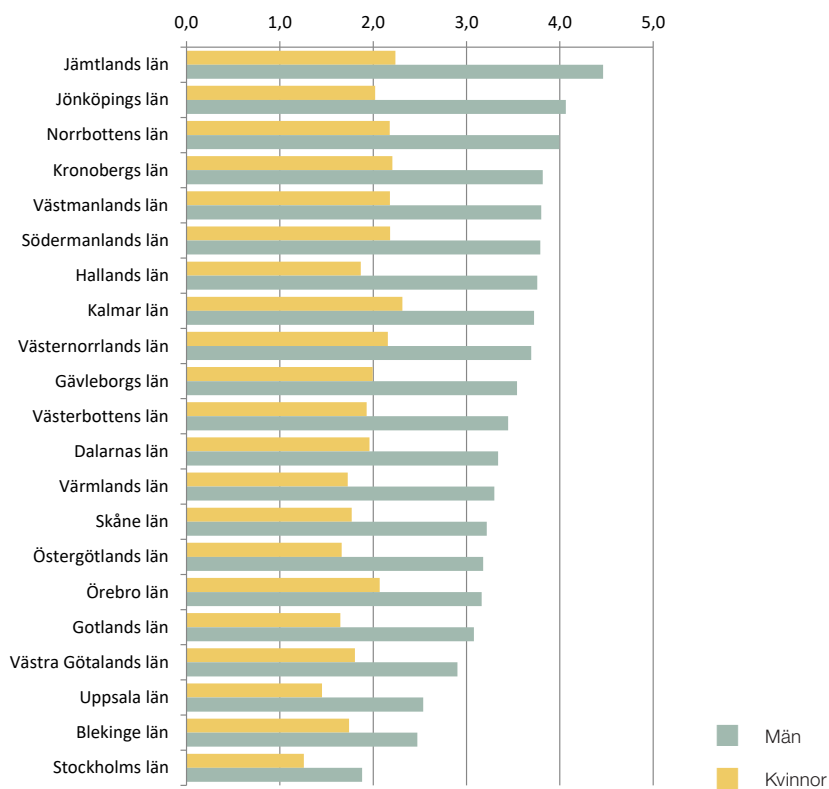
Vår statistik baseras på bofasta, skador för personer som pendlar över länsgränserna registreras på hemlandet. Många som säsongsarbetar inom serviceyrken kan vara bosatta i andra län än där de arbetar, vilket påverkar olycksfallsrisken för vissa län.

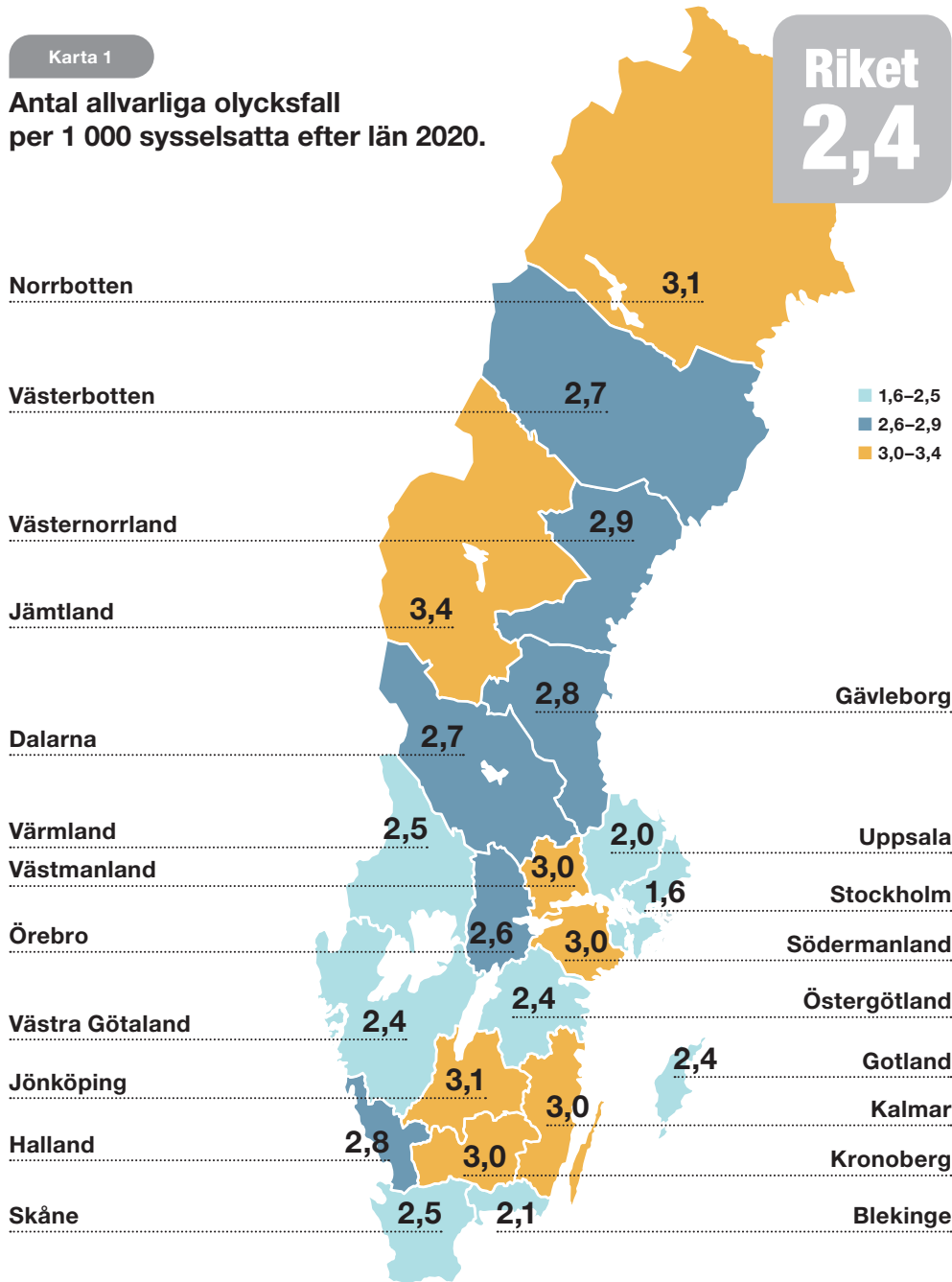
I samtliga län hade män en högre risk än kvinnor att drabbas av ett allvarligt olycksfall år 2020. Risken för män att drabbas av ett allvarligt olycksfall var högst i Jämtlands län, där det i genomsnitt inträffade 4,5 allvarliga olyckor per 1 000 sysselsatta män. För kvinnor var risken högst i Kalmar län, med 2,3 allvarliga olyckor per 1 000 sysselsatta. Som tidigare år var risken för både män och kvinnor lägst i Stockholms län.

Diagram 9



Antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta 2020, efter län och kön.





Allvarliga arbetsolyckor vid distansarbete

På grund av *covid-19*-pandemin rekommenderade Folkhälsomyndigheten att de som kunde skulle arbeta hemifrån på distans. Vi har studerat händelseförloppen för de arbetsolyckor där det tydligt framgår av beskrivningen att de har inträffat under distansarbete i hemmet. Mindre än 1 procent av alla allvarliga arbetsolyckorna har kunnat klassificeras som att de har skett vid distansarbete.

Av de allvarliga arbetsolycksfall som inträffat vid distansarbete har 52 procent drabbat män och resterande 48 procent

kvinnor. De flesta som råkade ut för olycksfall vid distansarbete var tjänstemän, vilket inte är helt oväntat eftersom det är en grupp som till skillnad från arbetare ofta har möjlighet att arbeta på distans. Vanliga yrken är *redovisningsekonomer, IT-utvecklare och chefsyrken*.

Den främsta orsaken till ett allvarligt arbetsolycksfall vid distansarbete var främst *fallolyckor*, exempelvis att man ställt sig upp vid datorn och ramlat på sladdar. Därefter kommer olyckor där man har slagit i någon kroppsdel, exempelvis i skrivbord eller stolsarmstöd.




Vanliga orsaker till färdolycksfall

Olyckor som inträffar vid färd till eller från arbetet räknas som färdolycksfall. Under 2019 och 2020 utgjorde färdolycksfallen 11 procent av alla arbetsskador som godkändes av Afa Försäkring. Skador som inträffar i samband med framförande av ett trafikförsäkrat fordon ersätts dock i första hand av trafikskadeförsäkringen och inkluderas därför inte i statistiken nedan.

Tabell 8 visar de vanligaste orsakerna till färdolycksfall för kvinnor och män. De vanligaste orsakerna var *cykel* och *ramla ute*, vilka utgör tre av fyra färdolycksfall. För kvinnor inträffade färdolycksfallen oftare genom att man ramlade utomhus, medan händelser med cykel var den vanligaste olyckstypen för män. Totalt sett var färdolycksfall betydligt vanligare bland kvinnor. Deras färdolycksfall utgjorde 67 procent av alla färdolycksfall under 2019 och 2020.

Tabell 8

Vanliga orsaker till färdolycksfall 2019 och 2020 efter kön. Sorterad efter det totala antalet.



Händelse	Kvinnor	Män	Totalsumma
Cykel	3 845	2 585	6 430
Ramla ute	4 036	1 155	5 191
Fall i trappa	691	296	987
Kliva i eller ur fordon	195	96	291
Hot och våld	101	129	230
Elsparkcykel/Skateboard med flera	54	91	145
Ramla inne	99	30	129
Övriga händelser	1 569	816	2 385
Totalsumma	10 590	5 198	15 788

Godkända arbetssjukdomar

Statistiken över godkända arbetssjukdomar i detta avsnitt bygger på de arbetssjukdomar som visade sig under perioden 2016 till 2020. Antalet godkända arbetssjukdomar är underskattat, då en arbetssjukdom kan visa sig flera år efter att en person exponerats för skadlig inverkan i arbetet. En relativt stor andel anmälningar kommer in flera år efter det att skadan visat sig. Det gör statistiken svårtolkad. Avsnittet avslutas med en fördjupning av arbetssjukdomar på grund av *covid-19*.

Tabell 9 visar antalet godkända arbetssjukdomar fördelat på kvinnor respektive män. Fler män än kvinnor drabbas av arbetssjukdomar. En förklaring är att det är vanligare att män arbetar inom yrkesgrupper där fler arbetssjukdomar godkänns. Mer än hälften av de godkända arbetssjukdomarna inträffar inom de mansdominerade yrkesgrupperna *metall- och övrigt industriellt arbete, betong-, bygg- och anläggningsarbete och byggnadsträarbetare*. Jämfört med tidigare år har andelen kvinnor med godkända arbetssjukdomar ökat något. Det beror på att godkända arbetssjukdomar på grund av *covid-19* är vanligare i kvinnodominerade yrkesgrupper. En fördjupning av vilka yrkesgrupperna som har fått godkända arbetssjukdomar på grund av *covid-19* finns i **tabell 10**.

Diagram 10 visar arbetssjukdomar bland kvinnor fördelat på diagnoser. Vanligast är *covid-19* som orsakade nästan var tredje arbetssjukdom för kvinnor. Detta trots att samtliga fall av *covid-19*-smitta i redovisningen har visandeår 2020. De näst vanligaste diagnoserna är *psykiska sjukdomar* och *skelettets och rörelseorganens sjukdomar*. Antalet godkända arbetssjukdomar på grund av *effekter av vibration* och *karpaltunnelsyndrom* har ökat något för kvinnor under de senaste åren.

Diagram 11 visar motsvarande uppgifter för män. De vanligaste sjukdomarna är *effekter av vibration* och *karpaltunnelsyndrom*, som tillsammans stod för över hälften av männens godkända arbetssjukdomar. *Karpaltunnelsyndrom* beror i de allra flesta fall på en vibrationsskada. Tidigare har *buller, hörselnedsättning, tinnitus* varit vanligast men trenden är att de skadorna minskar och det är nu den tredje vanligaste orsaken. Vibrations- och bullerskador är förknippade med arbete inom industrin samt betong-, bygg- och anläggning. Endast två procent av männens arbetssjukdomar orsakades av *covid-19*.

FAKTA OM ARBETSSJUKDOMAR

En arbetssjukdom är en sjukdom som beror på att en person har utsatts för skadlig inverkan i arbetet. Med skadlig inverkan i arbetet menas att det finns något i arbetsmiljön som påverkar den fysiska eller psykiska hälsan ogynnsamt. Det kan exempelvis vara:

- **tungt arbete eller olämpliga arbetsställningar som kan orsaka rygg- eller ledbesvär**
- **ensidigt arbete som kan orsaka muskel- och senskador**
- **farliga ämnen som kan orsaka eksem, allergier, luftvägsbesvär och cancer**
- **psykiskt påfrestande arbetsförhållanden som kan orsaka psykiska besvär eller psykosomatiska sjukdomar, till exempel magsår eller hjärtbesvär**
- **vibrationer som kan skada blodkärl, nerver och leder**
- **buller som kan orsaka hörselskador**

För att Afa Försäkring ska kunna pröva en arbetssjukdom krävs att besvären har kvarstått i minst 180 dagar och att sjukdomen är godkänd av Försäkringskassan som arbetsskada eller finns med på ILO-förteckningen över arbetssjukdomar. ILO är FN:s fackorgan för arbetslivsfrågor.

COVID-19

Under våren 2020 fastställdes *covid-19* som en smittsam sjukdom som kan godkännas som en arbetsskada enligt förordning (1977:284) om arbetsskade-försäkring och statligt personskadeskydd och därmed omfattas av arbetsskade-försäkringarna TFA, TFA-KL och PSA.

De regler som gällde för att kunna få en arbetssjukdom på grund av *covid-19* godkänd av Afa Försäkring för de fall som redovisas i den här rapporten var:

- **De som har haft rätt till ersättning är anställda vid ett laboratorium, inom sjukvården eller anställda i annat arbete där man har behandlat, vårdat eller omhändertagit smittförande person.**
- **Besvären från smittan har också kvarstått i minst 180 dagar.**

För att Afa Försäkring ska kunna pröva en arbetssjukdom krävs att besvären har kvarstått i minst 180 dagar och att sjukdomen är godkänd av Försäkringskassan som arbetsskada eller finns med på ILO-förteckningen över arbetssjukdomar. ILO är FN:s fackorgan för arbetslivsfrågor.

Tabell 9



Antal godkända arbetssjukdomar efter yrkesgrupp och kön, med visandeår 2016–2020. Sorterad efter det totala antalet.

	Kvinnor	Män
Metall- och övrigt industriellt arbete	110	684
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	8	514
Byggnadsträarbetare	5	271
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.	169	23
Isolerings- och VVS-montörer	<5	75
Sjuksköterskor och barnmorskor	65	9
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	9	65
Ingenjörer och tekniker	9	58
Elektriskt arbete	<5	54
Godshanterings- och lagerarbete, m.m.	7	39
Träindustriarbete	7	35
Chefsyrken	21	21
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	5	36
Läkare	23	9
Byggnadsmålare	<5	27
Livsmedelsarbete	8	21
Lärare och skolledare	13	16
Restaurang- och storköksarbete	16	13
Socialt arbete	23	<5
Städare och fönsterputsare	12	12
Försäljare inom handel, m.m.	15	9
Kontors- och kundserviceyrken	20	<5
Gruv- och bergarbete, stenhuggare		23
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	14	7
Yrkesförare		19
Tandvårdsarbete	14	<5
Pappers- och pappersmassearbetare	<5	14
Övriga yrkesgrupper	83	78
Totalsumma	665	2 143

Diagram 10



Arbetssjukdomar för kvinnor efter diagnos, med visandeår 2016–2020.

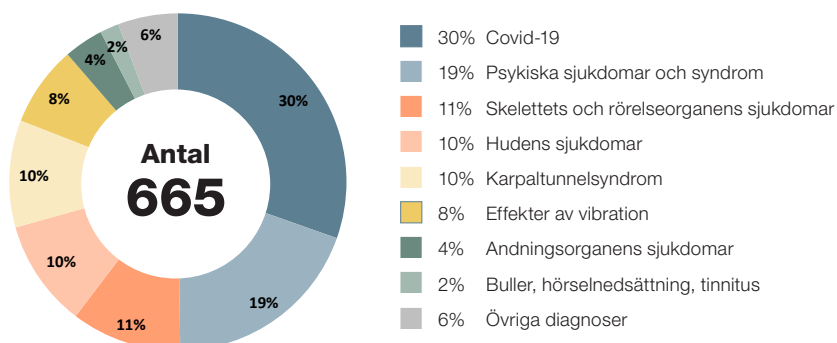
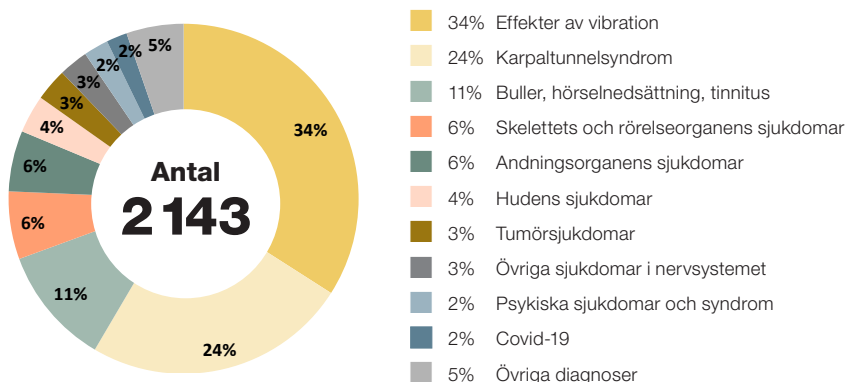


Diagram 11



Arbetssjukdomar för män efter diagnos, med visandeår 2016–2020.



Fördjupning, arbetssjukdomar med diagnos covid-19

Majoriteten, 83 procent, av de som fått covid-19 godkänd som arbetssjukdom var kvinnor. Det förklaras av att de yrken som enligt villkoren har möjlighet att få en skada godkänd är kvinnodominerade.


I **tabell 10** redovisas godkända arbetssjukdomar med diagnos covid-19 efter kön och yrkesgrupp. Det är tydligt kvinnodominerade yrken inom vård och omsorg som står för flest arbetssjukdomar. Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl. stod för över

hälften, varav cirka 50 procent hade yrkesbenämningen undersköterskor, hemtjänst, hemsjukvård och äldreboende. Yrkesgruppen sjuksköterskor och barnmorskor stod för näst flest arbetssjukdomar.

I **tabell 11** redovisas godkända arbetssjukdomar med diagnos covid-19 efter kön och åldersgrupp. Den äldsta åldersgruppen, 56–64-åringarna, stod för flest arbetssjukdomar.

Tabell 10


Antal arbetssjukdomar med diagnos covid-19 efter yrkesgrupp och kön, visandeår 2020. Sorterad efter det totala antalet.



Covid-19	Kvinnor	Män	Totalsumma
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.	114	18	132
Sjuksköterskor och barnmorskor	44	8	52
Läkare	17	6	23
Övriga yrkesgrupper	26	9	35
Totalsumma	201	41	242

Tabell 11

Antal arbetssjukdomar med diagnos covid-19 efter åldersgrupp och kön, visandeår 2020. Sorterad efter det totala antalet.

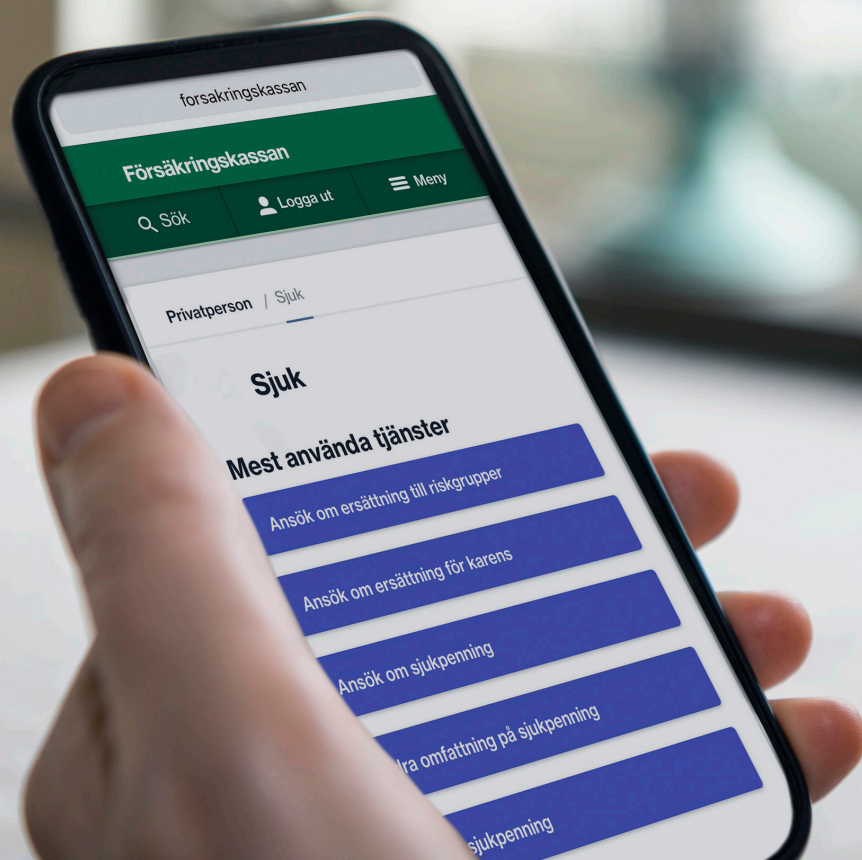


Covid-19	Kvinnor	Män	Totalsumma
16–25 år			6
26–35 år	34	8	42
36–45 år	50	13	63
46–55 år	51	9	60
56–64 år	61	10	71
Totalsumma	201	41	242



Typfallet för anställda som har fått *COVID-19*-smitta godkända som arbetsjukdom är en kvinna i åldern 56–64 som arbetar som undersköterska inom hemtjänst, hemsjukvård eller äldreboende.

Långvarig sjukfrånvaro



Avsnittet om långvarig sjukfrånvaro bygger på information om ersättningar från avtalsgruppförsäkringen (AGS och AGS-KL). Med lång sjukfrånvaro menas långa sjukfall som har pågått i mer än 90 dagar eller som har lett till månadsersättning. Försäkringen ger ersättning till den som har sjukpenning (dagersättning) eller har beviljats sjuk- eller aktivitetsersättning (månadsersättning). AGS gäller för arbetare anställda inom Svenskt Näringsliv/LO:s och Kooperationens avtalsområden. AGS-KL gäller för anställda i kommuner, regioner, Svenska Kyrkan och Sobonaföretag. Statligt anställda omfattas inte av ersättningarna AGS och AGS-KL. Det gör inte heller privatanställda tjänstemän som exempelvis banktjänstemän, jurister och ekonomer. Viss vård- och omsorgspersonal i privat sektor, som exempelvis undersköterskor och barnskötare omfattas inte heller av AGS och finns därför inte med i statistiken.

Eftersom de anställda som omfattas av AGS och AGS-KL inte är jämförbara saknas det förutsättningar för korrekta jämförelser av långvarig sjukfrånvaro mellan privat och offentlig sektor. När jämförelser trots allt görs mellan de olika avtalsområdena AGS och AGS-KL, är det viktigt att påminna om att det är olika grupper som jämförs.

SJUKPENNING, SJUK- OCH AKTIVITETSERSÄTTNING

Försäkringskassan betalar ut sjukpenning vid sjukdom som medför att den försäkrades arbetsförmåga är nedsatt med minst en fjärdedel. Sjukpenning är en dag ersättning som prövas fortlöpande.

Afa Försäkring betalar ut en kompletterande ersättning i form av dagsersättning till personer med sjukpenning som omfattas av AGS eller AGS-KL. Ersättningen betalas ut till och med dag 360 i sjukperioden.

Försäkringskassan beviljar sjukersättning för personer i åldrarna 19–64 år om arbetsförmågan är stadigvarande nedsatt, det vill säga nedsättningen bedöms bestå för all över-skådlig framtid. Personer i åldern 19–29 år som troligen inte kommer att kunna arbeta heltid på minst ett år på grund av sjukdom, skada eller funktionsnedsättning beviljas aktivitetsersättning. Afa Försäkring betalar ut månadsersättning till personer med beviljad sjuk- och aktivitetsersättning som omfattas av AGS eller AGS-KL.

Långvarig sjukfrånvaro – innehåll

Nya sjukfall 2010–2020

I detta avsnitt redovisas antalet nya sjukfall under perioden 2010–2020 fördelade efter:

- året då sjukfallet började
- sjukfallets längd
- typ av ersättning
- avtalsområde
- kön

Nya sjukfall – ålder, kön och sysselsättning

De långa sjukfallen och sysselsättningen för 2020 redovisas efter:

- kön
- ålder

Yrke och kön – Kommuner och regioner

I avsnittet visar vi:

- antal långa sjukfall fördelat efter yrkesgrupp och kön
- antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta efter yrkesgrupp och kön
- ett åldersstandardiserat mått på antalet långa sjukfall per 1 000 sysselsatta
- antal långa sjukfall med psykiska diagnoser per 1 000 sysselsatta efter yrkesgrupp och kön
- medianlängd för sjukfall efter yrkesgrupp

Yrke och kön – arbetare i privat sektor, Svenskt Näringsliv/LO

I avsnittet visar vi:

- antal långa sjukfall fördelat efter yrkesgrupp och kön
- antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta efter yrkesgrupp och kön
- ett åldersstandardiserat mått på antalet långa sjukfall per 1 000 sysselsatta
- antal långa sjukfall med psykiska diagnoser per 1 000 sysselsatta efter yrkesgrupp och kön
- medianlängd för sjukfall efter yrkesgrupp

Långvariga sjukfall 2007–2020 efter avtals- område, ålder och kön

Avsnittet visar antalet långvariga sjukfall per 1 000 sysselsatta, efter avtalsområde, ålder och kön 2007–2020.

Psykiska och muskulo- skeletala diagnoser över tid

Avsnittet visar hur andelen sjukfall för de två vanligaste diagnosgrupperna har utvecklats under perioden 2007–2020, fördelat efter avtalsområde och kön.

De långa sjukfallens för- delning efter avtalsområde, ålder, kön och diagnos

Avsnittet visar antal långa sjukfall efter avtalsområde, ålder, kön och diagnos 2019–2020.

Sjukfall med samsjuklighet

Avsnittet visar vanliga diagnoskombinationer för långa sjukfall med fler än en diagnos efter avtalsområde och kön 2019–2020.

Sjukfall som medfört månadsersättning efter kön och avtalsområde 2015–2019

Avsnittet visar antalet sjukfall som har medfört månadsersättning 2015–2019.

Antal sjukfall per 1 000 sysselsatta efter län och kön

Avsnittet visar antalet fall av långvarig sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta fördelat på län och kön 2020.

Fördjupning långvarig sjukfrånvaro på grund av covid-19 efter avtalsområde

Avsnittet visar antalet sjukfall på grund av covid-19 fördelat på avtalsområde, kön, yrkesgrupp och ålder 2020.

ÅLDERSSTANDARDISERING

Det åldersstandardiserade måttet på antalet fall per 1 000 sysselsatta är beräknat som om åldersfördelningen i den specifika yrkesgruppen var densamma som åldersfördelningen på hela arbetsmarknaden. Syftet är att göra det möjligt att jämföra risken i yrkesgrupper där åldersfördelningen är ojämn. Eftersom risken för långvarig sjukfrånvaro ökar med stigande ålder blir effekten att yrkesgrupper med en lägre medelålder får ett högre åldersstandardiserat mått på antalet fall per 1 000 sysselsatta än det faktiska måttet och vice versa.

Nya sjukfall 2010–2020

Tabell 12 redovisar sjukfall som medfört mer än 90 dagars sjukfrånvaro, aktivitets- eller sjukersättning mellan 2010 och 2020 inom avtalsområdet Kommuner och regioner. Inom Kommuner och regioner ersattes 26 984 sjukfall år 2020. **Tabell 13** visar motsvarande uppgifter inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO. Inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO ersattes totalt 61 690 sjukfall 2020 (se **bilaga 4b** på sidan **127**). Av dessa var 23 091 långa sjukfall.

Sedan andra halvan av 1990-talet har sjukförsäkringen varit föremål för en rad reformer och förändringar. En av de större förändringarna inträffade den 1 juli 2008 då rehabiliteringskedjan infördes, med striktare regler för beviljande av sjukpenning och sjuk- eller aktivitetsersättning. Det bidrog till en fortsatt minskning av den långvariga sjukfrånvaron under 2008 och 2009.

Efter 2016 har en rad regeländringar genomförts med bland annat slopande av den bortre tidsgränsen och undantag från rehabiliteringskedjan.

Efter 2010 började antalet långa sjukfall att öka, vilket pågick till och med 2015. År 2016 bröts utvecklingen och antalet långa sjukfallen började minska. Minskningen fortsatte från 2017 till 2020. Den största procentuella minskningen har skett för kvinnor inom Svenskt Näringsliv/LO.

Redovisningen av månadsersättning är ofullständig för 2019 och 2020, då beviljandet av aktivitets- eller sjukersättning från Försäkringskassan inte sker förrän alla andra möjligheter är utredda. I och med att den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen togs bort 2016, har beslut om sjukersättning kommit att tas senare.

2698423091

Tabell 12



Antal nya sjukfall som medfört mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning efter insjuknandeår och kön. Kommuner och regioner. (Antal sysselsatta i Kommuner och regioner 2020: 1,2 miljoner).

Sjukklass	Kön	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Mer än 90 sjuk-dagar	Kvinnor	19 706	21 639	22 722	26 096	29 252	31 588	31 141	27 660	26 930	24 869	23 647
	Män	3 024	3 167	3 325	3 549	3 982	4 331	4 134	3 721	3 582	3 417	3 262
	Total	22 730	24 806	26 047	29 645	33 234	35 919	35 275	31 381	30 512	28 286	26 909
Månads-ersättning	Kvinnor	1 579	1 554	1 687	2 304	1 862	1 150	491	307	216	144	54
	Män	353	336	361	415	328	247	125	88	54	37	21
	Total	1 932	1 890	2 048	2 719	2 190	1 397	616	395	270	181	75
Total	Kvinnor	21 285	23 193	24 409	28 400	31 114	32 738	31 632	27 967	27 146	25 013	23 701
	Män	3 377	3 503	3 686	3 964	4 310	4 578	4 259	3 809	3 636	3 454	3 283
	Total	24 662	26 696	28 095	32 364	35 424	37 316	35 891	31 776	30 782	28 467	26 984

Tabell 13



Antal nya sjukfall som medför mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning efter insjuknandeår och kön. Svenskt Näringsliv/LO. (Antal sysselsatta i Svenskt Näringsliv/LO 2020: 1,3 miljoner).

Sjukklass	Kön	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Mer än 90 sjuk-dagar	Kvinnor	8 065	8 849	9 257	11 032	12 487	13 208	12 547	10 901	10 564	9 703	8 912
	Män	12 740	13 324	14 441	16 138	17 374	18 484	17 981	15 875	15 681	15 056	14 070
	Total	20 805	22 173	23 698	27 170	29 861	31 692	30 528	26 776	26 245	24 759	22 982
Månads-ersättning	Kvinnor	808	728	865	1 225	1 016	616	309	146	124	64	30
	Män	1 263	1 052	1 239	1 450	1 402	918	502	293	224	110	79
	Total	2 071	1 780	2 104	2 675	2 418	1 534	811	439	348	174	109
Total	Kvinnor	8 873	9 577	10 122	12 257	13 503	13 824	12 856	11 047	10 688	9 767	8 942
	Män	14 003	14 376	15 680	17 588	18 776	19 402	18 483	16 168	15 905	15 166	14 149
	Total	22 876	23 953	25 802	29 845	32 279	33 226	31 339	27 215	26 593	24 933	23 091

Nya sjukfall – ålder, kön och sysselsättning

Att stigande ålder innebär en ökande risk att bli långvarigt sjukfrånvarande är känt sedan tidigare. I **diagram 12** visas fördelningen av sysselsättning och antal långa sjukfall efter ålder och kön inom avtalsområdet Kommuner och regioner. Män utgör 25 procent av de sysselsatta inom Kommuner och regioner och kvinnor utgör 75 procent.

Av alla män som drabbades av ett långvarigt sjukfall 2020 var 64 procent äldre än 45 år. Bland de sysselsatta män som omfattas av AGS-KL utgör samma åldersgrupp 44 procent. Det finns alltså en överrisk för långvariga sjukfall för åldersgrupperna över 45 år. Åldersgrupper yngre än 46 år har istället en underrisk att bli långvarigt sjuk, jämfört med genomsnittsrisk för samtliga åldersgrupper.

Samma förhållande gäller för kvinnor inom Kommuner och regioner, men inte lika påtagligt. Där finns en överrisk för

åldersgrupperna över 45 år. Kvinnor över 45 år utgjorde 58 procent av de som blev långvarigt sjuka, medan samma åldersgrupper endast utgjorde 49 procent av sysselsättningen. Kvinnor mellan 36 och 45 år stod för 22 procent av de långa sjukfallen och 23 procent av de sysselsatta, medan kvinnor under 36 år var underrepresenterade bland sjukfallen.

I **diagram 13** visas motsvarande fördelning för avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO. Män utgör 70 procent av de sysselsatta inom Svenskt Näringsliv/LO och kvinnor utgör 30 procent. Av män som var långvarigt sjukfrånvarande år 2020 var 60 procent 46 år eller äldre. Samtidigt stod samma grupp endast för 37 procent av sysselsättningen. För kvinnor inom Svenskt Näringsliv/LO är bilden snarlik. Kvinnor äldre än 45 år stod för 32 procent av sysselsättningen, men stod samtidigt för 47 procent av de långvariga sjukfallen inom avtalsområdet.

Diagram 12



Fördelning av antal långa sjukfall och antal sysselsatta 2020 efter ålder och kön. Kommuner och regioner.

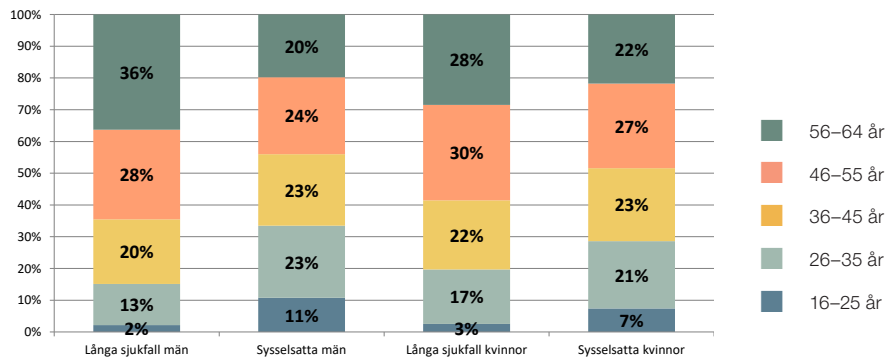
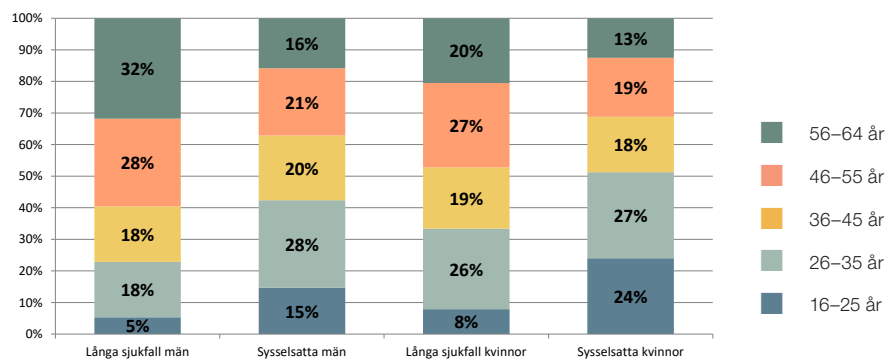


Diagram 13



Fördelning av antal långa sjukfall och antal sysselsatta 2020 efter ålder och kön. Svenskt Näringsliv/LO.



Yrke och kön – Kommuner och regioner

I det här avsnittet presenterar vi statistik för de vanligaste yrkesgrupperna inom avtalsområdet Kommuner och regioner.

I **tabell 14** till **16** visas antalet sjukfall år 2020 som lett till minst 90 dagars sjukfrånvaro eller sjuk- eller aktivitetsersättning, fördelat på yrkesgrupp. För åren 2016 till 2020 redovisar vi risken, det vill säga antalet personer per 1 000 sysselsatta (16–64 år), som har drabbats av ett långt sjukfall.

Tabell 14 redovisar uppgifter för båda könen och **tabell 15** och **16** redovisar uppgifter för kvinnor respektive män. **Tabell 14** innehåller fler yrkesgrupper än **tabell 15** och **16** då vissa yrkesgrupper har för få långa sjukfall för att redovisas per kön. Uppgifterna om antalet sysselsatta inom respektive yrkesgrupp är hämtade från Statistiska centralbyråns yrkesstatistik.

Kvinnor har en högre risk för långvarig sjukfrånvaro i alla yrken och på totalnivå en mer än dubbelt så hög risk som män. Den totala risken för samtliga yrkesgrupper inom Kommuner och regioner har minskat från 2016 för både kvinnor och män.

Yrkesförare har hög risk för långvarig sjukfrånvaro för både kvinnor och män inom Kommuner och regioner. Yrkesgruppen är förhållandevis liten. För kvinnor hade *textil-, skinn och läderindustriarbetare* högst risk 2020. Risken var betydligt högre än 2019, vilket kan förklaras av att yrkesgruppen är liten. Det krävs därmed inte någon stor förändring i antalet sjukfall för att risken ska öka. För män hade *byggnads-träarbetare* högst risk. Även det är en liten yrkesgrupp inom Kommuner och regioner.

Den största yrkesgruppen bland kvinnor med både hög risk och många sjukfall, är *undersköterskor, vårdbiträden och personliga assistenter, m.fl.* Även för män är detta en yrkesgrupp med många sjukfall och en högre risk än genomsnittet för samtliga yrkesgrupper inom Kommuner och regioner.

Läkare har jämfört med övriga vådryken inom Kommuner och regioner låg risk för långvarig sjukfrånvaro. 2020 minskade risken för kvinnliga *läkare*, men ökade för manliga.



Tabell 14



Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta 2016–2020 samt antal långa sjukfall 2020 per yrkesgrupp. Kommuner och regioner, kvinnor och män. Sorterat efter risk 2020.

Yrkesgrupper	2016	2017	2018	2019	2020	Antal långa sjukfall 2020
Textil-, skinn och läderindustriarbete	50,9	41,6	43,2	28,1	47,7	39
Byggnadsträarbetare	35,9	28,4	34,6	36,4	38,9	22
Tandvårdsarbete	35,7	30,2	29,9	28,6	33,0	407
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.	38,2	33,8	32,6	29,9	30,2	9 202
Yrkesföreare	41,4	34,3	32,8	26,9	29,3	143
Väktare, ordningsvakter	15,2	12,6	22,8	27,2	26,2	42
Förskollärare och fritidspedagoger	33,4	30,8	29,1	27,6	26,2	1 907
Städare och fönsterputsare	34,7	31,7	29,7	28,4	26,1	554
Socialt arbete	35,1	30,8	28,2	27,2	25,4	1 501
Sjuksköterskor och barnmorskor	31,8	26,9	26,1	24,2	25,2	2 434
Restaurang- och storköksarbete	35,6	30,4	30,7	26,7	25,2	819
Kontors- och kundserviceyrken	33,5	28,7	28,1	27,2	24,2	1 298
Barnskötare, fritidsledare, m.fl.	29,3	26,2	25,2	23,1	22,9	2 486
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	29,1	25,3	24,8	21,1	22,8	464
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	37,7	28,4	32,0	24,3	22,5	121
Försäljare inom handel, m.m.	11,3	8,4	10,7	14,4	21,9	32
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	16,6	16,6	16,6	17,7	20,0	76
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	26,6	21,6	18,4	16,1	17,0	434
Chefsyrken	21,1	19,2	17,5	15,0	14,9	621
Brandpersonal	17,8	16,1	13,6	15,9	13,3	67
Läkare	15,9	13,3	13,6	13,1	12,9	430
Lärare och skolledare	18,8	17,1	16,4	14,9	12,7	1 949
Godshanterings- och lagerarbete, m.m.	16,1	8,0	15,5	12,2	11,1	33
Elektriskt arbete	16,6	18,8	12,1	12,8	10,8	18
Metall- och övrigt industriellt arbete	17,3	13,4	12,8	10,4	10,4	96
Ingenjörer och tekniker	16,1	15,8	11,4	12,8	7,6	92
Övriga yrkesgrupper						1 697
Totalsumma	29,7	26,0	24,9	23,1	22,3	26 984

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.



Tabell 15

Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta 2016–2020 samt antal långa sjukfall 2020 per yrkesgrupp. Kommuner och regioner, kvinnor. Sorterat efter risk 2020.

Yrkesgrupp	2016	2017	2018	2019	2020	Antal långa sjukfall 2020
Textil-, skinn och läderindustriarbete	59,0	52,5	45,5	31,9	60,4	34
Yrkesförare	67,1	57,6	68,6	50,1	53,6	41
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	22,2	22,7	24,6	21,1	38,5	11
Tandvårdsarbete	38,1	32,0	31,5	30,0	34,8	384
Brandpersonal	16,1	18,7	18,1	39,9	34,7	10
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.	41,9	37,2	36,2	33,5	34,3	8 510
Städare och fönsterputsare	37,2	35,1	33,4	31,7	29,6	511
Socialt arbete	40,1	34,2	31,7	30,4	28,4	1 370
Väktare, ordningsvakter	19,4	17,6	37,5	40,1	28,2	22
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	58,7	35,3	45,2	27,3	27,8	44
Restaurang- och storköksarbete	38,5	33,4	34,1	30,0	27,7	731
Förskollärare och fritidspedagoger	35,2	32,3	30,6	28,9	27,3	1 810
Sjuksköterskor och barnmorskor	33,8	28,6	28,0	25,8	26,7	2 258
Barnskötare, fritidsledare, m.fl.	34,5	30,5	29,5	26,5	26,2	2 277
Kontors- och kundserviceyrken	35,9	30,9	30,1	29,5	26,1	1 250
Godshanterings- och lagerarbete, m.m.	26,2	12,7	29,4	22,8	25,4	17
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	31,3	27,1	26,5	22,4	25,0	442
Försäljare inom handel, m.m.	14,1	9,2	13,2	18,2	24,5	26
Fastighetsskötare, expeditivakter, renhållningsarbetare, m.fl.	46,6	33,0	25,2	20,4	20,5	104
Chefsyrken	25,8	24,4	22,4	18,3	18,4	507
Läkare	22,0	18,6	18,1	18,8	17,9	321
Metall- och övrigt industriellt arbete	24,3	18,2	17,6	11,1	14,9	14
Lärare och skolledare	21,9	20,1	19,3	17,4	14,6	1 619
Ingenjörer och tekniker	21,9	25,0	17,0	18,3	8,9	34
Övriga yrkesgrupper						1 354
Totalsumma	34,5	30,3	29,2	27,1	26,3	23 701

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.



Tabell 16

Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta 2016–2020 samt antal långa sjukfall 2020 per yrkesgrupp.
Kommuner och regioner, män. Sorterat efter risk 2020.

Yrkesgrupp	2016	2017	2018	2019	2020	Antal långa sjukfall 2020
Byggnadsträarbetare	35,8	30,6	36,9	36,7	40,0	22
Yrkesförare	36,2	30,0	26,2	22,7	24,8	102
Väktare, ordningsvakter	9,8	6,8	10,5	15,8	24,2	20
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	30,2	25,7	27,0	23,1	20,3	77
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	16,1	16,0	15,9	17,3	18,5	65
Tandvårdsarbete	16,8	15,4	17,1	16,7	17,7	23
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	22,6	19,3	16,8	15,0	16,2	330
Förskollärare och fritidspedagoger	14,5	15,0	13,5	14,4	14,9	97
Sjuksköterskor och barnmorskor	16,5	13,8	12,1	12,8	14,8	176
Restaurang- och storköksarbete	19,4	15,6	14,9	12,1	14,4	88
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.	16,7	15,3	14,6	13,1	12,3	692
Socialt arbete	16,7	17,5	14,2	13,0	12,0	131
Brandpersonal	17,9	16,0	13,4	14,5	12,0	57
Städare och fönsterputsare	18,6	13,2	11,5	12,3	11,0	43
Metall- och övrigt industriellt arbete	16,5	12,9	12,2	10,3	9,9	82
Barnskötare, fritidsledare, m.fl.	8,7	9,8	8,8	9,7	9,5	209
Elektriskt arbete	13,9	18,1	11,9	10,9	9,3	15
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	12,5	11,9	12,9	11,8	8,4	22
Kontors- och kundserviceyrken	13,1	11,0	12,5	8,5	8,2	48
Chefsyrken	12,3	9,3	8,3	8,6	8,1	114
Lärare och skolledare	10,9	9,5	8,9	8,3	7,7	330
Läkare	9,0	7,3	8,5	6,5	7,1	109
Ingenjörer och tekniker	13,6	11,9	8,8	10,3	7,0	58
Godshanterings- och lagerarbete, m.m.	13,5	6,8	11,7	9,1	7,0	16
Övriga yrkesgrupper						357
Totalsumma	14,6	12,7	11,8	11,2	10,7	3 283

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

I **diagram 14** och **diagram 15** visas andelen sjukfall av totalen fördelat på de vanligaste yrkesgrupperna för kvinnor respektive män inom avtalsområdet Kommuner och regioner.

Diagram 14 visar att yrkesgrupperna *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl., barnskötare, fritidsledare, m.fl., sjuksköterskor och barnmorskor* och *förskollärare och fritidspedagoger* och står för 64 procent av de långa sjukfallen inom avtalsområdet. Inkluderar man även *lärare och skolledare* och yrken inom *socialt arbete* så står dessa grupper för 77 procent av kvinnornas långa sjukfall inom avtalsområdet.

I **diagram 15**, med motsvarande fördelning för yrkesgrupper för män är bilden inte lika tydlig. Främst beroende på att yrkesgruppen *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.* inte är lika dominerande som för kvinnor. De yrkesgrupper som står för den största andelen av männens långa sjukfall är *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl, fastighets-skötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare m.fl. och lärare och skolledare*. Dessa tre yrkeskategorier står för 41 procent av männens långa sjukfall.

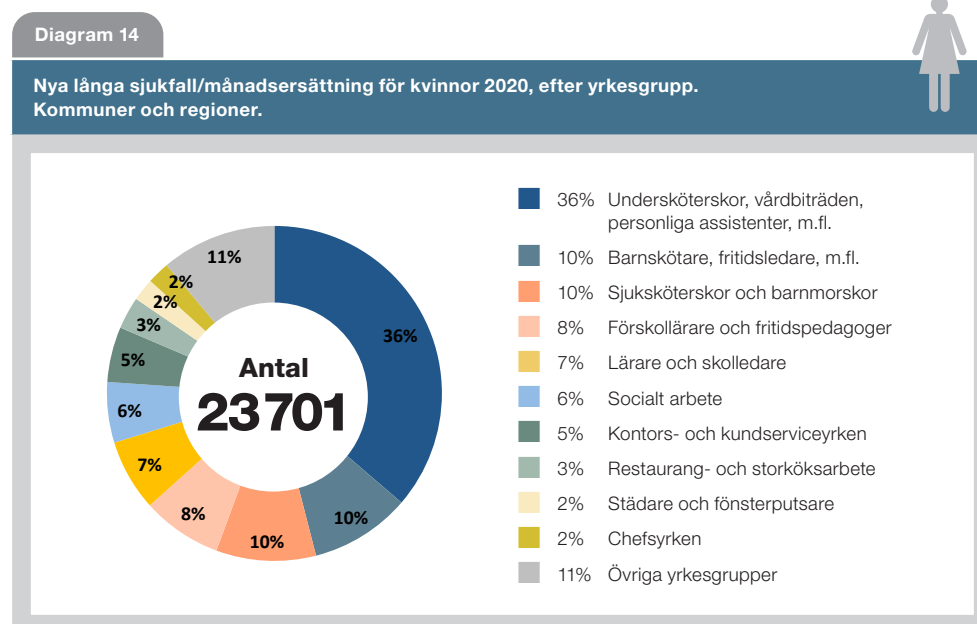
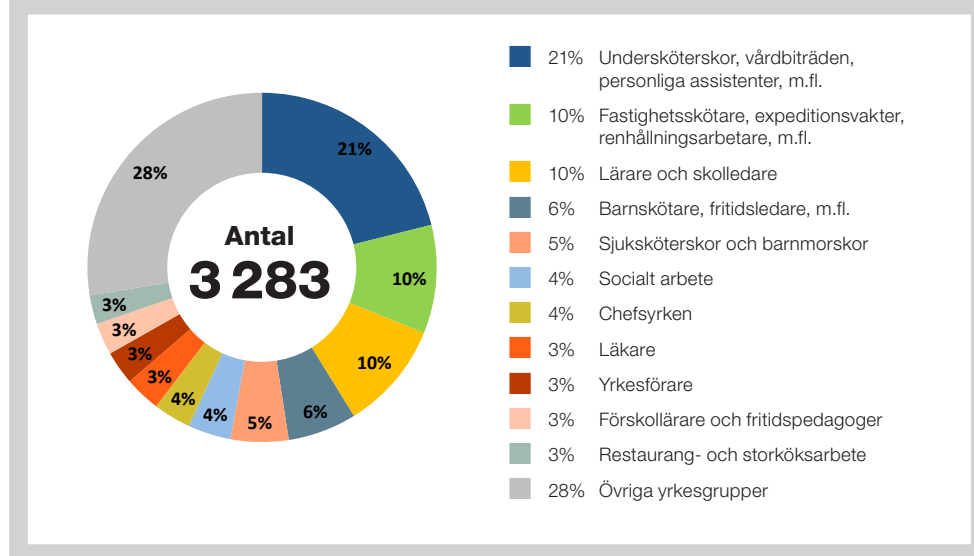


Diagram 15

Nya långa sjukfall/månadsersättning för män 2020, efter yrkesgrupp.
Kommuner och regioner.



Risken att bli långvarigt sjukfrånvarande skiljer sig mellan kön och åldersgrupper. Äldre drabbas generellt i högre grad än yngre, och kvinnor i högre grad än män. Den totala risken för en yrkesgrupp kan vara missvisande om dess åldersfördelning skiljer sig mot åldersfördelningen för samtliga yrkesgrupper inom avtalsområdena Kommuner och regioner och Svenskt Näringsliv/LO. En yrkesgrupp med en hög andel yngre anställda har troligtvis en låg risk. För att kompensera för detta görs en så kallad åldersstandardisering. En åldersstandardisering bidrar till att jämförelser av risk mellan yrkesgrupper blir mer rättvisande.

Diagram 16 och **diagram 17** visar risk och åldersstandardiserad risk för kvinnor respektive män. För kvinnor inom Kommuner och regioner får åldersstandardiseringen inte några större effekter. För män däremot får flera av yrkesgrupperna med hög risk för långvarig sjukfrånvaro, exempelvis *yrkesförare*, markant lägre risk med åldersstandardiseringen. Det beror på att dessa yrkesgrupper har en högre andel äldre än snittet.

Diagram 16



Risk samt ålderstandardiserad risk för långvarig sjukfrånvaro för kvinnor inom Kommuner och regioner 2020.

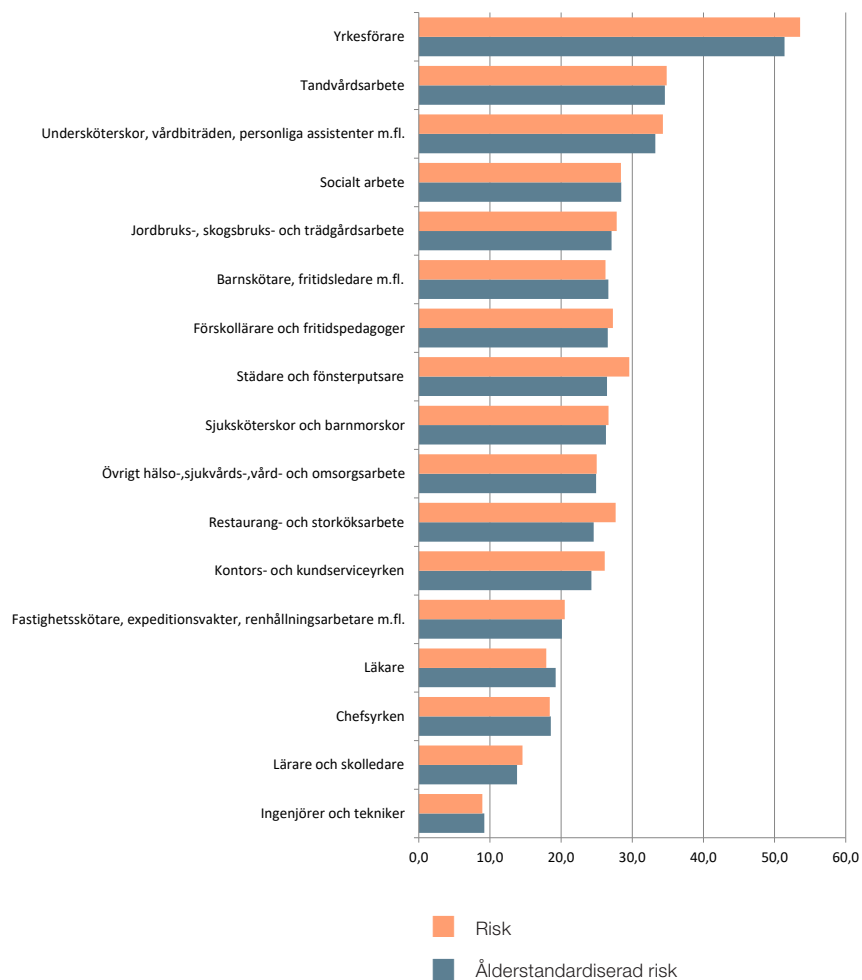


Diagram 17



Risk samt ålderstandardiserad risk för långvarig sjukfrånvaro för män inom Kommuner och regioner 2020.

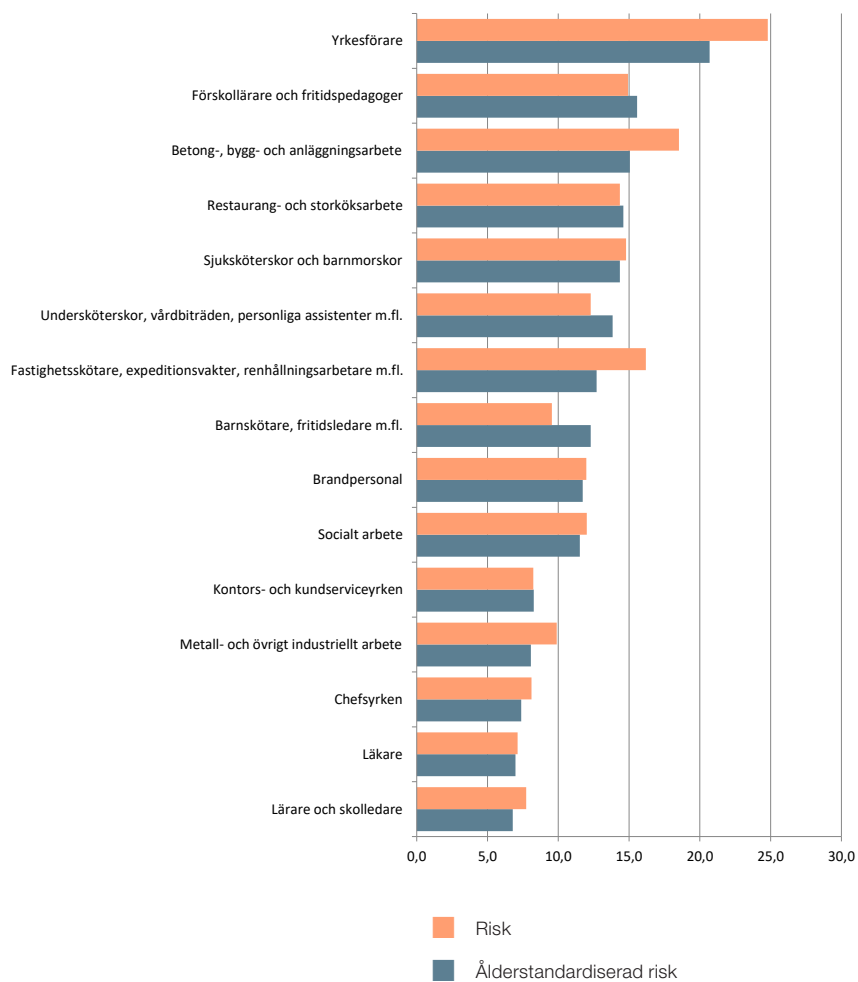


Diagram 18 presenterar risken för att råka ut för långvarig sjukfrånvaro på grund av en psykisk diagnos fördelat på yrke och kön. Inom Kommuner och regioner ser vi att risken för att råka ut för ett sjukfall med psykisk diagnos, med något undantag, är minst dubbelt så hög för kvinnor som för män oavsett yrkestillhörighet. Högst risk för långvarig sjukfrånvaro med psykisk diagnos har yrkesgrupperna *socialt arbete och yrkesförare*. Lägst risk för både kvinnor och män återfinns bland *ingenjörer och tekniker*.

I **tabell 17** till **19** redovisas medianlängd för de sjukfall som varat i mer än 90 dagar eller lett till månadsersättning, fördelat på det år då sjukfrånvaron påbörjades och yrkesgrupp. Medianlängd innebär den sjukfallslängd då hälften av sjukfallen har avslutats och hälften fortfarande pågår. Sjukfall som har lett till månadsersättning har vid denna medianberäkning räknats som att de blev 360 dagar långa, samma längd som den maximala sjukfrånvaro som Afa Försäkring utbetalar dagersättning för.

I praktiken pågår de allra flesta månadsersättningsärenden betydligt längre än 360 dagar, men för medianberäkningen saknar detta betydelse då mer än hälften av sjukfallen för så gott som samtliga yrkesgrupper avslutas innan dag 360. När man läser tabellerna bör man ha

i åtanke att de redovisade medianlängderna inte avser samtliga sjukfall inom de olika yrkesgrupperna utan endast de sjukfall som varat i mer än 90 dagar. De flesta sjukfall avslutas redan innan de blivit så långa. Tabellerna är sorterade efter medianlängd 2020, med de yrkesgrupper som har högst medianlängd överst i tabellerna.

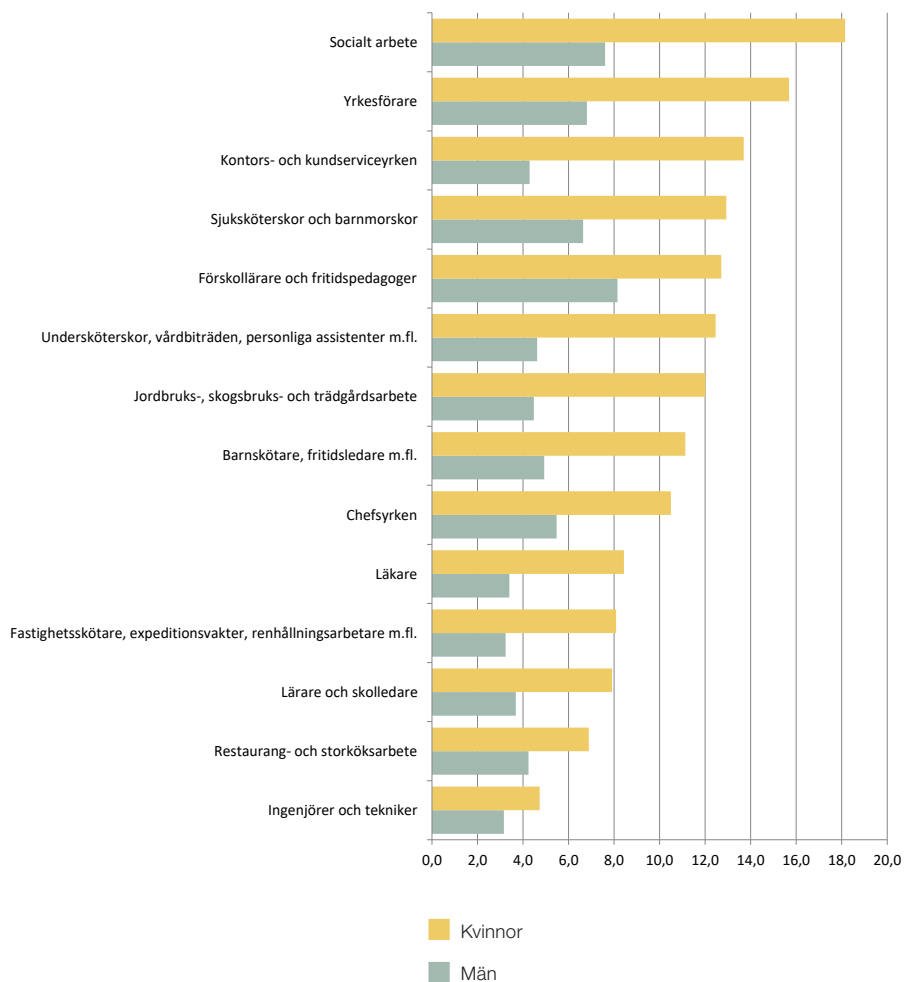
Ser man till samtliga yrkesgrupper inom Kommuner och regioner har kvinnor aningen högre medianvärde än män, med en mediansjukfrånvarolängd på 215 dagar jämfört med 210 dagar för männen. För både kvinnor och män minskade medianlängden kraftigt mellan 2016 och 2017, men ökade 2018 för att sedan minska igen 2019. En väsentlig orsak till minskningen 2016–2017 är att fler sjukfall började avslutas dag 180, då Försäkringskassan prövar arbetsförmågan mot hela arbetsmarknaden.

Medianlängderna fortsatte minska under första halvåret 2020 men ökade under andra halvåret då klart färre långa sjukfall avslutades vid dag 180. Detta beror sannolikt på att regeringen från den 21 december 2020 tillfälligt stoppade prövningarna av arbetsförmågan mot hela arbetsmarknaden mellan dag 180 och dag 365. Stoppet varade t.o.m. 15 mars 2021 då nytt regelverk började gälla.

Diagram 18



Antal långa sjukfall med psykiska diagnoser per 1 000 sysselsatta 2020 efter yrkesgrupp och kön. Kommuner och regioner.



Tabell 17



Medianlängd för sjukfall som varat i minst 90 dagar eller lett till månadsersättning 2016–2020, per yrkesgrupp, sorterat efter median 2020. Kommuner och regioner, kvinnor och män.

Yrkesgrupp	Median 2016	Median 2017	Median 2018	Median 2019	Median 2020	Antal långa sjukfall 2020
Väktare, ordningsvakter	193	193	202	194	251	42
Ingenjörer och tekniker	254	230	216	235	244	92
Chefsyrken	261	242	245	224	235	621
Lärare och skolledare	256	226	229	215	228	1 949
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	263	236	234	213	228	464
Kontors- och kundserviceyrken	273	250	234	230	227	1 298
Läkare	259	229	226	221	224	430
Godshanterings- och lagerarbete, m. m.	238	224	258	235	220	33
Förskollärare och fritidspedagoger	252	223	221	207	219	1 907
Barnskötare, fritidsledare, m.fl.	247	218	220	207	217	2 486
Sjuksköterskor och barnmorskor	251	220	234	210	217	2 434
Socialt arbete	270	236	244	227	214	1 501
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare m.fl.	239	207	206	196	212	434
Restaurang- och storköksarbete	209	192	214	200	210	819
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.	229	207	214	204	208	9 202
Städare och fönsterputsare	214	202	199	196	206	554
Tandvårdsarbete	253	199	207	195	204	407
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	225	232	207	236	199	121
Metall- och övrigt industriellt arbete	259	223	207	197	193	96
Yrkesförare	206	187	188	202	187	143
Textil-, skinn och läderindustriarbete	225	214	319	190	185	39
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	180	192	180	180	180	76
Brandpersonal	180	180	178	162	180	67
Övriga yrkesgrupper						1 769
Samtliga yrkesgrupper	245	218	223	210	214	26 984

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Tabell 18



Medianlängd för sjukfall som varat i minst 90 dagar eller lett till månadsersättning 2016–2020, per yrkesgrupp, sorterat efter median 2020. Kommuner och regioner, kvinnor.

Yrkesgrupp	Median 2016	Median 2017	Median 2018	Median 2019	Median 2020	Antal långa sjukfall 2020
Väktare, ordningsvakter	216	180	193	189	265	22
Ingenjörer och tekniker	280	277	216	217	263	34
Textil-, skinn och läderindustriarbete	201	206	319	191	243	34
Chefsyrken	262	249	242	228	242	507
Godshanterings- och lagerarbete, m. m.	263	220	226	230	235	17
Läkare	268	242	228	226	231	321
Lärare och skolledare	258	226	229	213	230	1 619
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	253	304	210	240	228	44
Kontors- och kundserviceyrken	273	249	234	229	227	1 250
Övrigt hälso-, sjukvårds-,vård- och omsorgsarbete	267	239	236	213	227	442
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	259	234	226	208	225	104
Förskollärare och fritidspedagoger	250	223	221	206	220	1 810
Barnskötare, fritidsledare, m.fl.	246	219	220	206	217	2 277
Sjuksköterskor och barnmorskor	252	221	234	211	216	2 258
Socialt arbete	273	237	243	227	213	1 370
Restaurang- och storköksarbete	215	192	207	201	212	731
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.	229	207	214	203	206	8 510
Städare och fönsterputsare	212	199	200	198	205	511
Tandvårdsarbete	254	198	206	197	205	384
Metall- och övrigt industriellt arbete	210	325	201	317	202	14
Yrkesförare	211	196	175	219	189	41
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	318	264	219	206	168	11
Brandpersonal	140	147	278	196	117	10
Övriga yrkesgrupper						1 380
Samtliga yrkesgrupper	245	219	223	210	215	23 701

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.



Tabell 19

Medianlängd för sjukfall som varat i minst 90 dagar eller lett till månadsersättning 2016–2020, per yrkesgrupp, sorterat efter median 2020. Kommuner och regioner, män.

Yrkesgrupp	Median 2016	Median 2017	Median 2018	Median 2019	Median 2020	Antal långa sjukfall 2020
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	232	199	214	217	248	22
Kontors- och kundserviceyrken	262	272	231	286	238	48
Ingenjörer och tekniker	225	191	222	250	235	58
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.	235	213	213	224	226	692
Städare och fönsterputsare	218	261	195	191	224	43
Sjuksköterskor och barnmorskor	245	202	230	202	222	176
Väktare, ordningsvakter	157	248	205	216	218	20
Socialt arbete	245	229	261	225	217	131
Lärare och skolledare	247	228	231	230	212	330
Chefsyrken	253	221	263	208	211	114
Barnskötare, fritidsledare, m.fl.	252	211	223	222	210	209
Förskollärare och fritidspedagoger	313	230	231	228	208	97
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	229	199	202	191	205	330
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	176	185	180	178	202	65
Tandvårdsarbete	245	244	210	179	199	23
Restaurang- och storköksarbete	167	193	270	196	195	88
Läkare	256	221	219	204	192	109
Metall- och övrigt industriellt arbete	264	205	208	196	190	82
Godshanterings- och lagerarbete, m m.	236	243	323	235	186	16
Yrkesförare	197	182	193	193	186	102
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	216	207	206	233	182	77
Brandpersonal	182	180	177	147	181	57
Övriga yrkesgrupper						394
Samtliga yrkesgrupper	236	215	221	212	210	3 283

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Yrke och kön – arbetare i privat sektor, Svenskt Näringsliv/LO

I det här avsnittet presenterar vi statistik för de vanligaste yrkesgrupperna inom Svenskt Näringsliv/LO. I den här rapporten har vi fokus på långvarig sjukfrånvaro. Inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO ersätts även sjukfall som vara 15-90 dagar. Dessa redovisas i bilaga 4b. De korta sjukfallen ökade under 2020 och ökningen förklaras av sjukfrånvaro på grund av *covid-19* eller andra förkylningssymptom.

I **tabell 20** till **22** visas antalet sjukfall år 2020 som har lett till minst 90 dagars sjukfrånvaro eller sjuk- eller aktivitetsersättning, fördelat på yrkeskategori. För åren 2016 till 2020 redovisar vi risken, det vill säga antalet personer per 1 000 sysselsatta (16–64 år), som drabbats av ett långt sjukfall.

Tabell 20 redovisar uppgifter för båda könen och **tabell 21** och **22** redovisar uppgifter för kvinnor respektive män. **Tabell 20** innehåller fler yrkesgrupper än **tabell 21** och **tabell 22** då vissa yrkesgrupper har för få långa sjukfall för att redovisas uppdelat per kön. Upp-

gifterna om antalet sysselsatta inom respektive yrkesgrupp är hämtade från Statistiska centralbyråns yrkesstatistik.

Kvinnor har, med något undantag, en högre risk för långvarig sjukfrånvaro än män. Den totala risken för samtliga yrkesgrupper inom Svenskt Näringsliv/LO har minskat mellan 2016 och 2020 för både kvinnor och män.

Yrkesförare och yrken inom bygg och industri har hög risk för långvarig sjukfrånvaro bland både kvinnor och män. För kvinnor hade *byggnadsträarbetare* högst risk och för män hade *städare och fönsterputsare* det. *Försäljare inom handel, m.m.* och *restaurang- och storköksarbete* är två stora yrkesgrupper som har låg risk för långvarig sjukfrånvaro. Detta beror delvis på att det är många unga som arbetar inom dessa yrkesgrupper. Risken för långvarig sjukfrånvaro ökade mellan 2019 och 2020 för män och kvinnor inom yrkesgrupperna *väktare, ordningsvakter* och *elektriskt arbete*.



Tabell 20



Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta 2016–2020 samt antal långa sjukfall 2020 per yrkesgrupp.
Svenskt Näringsliv/LO, kvinnor och män. Sorterat efter risk 2020.

Yrkesgrupp	2016	2017	2018	2019	2020	Antal långa sjukfall 2020
Städare och fönsterputsare	40,7	32,1	34,2	29,2	30,3	1 857
Textil-, skinn och läderindustriarbete	32,6	26,4	30,2	29,6	27,5	168
Livsmedelsarbete	35,7	29,4	24,3	25,6	24,4	565
Yrkesförare	26,8	23,5	22,9	22,2	23,6	2 158
Byggnadsmålare	30,1	25,7	22,8	20,5	22,5	318
Träindustriarbete	30,0	24,4	24,7	21,7	20,5	372
Godshanterings- och lagerarbete, m.m.	26,3	23,3	22,4	21,4	20,3	2 251
Metall- och övrigt industriellt arbete	26,4	21,7	21,1	20,2	19,4	4 656
Byggnadsträarbetare	21,4	19,3	18,6	18,9	18,2	903
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	22,0	18,1	18,2	17,6	17,2	1 718
Väktare, ordningsvakter	14,8	14,9	11,9	12,9	16,6	308
Personliga assistenter	22,1	18,5	17,3	16,9	14,9	737
Pappers- och pappersmassearbetare	19,9	19,8	15,9	18,8	14,3	159
Isolerings- och VVS-montörer	15,7	16,0	15,7	15,5	13,8	372
Brevbärare och tidningsdistributörer m.fl.	23,0	15,7	17,1	14,5	13,6	73
Grafiskt arbete	14,5	13,9	14,2	12,4	13,2	79
Elektriskt arbete	14,3	11,6	12,9	11,8	12,2	624
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	16,9	16,7	13,0	11,9	11,6	709
Försäljare inom handel, m.m.	15,6	13,1	12,7	11,0	11,0	2 517
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	11,8	10,4	10,5	8,8	9,2	344
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	13,2	14,1	11,4	10,2	8,9	66
Restaurang- och storköksarbete	10,8	9,0	8,1	7,0	6,7	691
Övriga yrkesgrupper						1 446
Samtliga yrkesgrupper	22,6	19,3	18,6	17,5	17,2	23 091

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Tabell 21



Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta 2016–2020 samt antal långa sjukfall 2020 per yrkesgrupp.
Svenskt Näringsliv/LO, kvinnor. Sorterat efter risk 2020.

Yrkesgrupp	2016	2017	2018	2019	2020	Antal långa sjukfall 2020
Byggnadsträarbetare	54,9	57,3	45,1	53,4	53,9	43
Isolerings- och VVS-montörer	35,7	19,1	31,6	43,6	46,9	18
Yrkesförare	55,3	49,5	45,8	42,6	40,1	338
Livsmedelsarbete	56,8	43,5	36,9	39,6	36,7	289
Träindustriarbete	52,4	44,5	45,9	39,6	34,7	92
Textil-, skinn och läderindustriarbete	41,2	34,0	41,4	39,3	33,7	109
Byggnadsmålare	55,9	41,8	34,4	38,5	33,7	47
Metall- och övrigt industriellt arbete	47,8	39,8	38,8	35,1	33,4	1 218
Städare och fönsterputsare	47,7	37,5	38,6	32,9	32,8	1 286
Elektriskt arbete	37,6	20,5	28,1	25,9	31,9	48
Godshanterings- och lagerarbete, m.m.	43,3	37,4	34,9	31,5	30,3	729
Väktare, ordningsvakter	26,4	23,4	20,4	24,6	28,2	141
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	36,5	38,7	36,4	27,6	25,6	78
Brevbärare och tidningsdistributörer, m.fl.	42,6	34,1	36,8	30,4	22,6	25
Pappers- och pappersmassarbetare	32,9	28,9	23,7	33,4	21,3	40
Personliga assistenter	25,9	22,3	21,4	20,0	17,8	617
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	16,2	17,0	17,5	13,6	15,1	157
Grafiskt arbete	21,8	11,4	18,1	10,7	15,1	22
Försäljare inom handel, m.m.	20,5	17,2	16,8	14,1	14,5	2 076
Restaurang- och storköksarbete	14,4	12,4	11,3	9,7	8,8	438
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	14,0	16,7	9,3	8,1	8,4	129
Övriga yrkesgrupper						1 002
Samtliga yrkesgrupper	30,2	25,8	24,9	22,3	22,0	8 942

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Tabell 22



Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta 2016–2020 samt antal långa sjukfall 2020 per yrkesgrupp.
Svenskt Näringsliv/LO, män. Sorterat efter risk 2020.

Yrkesgrupp	2016	2017	2018	2019	2020	Antal långa sjukfall 2020
Städare och fönsterputsare	27,6	22,4	26,3	22,5	25,8	571
Yrkesförare	24,2	21,1	20,7	20,2	21,9	1 820
Byggnadsmålare	28,1	24,3	21,6	18,6	21,3	271
Textil-, skinn och läderindustriarbete	22,1	17,8	17,7	18,6	20,5	59
Träindustriarbete	26,6	21,2	21,2	18,7	18,0	280
Livsmedelsarbete	24,8	22,2	17,8	18,5	18,0	276
Byggnadsträarbetare	21,0	18,7	18,2	18,3	17,6	860
Godshanterings- och lagerarbete, m.m.	22,3	19,9	19,2	18,8	17,5	1 522
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	21,6	17,6	17,7	17,3	17,0	1 640
Metall- och övrigt industriellt arbete	22,7	18,5	18,0	17,6	16,9	3 438
Isolerings- och VVS-montörer	15,4	15,9	15,5	15,1	13,3	354
Pappers- och pappersmassearbetare	17,2	18,0	14,3	15,8	12,8	119
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	17,9	16,7	14,3	13,2	12,7	580
Grafiskt arbete	12,3	14,6	13,0	13,0	12,6	57
Väktare, ordningsvakter	10,0	11,6	8,6	8,6	12,3	167
Elektriskt arbete	13,7	11,4	12,5	11,4	11,6	576
Brevbärare och tidningsdistributörer, m.fl.	17,2	10,3	11,7	10,2	11,2	48
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	12,8	13,9	11,1	10,5	8,6	59
Personliga assistenter	12,6	9,4	7,8	9,7	8,1	120
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	10,2	8,1	7,9	7,0	7,0	187
Försäljare inom handel, m.m.	7,4	6,3	6,0	5,8	5,2	441
Restaurang- och storköksarbete	6,9	5,4	5,0	4,4	4,7	253
Övriga yrkesgrupper						451
Samtliga yrkesgrupper	19,2	16,5	16,0	15,3	15,2	14 149

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

I **diagram 19** och **diagram 20** visas andelen sjukfall av totalen fördelat på de vanligaste yrkesgrupperna för kvinnor respektive män inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/ LO.

Diagram 19 visar att yrkesgrupperna *försäljare inom detaljhandeln, städare och fönsterputsare* och *metall- och övrigt industriellt arbete* står för hälften av kvinnornas långa sjukfall inom avtalsområdet. Inkluderar vi även *godshantering- och lagerarbete, personliga assistenter* samt *restaurang och storköksarbete* står dessa grupper för sammanlagt

71 procent av kvinnornas långa sjukfall inom avtalsområdet.

Diagram 20 visar motsvarande fördelning på yrkesgrupper för män. Sjukfallen är inte lika koncentrerade till ett fåtal stora yrkesgrupper som de är för kvinnor. De yrkesgrupper som står för den största andelen av männens långa sjukfall är *metall- och övrigt industriellt arbete, yrkesförare, betong-, bygg- och anläggningsarbete* och *godshantering- och lagerarbete*. Dessa fyra yrkeskategorier står för 60 procent av männens långa sjukfall.

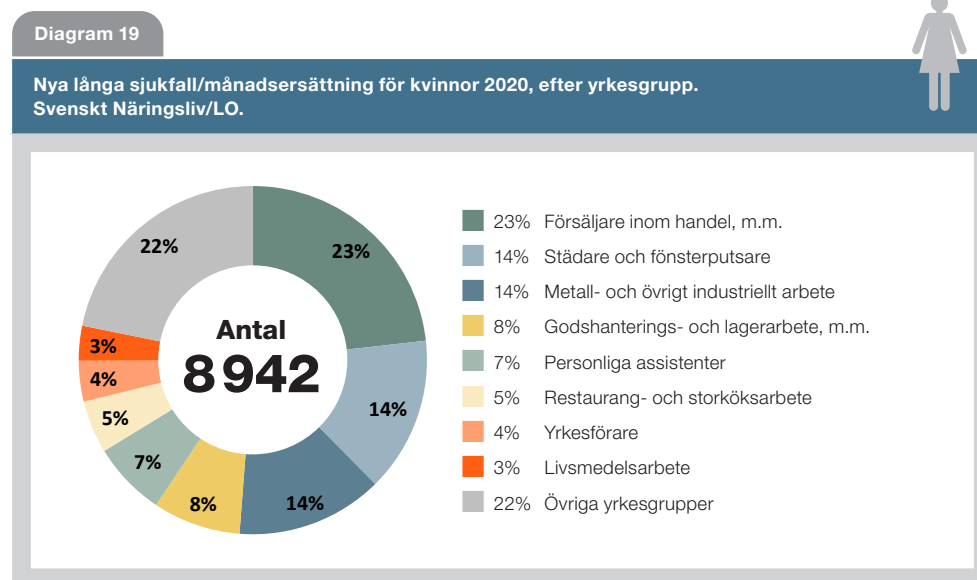
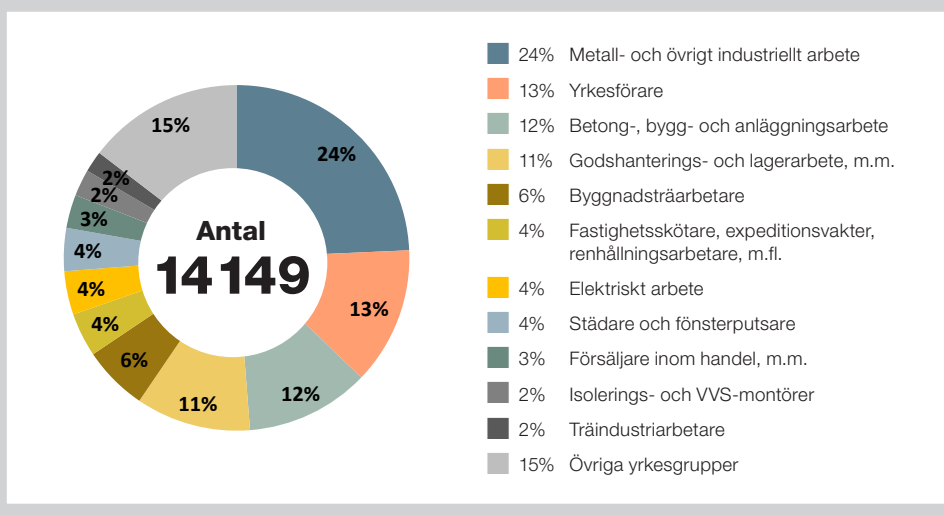


Diagram 20

Nya långa sjukfall/månadsersättning för män 2020, efter yrkesgrupp.
Svenskt Näringsliv/LO.



Risken för långvarig sjukfrånvaro skiljer sig mellan kön och åldersgrupper. Äldre drabbas generellt i högre grad än yngre och kvinnor i högre grad än män. Den totala risken för en yrkesgrupp kan vara missvisande om dess åldersfördelning skiljer sig mot åldersfördelningen för samtliga yrkesgrupper inom avtalsområdena Kommuner och regioner och Svenskt Näringsliv/LO. En yrkesgrupp med en hög andel yngre anställda har troligtvis en låg risk. För att kompensera för detta görs en så kallad åldersstandardisering. En åldersstandardisering bidrar till att jämförelser av risk mellan yrkesgrupper blir mer rättvisande.

Diagram 21 och **diagram 22** visar risk och åldersstandardiserad risk för långvarig sjukfrånvaro för olika yrkeskategorier inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO för kvinnor respektive män. För kvinnor får bland annat *byggnadsträarbete* och *godshanterings- och lagerarbete m.m.* högre risk för långa sjukfall efter åldersstandardisering.

Även för män ser vi att bland andra *städare och fönsterputsare* och *väktare, ordningsvakter* får högre risk med en åldersstandardisering. En omvänd effekt ser vi hos exempelvis *yrkesförare*, där risken blir lägre efter åldersstandardisering.

Diagram 21



Risk samt ålderstandardiserad risk för långvarig sjukfrånvaro för kvinnor inom Svenskt Näringsliv/LO 2020.

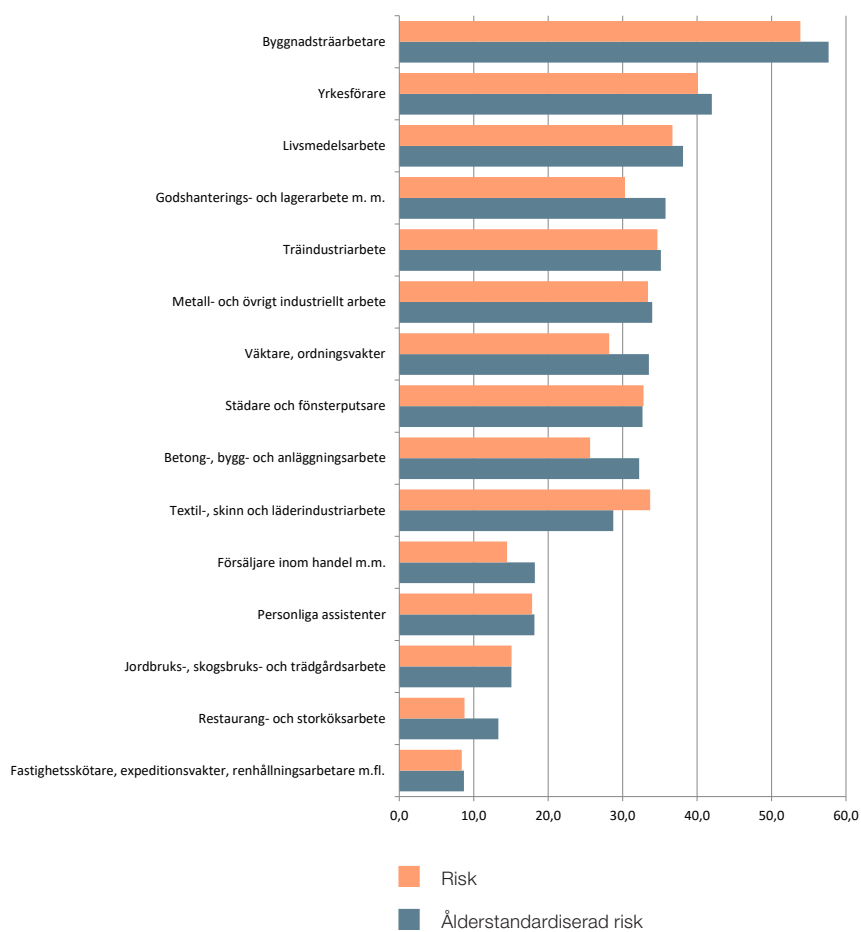
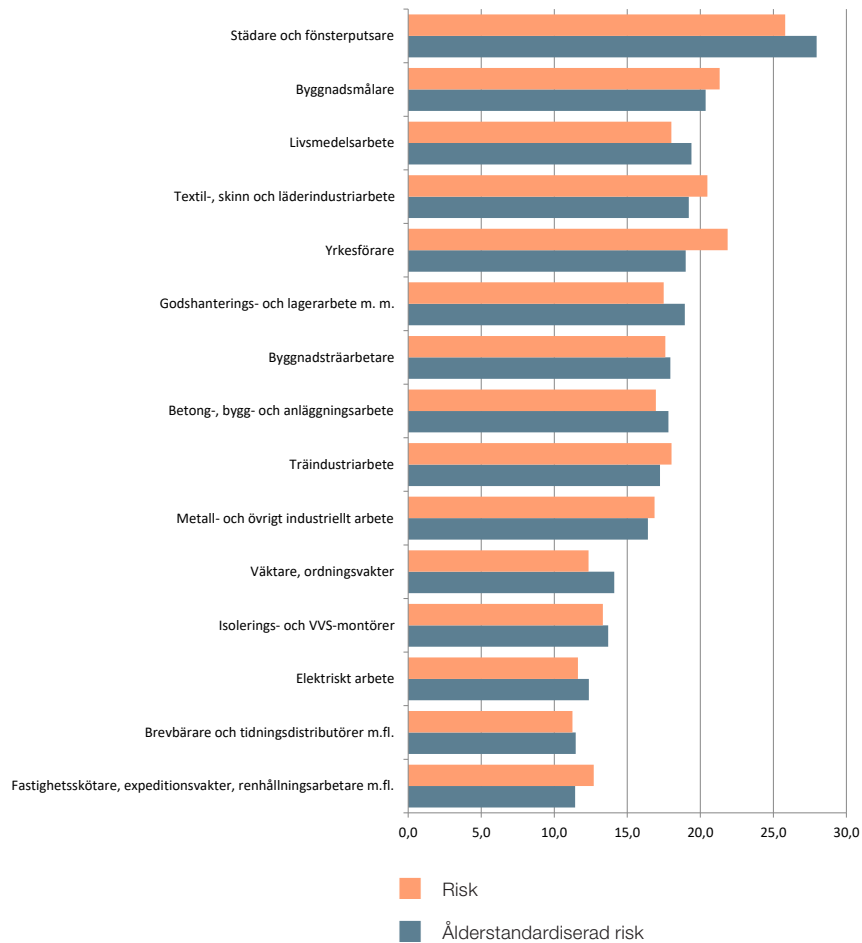


Diagram 22



Risk samt ålderstandardiserad risk för långvarig sjukfrånvaro för män inom Svenskt Näringsliv/LO 2020.



I **diagram 23** presenteras risken för att råka ut för långvarig sjukfrånvaro på grund av en psykisk diagnos, fördelat på yrke och kön inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO.

Inom avtalsområdet ser vi att risken för att råka ut för ett långvarigt sjukfall med psykisk diagnos, med något undantag, är minst dubbelt så hög för kvinnor oavsett yrkestillhörighet. Även mellan olika yrkesgrupper är skillnaden stor. För kvinnor har *elektriskt arbete* och *byggnadsmålare* den högsta risken medan *städare* och *fönsterputsare* har högst risk bland män.

I **tabell 23** till **25** redovisas medianlängd för de sjukfall som varat i mer än 90 dagar eller lett till månadsersättning uppdelat på det år då sjukfrånvaron påbörjades och yrkesgrupp. Medianlängd innebär den sjukfallslängd då hälften av sjukfallen har avslutats och hälften fortfarande pågår. Sjukfall som har lett till månadsersättning har vid denna medianberäkning räknats som att de blev 360 dagar långa, samma längd som den maximala sjukfrånvaro Afa Försäkring utbetalar dagersättning för.

I praktiken pågår de allra flesta månadsersättningsärenden betydligt längre än 360 dagar, men för medianberäkningen saknar detta betydelse då mer än hälften av sjukfallen för samtliga yrkesgrupper

avslutas innan dag 360. När man läser tabellerna bör man ha i åtanke att de redovisade medianlängderna inte avser samtliga sjukfall inom de olika yrkesgrupperna utan endast de sjukfall som varat i mer än 90 dagar. De flesta sjukfall avslutas redan innan de blivit så långa. Tabellerna är sorterade efter medianlängd 2020, med de yrkesgrupper som har högst medianlängd överst i tabellerna.

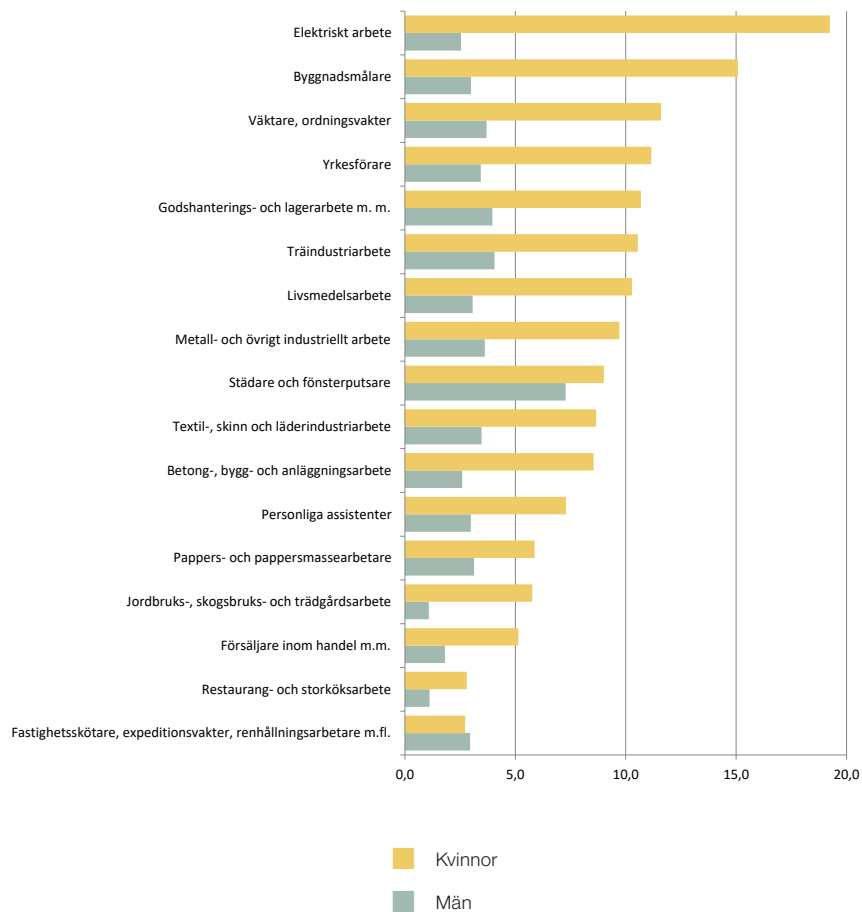
Ser man till samtliga yrkesgrupper inom Svenskt Näringsliv/LO har kvinnor och män en medianlängd på 181 respektive 180 dagar. För både kvinnor och män har medianlängden minskat mellan 2016 och 2017, för att öka 2018 och sedan minska 2019. En viktig förklaring till minskningen 2016–2017 är att fler sjukfall började avslutas dag 180, då Försäkringskassan prövar arbetsförmågan mot hela arbetsmarknaden.

Medianlängderna var fortsatt låga under första halvåret 2020 men ökade under andra halvåret då klart färre långa sjukfall avslutades vid dag 180. Detta beror sannolikt på att regeringen från den 21 december 2020 tillfälligt stoppade prövningarna av arbetsförmågan mot hela arbetsmarknaden mellan dag 180 och dag 365. Stoppet varade t.o.m. 15 mars 2021 då nytt regelverk började gälla.

Diagram 23



Antal långa sjukfall med psykiska diagnoser per 1 000 sysselsatta 2020 efter yrkesgrupp och kön. Svenskt Näringsliv/LO.



Tabell 23



Medianlängden för sjukfall som varat i minst 90 dagar eller lett till månadsersättning 2016–2020, per yrkesgrupp, sorterat efter median 2020. Svenskt Näringsliv/LO, kvinnor och män.

Yrkesgrupp	Median 2016	Median 2017	Median 2018	Median 2019	Median 2020	Antal långa sjukfall 2020
Grafiskt arbete	182	185	186	160	197	79
Personliga assistenter	205	195	201	183	195	737
Restaurang- och storköksarbete	202	194	190	185	188	691
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	203	180	189	185	187	344
Städare och fönsterputsare	197	184	194	182	186	1 857
Väktare, ordningsvakter	181	180	189	178	185	308
Textil-, skinn och läderindustriarbete	193	180	187	180	184	168
Yrkesförare	187	180	185	180	183	2 158
Byggnadsmålare	179	176	180	180	182	318
Brevbärare och tidningsdistributörer, m.fl.	187	182	198	180	181	73
Försäljare inom handel, m.m.	203	187	193	183	181	2 517
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	180	180	180	180	180	1 718
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	218	186	191	180	180	709
Godshanterings- och lagerarbete, m m.	185	180	181	180	180	2 251
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	202	180	189	151	180	66
Livsmedelsarbete	191	180	180	180	180	565
Metall- och övrigt industriellt arbete	182	180	180	180	180	4 656
Pappers- och pappersmassearbetare	203	180	197	180	180	159
Träindustriarbete	181	180	180	168	180	372
Isolerings- och VVS-montörer	180	166	182	175	179	372
Elektriskt arbete	180	175	174	169	178	624
Byggnadsträarbetare	180	173	180	172	167	903
Övriga yrkesgrupper						1 446
Samtliga yrkesgrupper	188	180	184	180	180	23 091

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Tabell 24



Medianlängden för sjukfall som varat i minst 90 dagar eller lett till månadsersättning 2016–2020, per yrkesgrupp, sorterat efter median 2020. Svenskt Näringsliv/LO, kvinnor.

Yrkesgrupp	Median 2016	Median 2017	Median 2018	Median 2019	Median 2020	Antal långa sjukfall 2020
Pappers- och pappersmassearbetare	236	183	180	164	211	40
Grafiskt arbete	184	185	225	233	200	22
Personliga assistenter	205	192	202	184	191	617
Byggnadsmålare	172	162	194	176	189	47
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	243	184	195	225	189	157
Restaurang- och storköksarbete	196	195	187	183	187	438
Textil-, skinn och läderindustriarbete	216	180	180	180	186	109
Elektriskt arbete	192	164	180	200	185	48
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	180	181	191	181	183	78
Städare och fönsterputsare	192	185	194	180	182	1 286
Träindustriarbete	192	175	172	174	182	92
Försäljare inom handel, m.m.	201	187	195	185	181	2 076
Brevbärare och tidningsdistributörer, m.fl.	201	193	197	164	180	25
Fastighetsskötare, expeditivakter, renhållningsarbetare, m.fl.	228	217	200	194	180	129
Livsmedelsarbete	198	180	175	180	180	289
Metall- och övrigt industriellt arbete	194	186	182	180	180	1 218
Väktare, ordningsvakter	182	202	196	168	180	141
Yrkesförare	190	180	180	165	180	338
Godshanterings- och lagerarbete, m.m.	182	181	189	180	179	729
Isolerings- och VVS-montörer	150	182	272	180	171	18
Byggnadsträarbetare	174	180	203	169	170	43
Övriga yrkesgrupper						1 002
Samtliga yrkesgrupper	197	185	190	180	181	8 942

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.



Tabell 25

Medianlängden för sjukfall som varat i minst 90 dagar eller lett till månadsersättning 2016–2020, per yrkesgrupp, sorterat efter median 2020. Svenskt Näringsliv/LO, män.

Yrkesgrupp	Median 2016	Median 2017	Median 2018	Median 2019	Median 2020	Antal långa sjukfall 2020
Personliga assistenter	205	221	186	182	210	120
Grafiskt arbete	182	185	184	142	196	57
Städare och fönsterputsare	216	183	195	198	194	571
Väktare, ordningsvakter	180	180	180	180	191	167
Restaurang- och storköksarbete	209	190	198	194	188	253
Brevbärare och tidningsdistributörer m.fl.	180	180	198	182	187	48
Yrkesförare	186	180	188	181	184	1 820
Försäljare inom handel m.m.	206	187	186	180	182	441
Byggnadsmålare	180	178	180	180	181	271
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	216	180	190	180	180	580
Godshanterings- och lagerarbete, m.m.	186	176	180	179	180	1 522
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	202	180	182	151	180	59
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	196	180	183	180	180	187
Livsmedelsarbete	181	180	180	176	180	276
Metall- och övrigt industriellt arbete	180	180	180	178	180	3 438
Textil-, skinn och läderindustriarbete	180	180	204	187	180	59
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	180	180	180	180	180	1 640
Isolerings- och VVS-montörer	180	166	181	175	179	354
Träindustriarbete	180	180	180	164	179	280
Elektriskt arbete	180	177	174	168	177	576
Pappers- och pappersmassearbetare	202	180	198	180	168	119
Byggnadsträarbetare	180	172	180	173	167	860
Övriga yrkesgrupper						451
Samtliga yrkesgrupper	182	180	181	180	180	14 149

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Långvariga sjukfall 2007–2020 efter avtalsområde, ålder och kön

Fram till 2009 såg vi en minskande sjukfrånvaro för alla åldersgrupper, båda könen och båda avtalsområdena. 2010 vände utvecklingen och sjukfrånvaron började öka. Ökningen fortsatte fram till och med 2015. Under 2016 avstannade ökningen av den sammanlagda sjukfrånvaron för samtliga åldersgrupper. Detta gällde både kvinnor och män inom såväl Kommuner och regioner som Svenskt Näringsliv/LO. Mellan 2017 och 2020 fortsatte den långa sjukfrånvaron att minska.

I **diagram 24** till **27** redovisas risken för långvariga sjukfall fördelat på ålder, kön och avtalsområde över tid. Som nämnts i tidigare avsnitt ökar risken att drabbas av ett långvarigt sjukfall generellt ju äldre man blir. Överlag har kvinnor högre risk för långvarig sjukfrånvaro än män. Åldersgruppen 16–25 år har lägst risk för långvarig sjukfrånvaro, men skillnaden jämfört med övriga åldersgrupper har minskat över tid.

Diagram 24 redovisar utvecklingen för kvinnor inom avtalsområdet Kommuner och regioner för åren 2007–2020. Den långvariga sjukfrånvaron fortsatte att minska 2020 för samtliga åldersgrupper.

Diagram 25 redovisar utvecklingen för män inom avtalsområdet Kommuner och regioner för åren 2007–2020. Den långvariga sjukfrånvaron har fortsatt att minska 2020 för samtliga åldersgrupper, med undantag för män 56–64 år, där risken ökat något. För män 36–45 år låg sjukfrånvaron kvar på ungefär samma nivå som 2019.

Diagram 26 redovisar utvecklingen för kvinnor inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO för åren 2007–2020. Den långa sjukfrånvaron har fortsatt att minska 2020 för samtliga åldersgrupper med undantag för kvinnor 26–35 år och 46–55 år.

Diagram 27 redovisar utvecklingen för män inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO för åren 2007–2020. Män 46–55 år hade ungefär samma risk för långvarig sjukfrånvaro 2020 som 2019. För övriga åldersgrupper minskade risken för långvarig sjukfrånvaro mellan 2019 och 2020.



Diagram 24



Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta kvinnor, efter åldersgrupp. Kommuner och regioner.

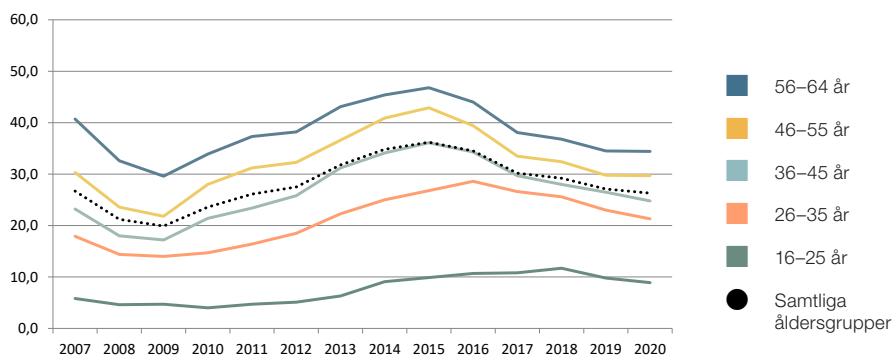


Diagram 25



Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta män, efter åldersgrupp. Kommuner och regioner.

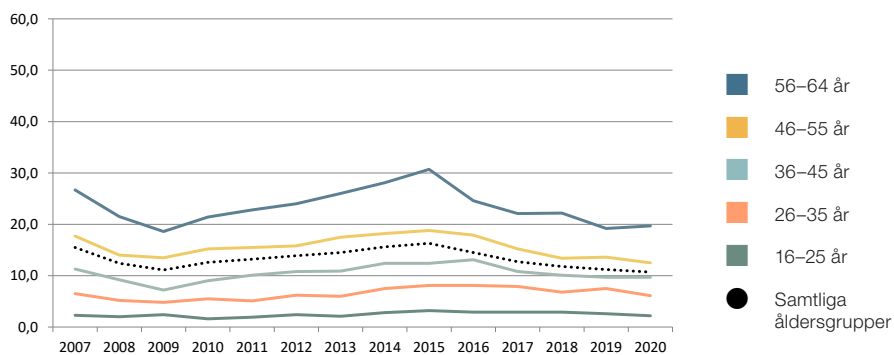


Diagram 26

Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta kvinnor, efter åldersgrupp.
Svenskt Näringsliv/LO.

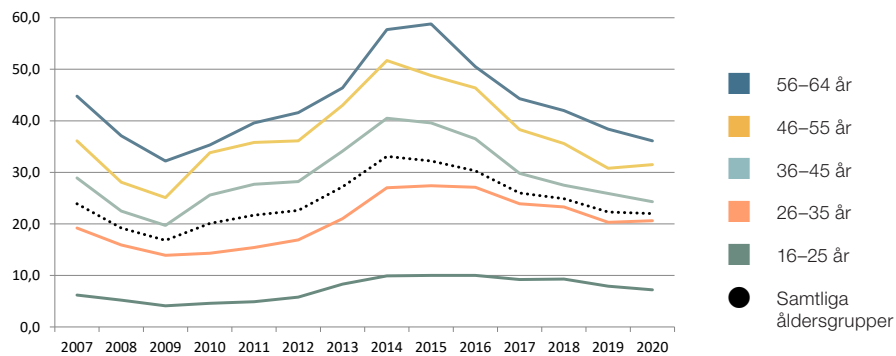
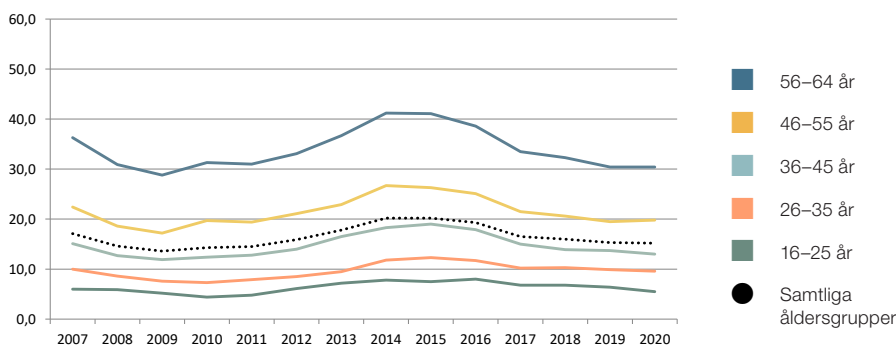


Diagram 27

Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta män, efter åldersgrupp.
Svenskt Näringsliv/LO.



Psykiska och muskulo- skeletala diagnoser över tid

Diagram 28 och **diagram 29** visar den procentuella fördelningen av de två vanligaste diagnoserna, *psykiska* och *muskuloskeletala diagnoser*, vid långa sjukfall för åren 2007–2020. Diagrammen är uppdelade efter kön och avtalsområde.

Diagram 28 visar utvecklingen inom avtalsområdet Kommuner och regioner. Andelen *psykiska diagnoser* ökade fram

till och med 2016 för både kvinnor och män, men stabiliserades åren därefter. I samband med coronapandemin 2020 minskade andelen psykiska diagnoser för både kvinnor och män. *Psykiska diagnoser* är den vanligaste orsaken till långvarig sjukfrånvaro inom Kommuner och regioner.

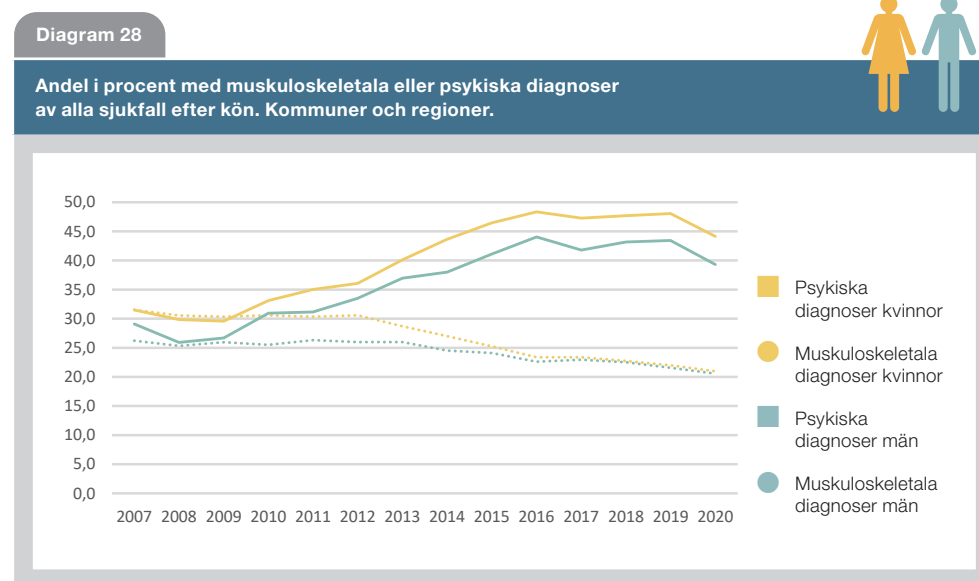
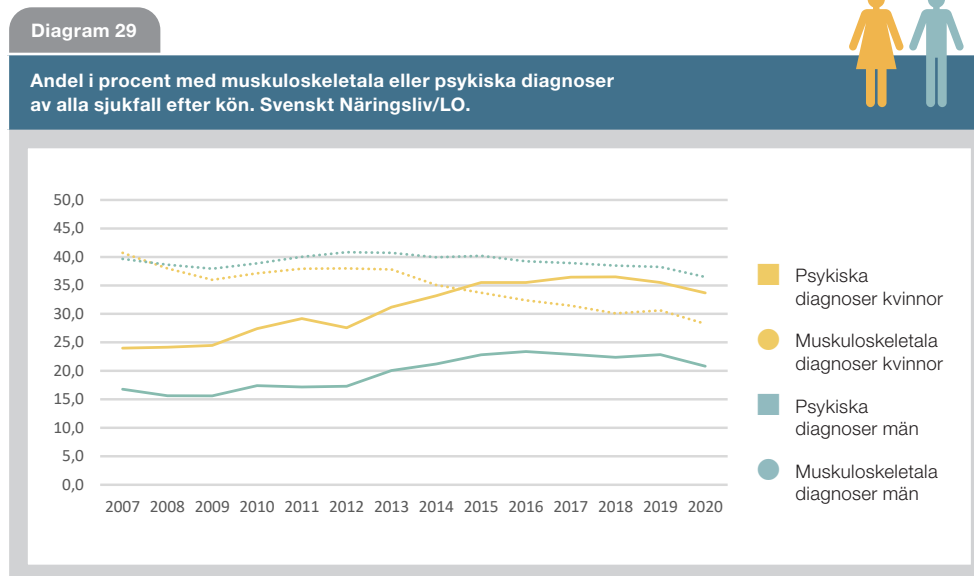


Diagram 29 visar utvecklingen inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO. Andelen *psykiska diagnoser* för kvinnor har sedan 2015 gått om andelen *muskuloskeletala diagnoser*. För män har andelen *psykiska diagnoser* ökat fram till och med 2016, men är ännu

inte i närheten av andelen *muskuloskeletala diagnoser*. I samband med coronapandemin 2020 minskade andelen psykiska diagnoser för både kvinnor och män. *Muskuloskeletala diagnoser* är den vanligaste diagnosen för avtalsområdet i sin helhet.





De långa sjukfallens fördelning efter avtalsområde, ålder, kön och diagnos

I **diagram 30** till **33** redovisas sjukfallen efter ålder och diagnoskapitel för åren 2019 och 2020. De fyra diagrammen är uppdelade efter avtalsområde och kön. Långvarig sjukfrånvaro med diagnos *covid-19* redovisas i ett avsnitt senare i rapporten.

Diagram 30 visar de oftast förekommande diagnoserna för kvinnor anställda inom Kommuner och regioner. Upp till 55 års ålder dominerar *psykiska diagnoser*. Därefter ökar andelen *muskuloskeletala diagnoser* och blir då ungefär lika vanligt förekommande som *psykiska diagnoser*. För män inom Kommuner och regioner ser vi i **diagram 31** ett liknande mönster. För män över 55 år är *tumörer* den tredje vanligaste orsaken till långvarig sjukfrånvaro.

Diagram 32 och **diagram 33** visar de vanligaste förekommande diagnoserna fördelade efter ålder och kön för anställda inom Svenskt Näringsliv/LO. Från 46 års ålder är *muskuloskeletala diagnoser* vanligast bland kvinnor som arbetar inom avtalsområdet. Bland kvinnor under 46 år är *psykiska diagnoser* vanligast. Bland män inom Svenskt Näringsliv/LO är det *muskuloskeletala diagnoser* som är dominerande i alla åldersgrupper från 36 års ålder och uppåt. För män mellan 26 och 35 år är *psykiska diagnoser* vanligast. För män i åldersgruppen 16–25 år är *psykiska diagnoser*, *muskuloskeletala diagnoser* samt *skador och förgiftningar* ungefär lika vanligt förekommande. Unga kvinnor har en betydande andel *graviditetsrelaterade diagnoser*.

Diagram 30



Nya sjukfall för kvinnor med mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning 2019 och 2020, efter de vanligaste diagnoskapitlen, diagnos covid-19 och åldersgrupp. Kommuner och regioner.

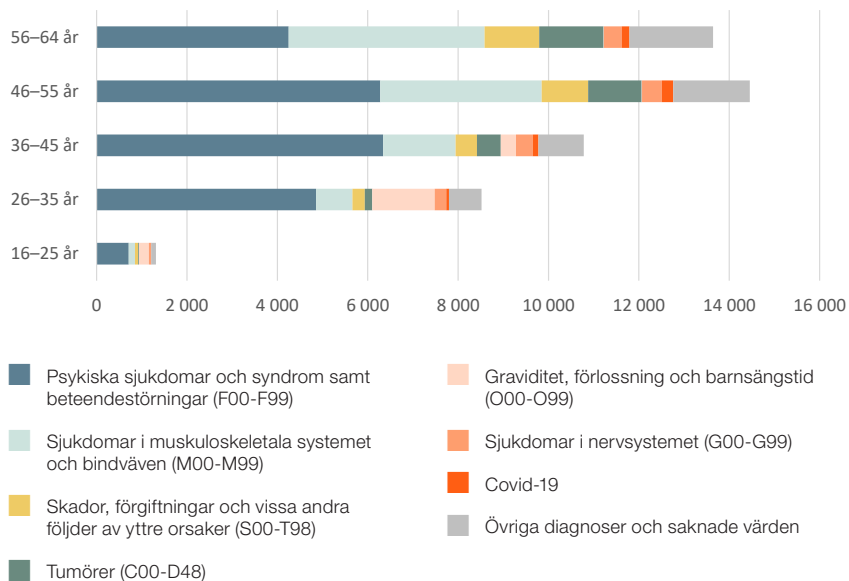


Diagram 31



Nya sjukfall för män med mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning 2019 och 2020, efter de vanligaste diagnoskapitlen, diagnos covid-19 och åldersgrupp. Kommuner och regioner.

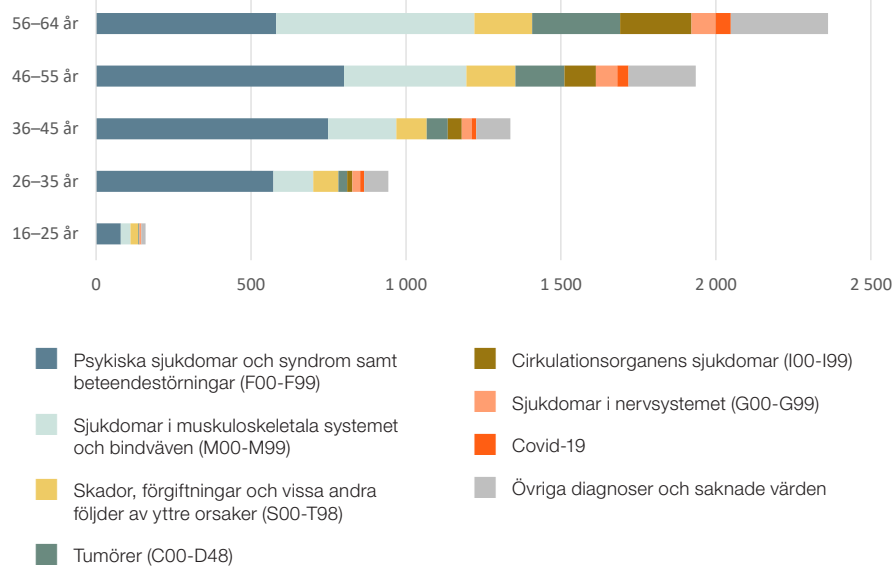


Diagram 32



Nya sjukfall för kvinnor med mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning 2019 och 2020, efter de vanligaste diagnoskapitlen, diagnos covid-19 och åldersgrupp. Svenskt Näringsliv/LO.

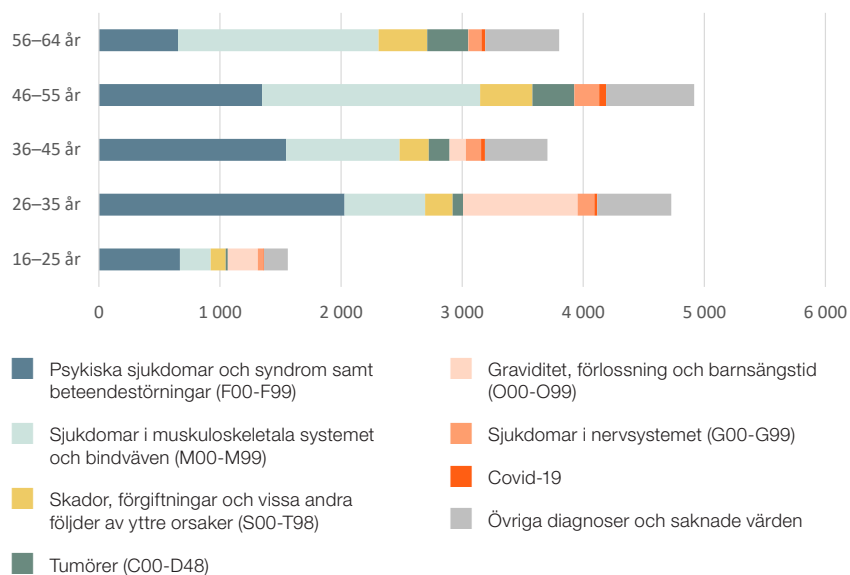
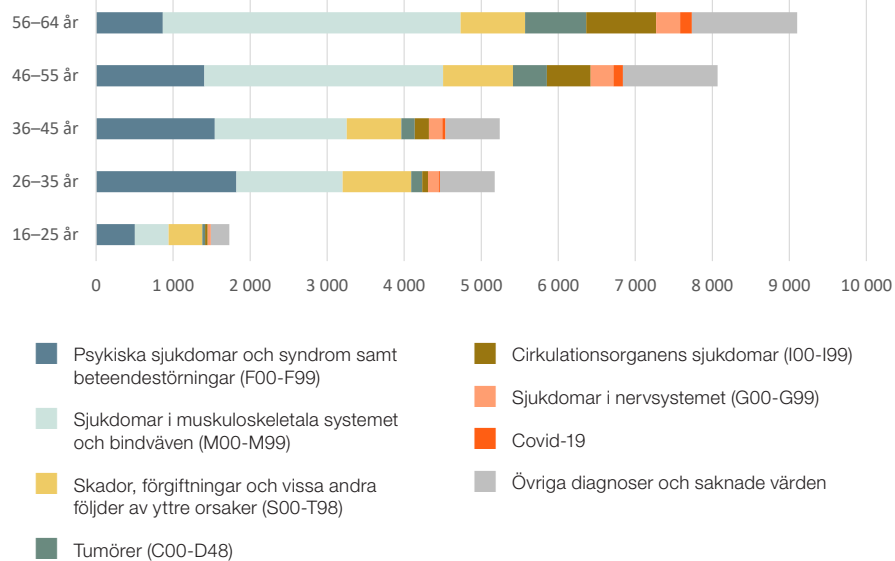


Diagram 33

Nya sjukfall för män med mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning 2019 och 2020, efter de vanligaste diagnoskapitlen, diagnos covid-19 och åldersgrupp. Svenskt Näringsliv/LO.



Sjukfall med samsjuklighet

I detta avsnitt beskriver vi långvarig sjukfrånvaro med fler än en diagnoskod för avtalsområdena Kommuner och regioner och Svenskt Näringsliv/LO.

Med fler än en diagnoskod menas här att den sjukskrivne på sitt läkarintyg har mer än en och upp till tre diagnoskoder enligt klassificeringsstandarderna ICD-10, Socialstyrelsen 2011.

REDOGÖRELSE FÖR OLIKA BENÄMNINGAR

Här kommer exempel och definitioner av diagnoskapitel, diagnosavsnitt, diagnoskategori och diagnoskod.

Ett diagnoskapitel är till exempel Psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar (F00-F99). Varje diagnoskapitel innehåller i sin tur flera diagnosavsnitt och diagnoskategorier.

Diagnosavsnitt omfattar grupper, diagnoskategorier med egen rubrik av likartade sjukdomar eller tillstånd. Diagnoskapitlet Psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar (F00-F99) rymmer exempelvis 78 olika kategorier.

Ett diagnoskapitel innehåller också diagnoskoder. Till exempel innehåller diagnoskapitlet ovan 450 unika diagnoskoder.

Kombinationer av diagnoskapitel

De vanligaste kombinationerna av diagnoskapitel vid långvarig sjukfrånvaro för Kommuner och regioner redovisas i **diagram 34**. Av ärenden med fler än en diagnoskod gäller 89 procent kvinnor och 11 procent män. De vanligaste kombinationerna vid långvarig sjukfrånvaro med två eller flera diagnoser är en kombination av flera psykiska diagnoser och därefter kommer en kombination av flera muskuloskeletala sjukdomar. Det gäller både kvinnor och män.

I **diagram 35** visas motsvarande fördelning för avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO. Här står kvinnor för 52 procent av den långvariga sjukfrånvaron med fler än en diagnoskod och män för 48 procent. Den vanligaste kombinationen för långvarig sjukfrånvaro med två eller flera diagnoser är en kombination av flera psykiska diagnoser och därefter kommer en kombination av flera muskuloskeletala sjukdomar. Det gäller både kvinnor och män.

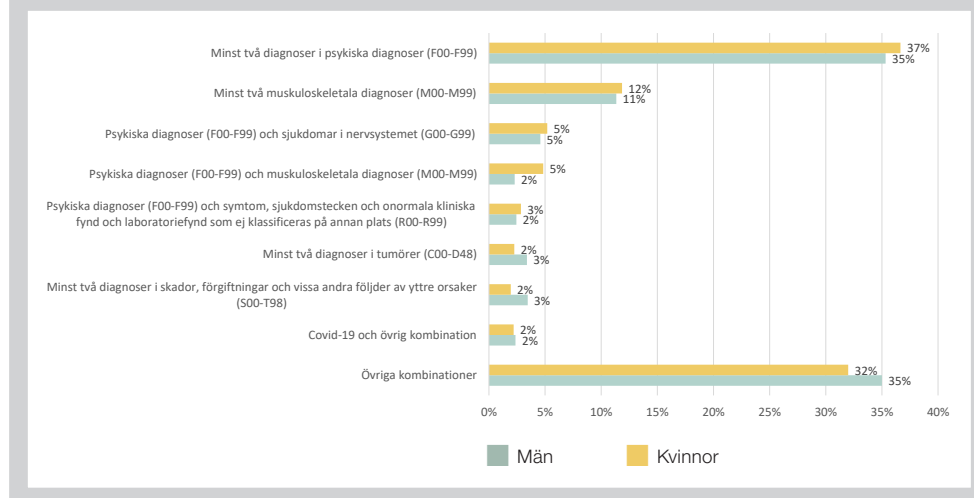
Övriga kombinationer är andra konstellationer utöver de som redovisas i **diagram 34** för Kommuner och regioner och i **diagram 35** för Svenskt Näringsliv/ LO. Båda könen i såväl Kommuner och regioner som Svenskt Näringsliv/LO har en stor andel *övriga kombinationer*. Inom Kommuner och regioner är det främst *muskuloskeletala diagnoser* i kombination med ett annat diagnoskapitel. För kvinnor utgör denna kombination 26 procent av diagnoserna i *övriga kombinationer* medan den för män utgör 19 procent. Därefter kommer *psykiska diagnoser* i kombination med ett annat

diagnoskapitel, vilket utgör 24 procent för kvinnor respektive 20 procent för män.

Inom Svenskt Näringsliv/LO ingår främst en *psykisk diagnos* i kombination med ett annat diagnoskapitel i *övriga kombinationer*, vilket utgör 27 procent av de kombinerade diagnoserna för kvinnor och 20 procent för män. Näst vanligast är en kombination av *muskuloskeletala diagnos* i kombination med något annat diagnoskapitel, vilket utgör 24 procent för kvinnorna och 21 procent för männen.

Diagram 34

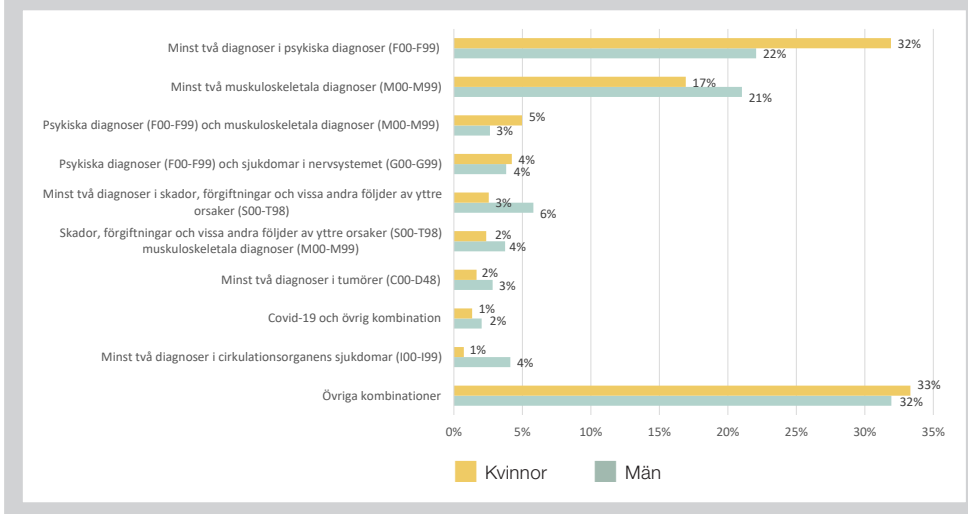
De vanligaste kombinationerna av diagnoskapitel vid minst två diagnoser, som andel av alla sjukfall och uppdelat på kön. Nya sjukfall 2019–2020. Kommuner och regioner.



När enbart ett diagnoskapitel redovisas i grafen betyder det att diagnoskapitlet förekommer som både första och andra diagnos. Övriga kombinationer är resterande diagnoskapitel (A00-U99) i olika konstellationer utöver de vanligaste som redovisas i grafen.

Diagram 35

De vanligaste kombinationerna av diagnoskapitel vid minst två diagnoser, som andel av alla sjukfall och uppdelat på kön. Nya sjukfall 2019–2020. Svenskt Näringsliv/LO.



När enbart ett diagnoskapitel redovisas i grafen betyder det att diagnoskapitlet förekommer som både första och andra diagnos. Övriga kombinationer är resterande diagnoskapitel (A00-U99) i olika konstellationer utöver de vanligaste som redovisas i grafen.

Kombinationer av diagnosavsnitt

Diagram 36 visar de vanligaste kombinationerna av diagnosavsnitt för kvinnor och män i Kommuner och regioner. Den vanligaste kombinationen av diagnosavsnitt för både kvinnor och män är *reaktion på svår stress (F43)* tillsammans med *depression (F32)*. Därefter kommer *reaktion på svår stress (F43)* tillsammans med *ångestsyndrom (F41)* för kvinnor och *depression (F32)* tillsammans med *ångestsyndrom (F41)* för män.

Diagram 37 visar motsvarande fördelning för Svenskt Näringsliv/LO. Där kan vi se att den vanligaste kombinationen för kvinnor är *reaktion på svår stress (F43)* tillsammans med *depression (F32)* samt *reaktion på svår stress (F43)* i kombination med

ångestsyndrom (F41) och för män flera diagnoser inom avsnittet *ryggsjukdomar (M40-M54)*. För män med kombinationer inom diagnosavsnittet *ryggsjukdomar (M40-M54)* är det kombinationer av diagnoskategorierna *andra sjukdomar i mellankotskivorna (M51)* och *ryggvärk (M54)* som är vanligast.

De redovisade kombinationerna i **diagram 36** och **37** summerar inte till 100 procent. Det beror på att vi har exkluderat kategorin *övriga kombinationer* för att få en bättre överblick över de vanligaste kombinationerna av diagnosavsnitten. Inom Kommuner och regioner utgör *övriga kombinationer* 62 procent för kvinnor och 66 procent för män. För Svenskt Näringsliv/LO utgör *övriga kombinationer* 66 procent för

kvinnor och 69 procent för män. Att det för diagnosavsnitten är en stor andel *övriga kombinationer* beror främst på att det stora antalet diagnosavsnitt skapar många unika kombinationer.

Inom Kommuner och regioner finns det 3 202 unika kombinationer av diagnosavsnitt och inom Svenskt Näringsliv/LO finns det 2 910 unika kombinationer.

Diagram 36

De vanligaste kombinationerna av diagnosavsnitt vid minst två diagnoser, som andel av alla sjukfall och uppdelat på kön. Nya sjukfall 2019–2020. Kommuner och regioner.

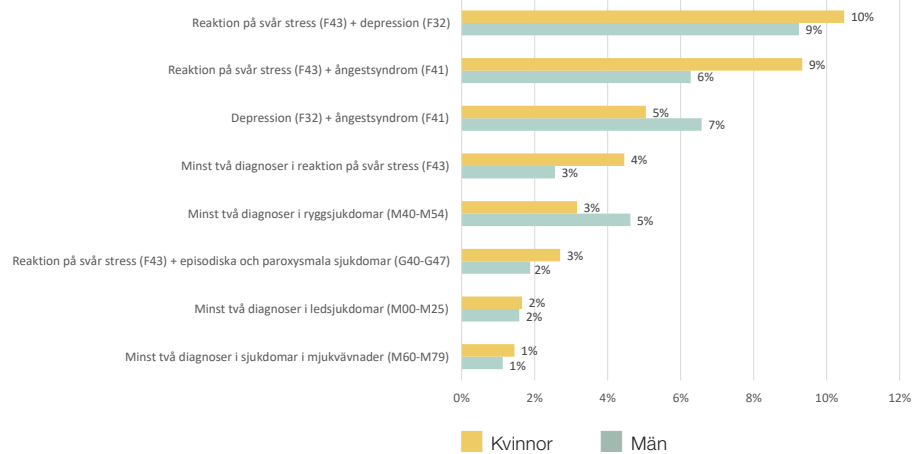
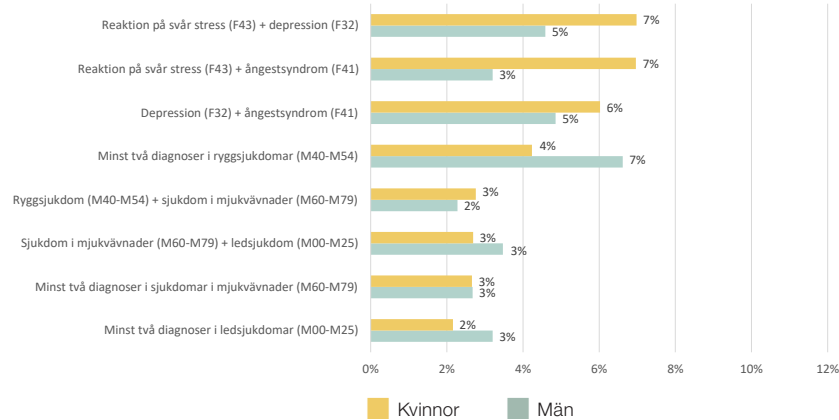


Diagram 37

De vanligaste kombinationerna av diagnosavsnitt vid minst två diagnoser, som andel av alla sjukfall och uppdelat på kön. Nya sjukfall 2019–2020. Svenskt Näringsliv/LO.




Sjukfall som medfört månadsersättning efter kön och avtalsområde 2015–2019

I **tabell 26** redovisas antalet sjukfall som lett till månadsersättning per 1 000 sysselsatta. Årtalen avser det år som sjukfallen börjat och inte det år som månadsersättningen beviljats. Statistiken är avläst med två års eftersläpning och redovisas därför till och med 2019.

Det har skett en betydande minskning av antalet sjukfall som leder till månadsersättning de senaste åren, både inom Kommuner och regioner och inom

Svenskt Näringsliv/LO. Inom båda avtalsområdena ledde 2019 totalt 0,1 sjukfall per 1 000 sysselsatta till månadsersättning, jämfört med 0,7 år 2015. Detta sammanfaller med en minskning av antalet nybeviljade sjukersättningar hos Försäkringskassan. Ökad andel avslag på ansökan om sjukersättning är en förklaring. En annan förklaring är att sjukersättning börjat beviljats senare i sjukfall efter att den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen avskaffades 2016.

Tabell 26



Nya sjukfall som har lett till månadsersättning 2015–2019, per 1 000 sysselsatta efter kön och avtalsområde.

	Kön	Risk 2015	Risk 2016	Risk 2017	Risk 2018	Risk 2019	Antal långa sjukfall 2019
Kommuner och regioner	Kvinnor	0,7	0,3	0,2	0,2	0,2	144
	Män	0,6	0,3	0,2	0,1	0,1	37
	Total	0,7	0,3	0,2	0,2	0,1	181
Svenskt Näringsliv/LO	Kvinnor	0,8	0,4	0,2	0,2	0,1	64
	Man	0,6	0,3	0,2	0,2	0,1	110
	Total	0,7	0,3	0,2	0,2	0,1	174

Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta efter län och kön

Diagram 38 visar antalet fall av långvarig sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta 2020 fördelat på län och kön. Den regionala spridningen av antalet långvariga sjukfall per 1 000 sysselsatta totalt visas i form av en kartbild (**karta 2**).

Totalt var risken högst i Gävleborgs län, med 23,2 sjukfall per 1 000 sysselsatta, och lägst i Örebro och Gotlands län, med 17,0 sjukfall per 1 000 sysselsatta.

Kvinnor hade 2020 fler långa sjukfall per 1 000 sysselsatta än män i samtliga län. Under 2020 var risken för kvinnor högst i Dalarnas län, med 31,1 långa sjukfall

per 1 000 sysselsatta. Lägst risk för kvinnor hade Gotlands län med 20,0. För män var risken högst i Gävleborgs län med 17,4, lägst var risken i Jämtlands län med 11,3.

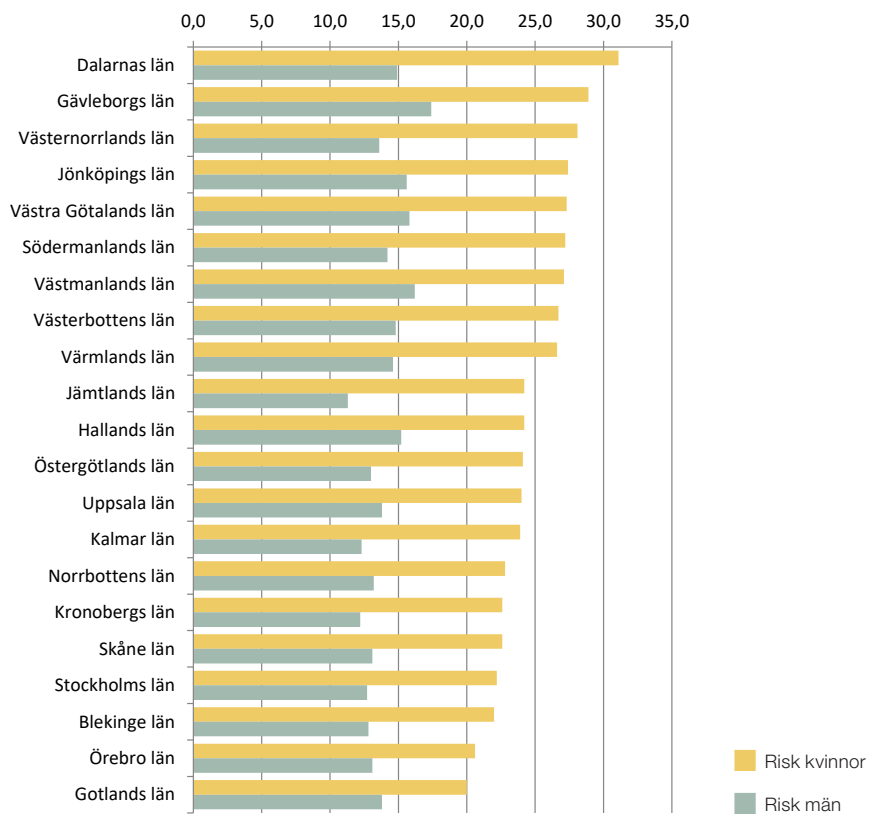
Störst skillnad mellan könen hade Dalarnas län, med mer än 16 sjukfall per 1 000 sysselsatta. Minst skillnad mellan könen hade Gotlands län, med drygt 6 sjukfall per 1 000 sysselsatta. Skillnaden mellan länen kan delvis förklaras av skillnader i näringslivsstrukturen. Risken är beräknad efter var den sjuk-skrivna personen bor och inte utifrån var arbetsplatsen är belägen.

31.1 **17.4** PER 1000

Diagram 38

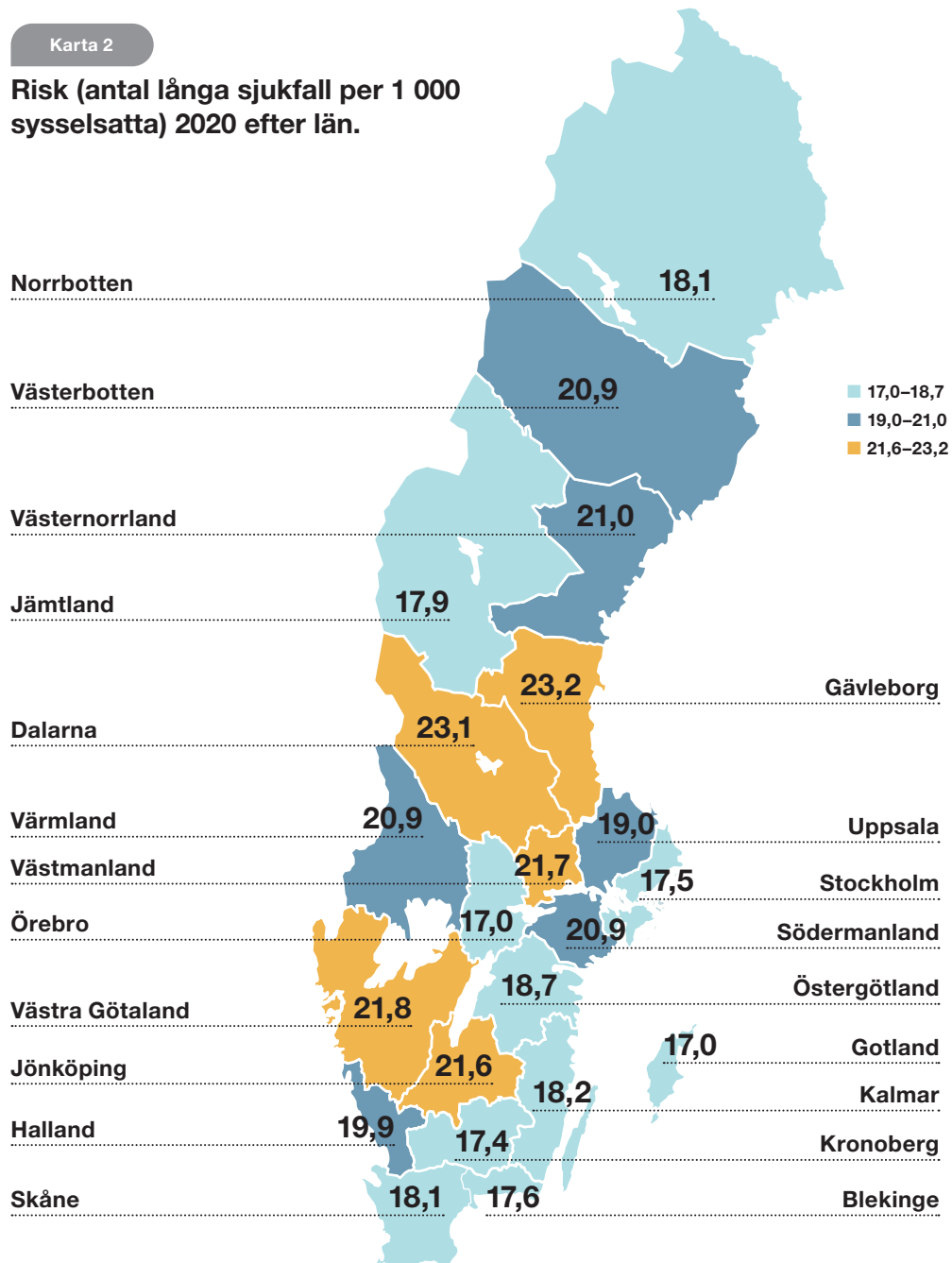


Risk (antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta) 2020 efter län och kön.



Karta 2

Risk (antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta) 2020 efter län.

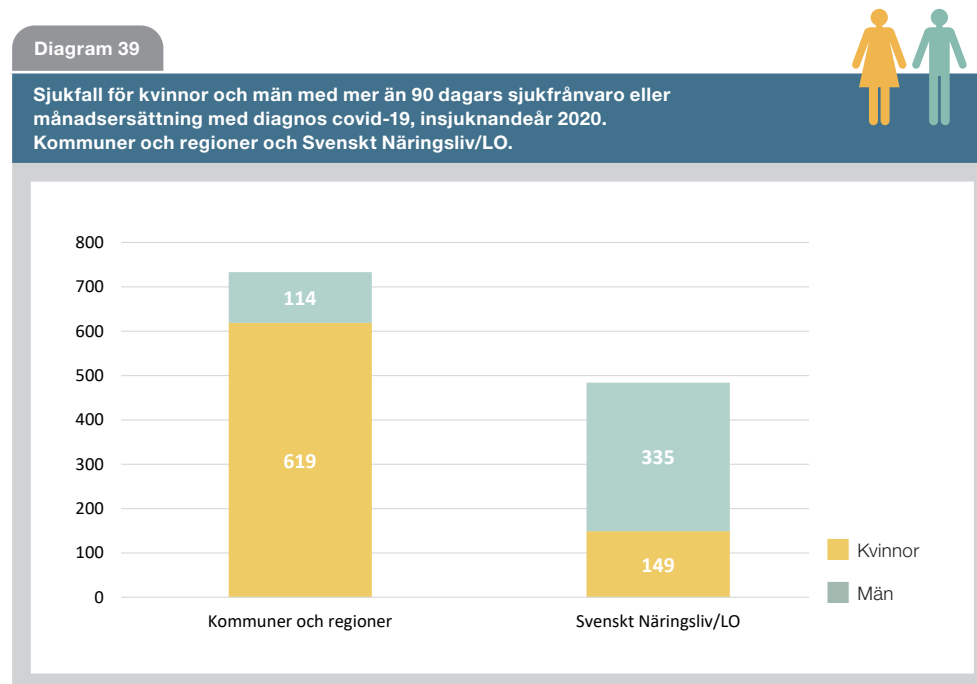


Fördjupning långvarig sjukfrånvaro med diagnos covid-19 efter avtalsområde

I detta avsnitt redovisar vi nya sjukfall med diagnos *covid-19* som har lett till mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning. Sjukfallen startade 2020. Detta avsnitt skiljer sig från avsnittet *Arbetsjukdomar med diagnos covid-19* som redovisas i rapportens arbetsskadedel och som omfattar ärenden som har ersatts av arbets-skadeförsäkringen TFA/TFA-KL/PSA. De långvariga sjukfallen i detta avsnitt har ersatts av sjukförsäkringen AGS/AGS-KL. Dessa ärenden behöver inte vara arbetsrelaterade.

Diagram 39 visar hur könsfördelningen skiljer sig mellan kvinnor och män för

långa sjukfall med diagnos *covid-19* för Kommuner och regioner och för Svenskt Näringsliv/LO. För Kommuner och regioner står kvinnor för 619 sjukfall med insjuknandeår 2020 och män för 114, vilket motsvarar 84 respektive 16 procent. För Svenskt Näringsliv/LO står kvinnor för 149 sjukfall och män för 335, vilket motsvarar 69 respektive 31 procent. Att könsfördelningen skiljer sig åt mellan Kommuner och regioner och Svenskt Näringsliv/LO beror på könsfördelningen i sysselsättningen. Det är fler kvinnor än män som arbetar i Kommuner och regioner, och fler män än kvinnor som arbetar inom Svenskt Näringsliv/LO.




I **tabell 27** och **28** visas antalet långa sjukfall som medfört mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning med diagnos *covid-19*, fördelat på yrkesgrupp för Kommuner och regioner och Svenskt Näringsliv/LO.

Tabell 27 visar att i Kommuner och regioner är det främst de människonära yrken så som vårdyrken som har haft långvarig sjukfrånvaro med diagnos *covid-19*. Flest sjukfall står *undersköterskor, vårdbiträden, personliga*

assistenter, m.fl och *sjuksköterskor och barnmorskor* för. Därefter kommer skolpersonal, som bland annat *barnskötare, fritidsledare, m.fl* samt *försollärare och fritidspedagoger*.

Tabell 28 visar motsvarande för Svenskt Näringsliv/LO. De vanligaste yrkena där man har haft långvarig sjukfrånvaro med diagnos *covid-19* är *yrkesföre, metall- och övrigt industriellt arbete samt godshanterings- och lagerarbete, m.m.*

Tabell 27



Antal långa sjukfall med diagnos *covid-19* för kvinnor och män insjuknandeår 2020 per yrkesgrupp. Kommuner och regioner.

Yrkesgrupp	Antal långa sjukfall
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.	297
Sjuksköterskor och barnmorskor	84
Barnskötare, fritidsledare, m.fl.	48
Försollärare och fritidspedagoger	45
Lärare och skolledare	42
Socialt arbete	39
Kontors- och kundserviceyrken	30
Läkare	29
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	15
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare m.fl.	15
Chefsyrken	14
Restaurang- och storköksarbete	14
Övriga yrkesgrupper	61
Totalsumma	733

Tabell 28

Antal långa sjukfall med diagnos covid-19 för kvinnor och män insjuknandeår 2020 per yrkesgrupp. Svenskt Näringsliv/LO.



Yrkesgrupp	Antal långa sjukfall
Yrkesföreare	91
Metall- och övrigt industriellt arbete	65
Godshanterings- och lagerarbete, m.m.	52
Försäljare inom handel, m.m.	48
Städare och fönsterputsare	42
Fastighetsskötare, expeditivsvakter, renhållningsarbetare m.fl.	25
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.	23
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	20
Väktare, ordningsvakter	13
Restaurang- och storköksarbete	13
Livsmedelsarbete	10
Övriga yrkesgrupper	82
Totalsumma	484

I **tabell 29** och **30** redovisas antal sjukfall med diagnos *covid-19* som har medfört mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning fördelat på åldersgrupp och kön för Kommuner och regioner respektive Svenskt Näringsliv/LO.

Tabell 29 visar att i Kommuner och regioner är det åldersgruppen 46–55 år som har drabbats av flest långa sjukfall med diagnos *covid-19*. **Tabell 30** visar att i Svensk Näringsliv/LO var det ungefär lika många sjukfall i åldersgrupperna 46–55 och 56–64 år. För både Kommuner

och regioner och Svenskt Näringsliv/LO var det lägst antal sjukfall med *covid-19* i åldersgruppen 16–35.

Utöver sjukfall med diagnos *covid-19* har det under 2020 skett en ökning av sjukfall inom diagnoskapitel som innehåller covidliknande symtom som feber och hosta. I början av pandemin saknades möjlighet att testa för *covid-19* och många av dessa sjukfall var sannolikt *covid-19*.

Tabell 29



Antal långa sjukfall med diagnos covid-19 för kvinnor och män insjuknandeår 2020 uppdelat per åldersgrupp. Kommuner och regioner.

	Kvinnor	Män	Totalsumma
16–35 år	68	14	82
36–45 år	127	15	142
46–55 år	251	36	287
56–64 år	173	49	222
Totalsumma	619	114	733

Tabell 30



Antal långa sjukfall med diagnos covid-19 för kvinnor och män insjuknandeår 2020 uppdelat per åldersgrupp. Svenskt Näringsliv/LO.

	Kvinnor	Män	Totalsumma
16–35 år	28	19	47
36–45 år	32	41	73
46–55 år	58	123	181
56–64 år	31	152	183
Totalsumma	149	335	484

Uppgifter i vårt skaderegister – metod och urval

Händelseförlopp – hur gick arbetsolyckan till?

För varje arbetsolycksfall registreras information om hur olyckan gått till och hur skadan uppstått. Vid anmälan får den skadade svara på tre frågor:

1. Vad sysslade du med när olyckan inträffade?
2. Vad orsakade olyckan?
3. Vad gjorde du dig illa på (hur uppstod skadan)?

Den skadade får möjlighet att med egna ord svara på frågorna i fritext. En fritextbeskrivning av händelseförloppet ger goda möjligheter att specificera detaljer som är viktiga för att veta vilka praktiska skadeförebyggande åtgärder man kan ta till för att olycksfall ska kunna undvikas i framtiden. Sedan 2005 registreras svaren som löpande fritext. I rapporten har händelseförloppen klassificerats direkt med ledning av de fritextbaserade svaren.

Beräkning av risk

För att identifiera de yrkesgrupper i arbetslivet som oftare råkar ut för arbetsskada och/eller långvarig sjukfrånvaro har vi beräknat hur många fall som

inträffar per 1 000 sysselsatta i åldrarna 16–64 år och per år. Uppgift om antal sysselsatta fördelat på kön, åldersgrupp, näringsgren, yrkeskod och sektor kommer från Statistiska centralbyrån, SCB:s, yrkesregister.²

Ålderstandardisering av risk

Förekomsten av sjukdomar påverkas av ålder och ser olika ut för kvinnor och män. Även risken för att drabbas av olika typer av arbetsolyckor kan påverkas av ålder och ser olika ut för könen. Den som vill jämföra sjukdomsfrekvensen mellan yrkesgrupper behöver ta hänsyn till eventuella skillnader i ålder och kön mellan grupperna. I rapporten har vi beräknat en ålderstandardiserad risk för olika yrkesgrupper och kön att drabbas av långvarig sjukfrånvaro. Vi har också beräknat risken att drabbas av olika typer av arbetsolycksfall i förhållande till genomsnittet för olika åldersgrupper och kön. I exemplet nedan beräknas den risken i förhållande till genomsnittet för kvinnor i åldersgruppen 26–35 år.

² Yrkesregistret baseras på SCB:s befolkningsregister (RTB), sysselsättningsregister (SREG), aktivitetsregister (AREG) samt register över befolkningens utbildning (UREG). Yrkesuppgiften kommer från ett tjugotal källor, men i första hand hämtas uppgifter för anställda från SCB:s årliga officiella lönestrukturst Statistik.

EXEMPEL

(Fiktiva siffror)

- Totalt antal sysselsatta kvinnor är 100 000
- I åldersgruppen 26–35 år finns det 20 000 sysselsatta kvinnor
- Det totala antalet olycksfall för kvinnor är 1 500
- Antalet olycksfall för kvinnor i åldersgruppen 26–35 år är 600

A **Risken för kvinnor att drabbas av ett olycksfall:**

$$\frac{\text{Antal olycksfall för kvinnor i alla åldrar}}{\text{Antal sysselsatta kvinnor i alla åldrar}} = \frac{1\,500}{100\,000} = 0,015$$

B **Risken för kvinnor i åldern 26–35 år att drabbas av ett olycksfall:**

$$\frac{\text{Antal olycksfall för kvinnor i åldern 26–35 år}}{\text{Antal sysselsatta kvinnor i åldern 26–35 år}} = \frac{600}{20\,000} = 0,03$$

Risken för kvinnor i åldern 26–35 år att drabbas av ett olycksfall:

$$\frac{\text{B}}{\text{A}} = \frac{0,03}{0,015} = 2,0$$

Med liknande räkneexempel för kvinnor i genomsnitt (alla åldrar) blir risken 1,0 att drabbas av ett olycksfall. Detta betraktas då som ett normalvärde. Risken för kvinnor i åldern 26–35 år är alltså dubbelt så hög som för kvinnor generellt (normalvärde).

Länsuppgifter

I de tabeller där vi redovisar länsstatistik är det efter uppgift om var den skadade bor, inte geografiskt efter var skadan inträffade.

Afa Försäkrings skaderegister

Afa Försäkring har det senaste året förändrat sitt datalager där alla uppgifter om skador är lagrade. Detta medför att uppgifter från tidigare år i denna rapport inte kan jämföras med motsvarande uppgifter i tidigare rapporter som Afa Försäkring har gett ut.

Preliminära uppgifter

Om inte annat anges utgår statistikbearbetningarna i årets rapport från de ärenden som rapporterats in och godkänts av Afa Försäkring till och med december 2021. Statistiken redovisas per det år då olycksfallet eller sjukskrivningen inträffade. Arbetsjukdomarna redovisas för det år sjukdomen visade sig. Uppgifterna för de senaste åren är ofullständiga, då det finns viss eftersläpning i inflödet av våra ärenden.

Dessutom sker det, särskilt när det gäller de senaste åren, en viss förskjutning av skadornas allvarlighet. Det kan i en del fall dröja flera år innan det står klart vilka medicinska, ekonomiska och individuella konsekvenser en viss skada eller sjukdom kommer att medföra. Detta försvårar jämförelser av skadeutvecklingen över tid. I slutet av varje avsnitt redovisar vi ett antal tidsserier där varje år har avlästs ett eller två år efter det att skadan/sjukskrivningen inträffade.

Bilagor

Bilaga 1

Tabell 31



Arbetsolycksfall som orsakat dödsfall 2020.	
Händelse	Antal
Fall från höjd	4
Klämskador, övriga	3
Maskiner för bearbetning och framställning	2
Något ramlar, tippar, välter eller rasar	1
Olycka med lyftanordning inblandad	1
Trafikolycka	1
Övriga händelser	2
Total	14

Bilaga 2a

Tabell 32



Arbetssjukdomar som orsakat dödsfall med insjuknandeår 2010–2020, efter diagnos.	
Diagnos	Antal
Andningsorganens sjukdomar (J00-J99)	5
Cirkulationsorganens sjukdomar (I00-I99)	1
Covid-19	3
Psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar (F00-F99)	3
Skador, förgiftningar och vissa andra följder av yttre orsaker (S00-T98)	2
Symtom, sjukdomstecken och onormala kliniska fynd och laboratoriefynd som ej klassificeras annorstädes	6
Tumörer (C00-D48)	168
Total	188

Bilaga 2b

Tabell 33


Arbetsjukdomar som orsakat dödsfall 2010–2020, efter yrkesgrupp.

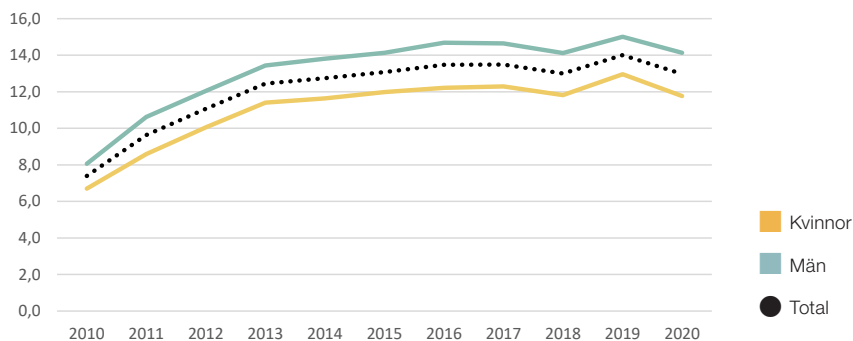
Yrkesgrupp	Antal
Metall- och övrigt industriellt arbete	56
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	27
Isolerings- och VVS-montörer	20
Elektriskt arbete	16
Byggnadsträarbetare	14
Byggnadsmålare	7
Chefsyrken	7
Ingenjörer och tekniker	7
Yrkesförare	5
Brandpersonal	3
Poliser	2
Försäljare inom handel, m.m.	2
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	2
Godshanterings- och lagerarbete	2
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.	2
Lärare och skolledare	2
Fastighetsmäklare, fastighetsförvaltare, m.fl.	2
Sjuksköterskor och barnmorskor	1
Däckpersonal, lotsar och fartygsbefäl	1
Träindustriarbete	1
Läkare	1
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	1
Övriga tjänstemän	7
Totalsumma	188

Bilaga 3a

Diagram 40



Antal godkända arbetsskador, det vill säga färdolyckor, arbetsolyckor och arbetssjukdomar per 1 000 sysselsatta, total och per kön.

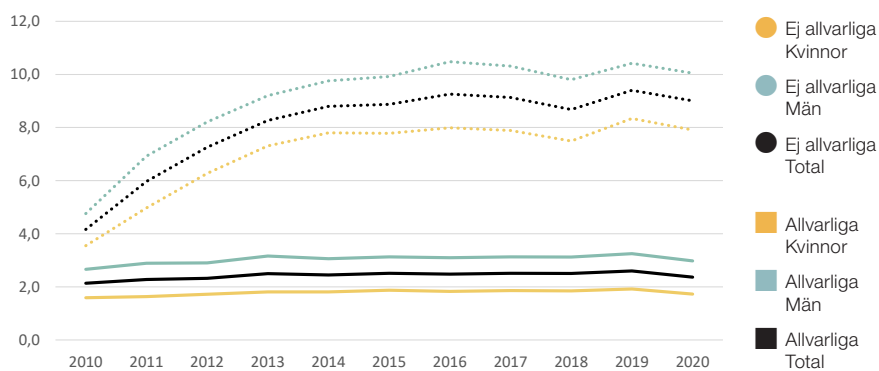


Bilaga 3b

Diagram 41



Antal allvarliga och ej allvarliga olyckor per 1 000 sysselsatta, totaler och per kön.



Varje skadeår är avslut 31 december året efter. Ökningen av antalet arbetsskador per 1 000 sysselsatta från och med 2010 har flera förklaringar, ökad sysselsättning med fler arbetade timmar, ändrade försäkringsvillkor som gjorde att fler blev berättigade ersättning 2012 samt införandet av webbanmälan 2012. Ökningen har till största del utgjorts av ej allvarliga olyckor, detta illustreras i diagram 40, där det framgår att utvecklingen av allvarliga olycksfall har varit relativt jämn.

Bilaga 4a

Tabell 34



Antal nya sjukfall med mer än 14 dagars sjukfrånvaro. Kommuner och regioner.

Sjukklass	Kön	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
15–90 sjukdagar*	Kvinnor	386	425	435	541	514	433	414	400	359	317	285
	Män	247	270	243	297	269	255	223	210	188	175	177
	Total	633	695	678	838	783	688	637	610	547	492	462
Mer än 90 sjukdagar	Kvinnor	19 706	21 639	22 722	26 096	29 252	31 588	31 141	27 660	26 930	24 869	23 647
	Män	3 024	3 167	3 325	3 549	3 982	4 331	4 134	3 721	3 582	3 417	3 262
	Total	22 730	24 806	26 047	29 645	33 234	35 919	35 275	31 381	30 512	28 286	26 909
Månadsersättning	Kvinnor	1 579	1 554	1 687	2 304	1 862	1 150	491	307	216	144	54
	Män	353	336	361	415	328	247	125	88	54	37	21
	Total	1 932	1 890	2 048	2 719	2 190	1 397	616	395	270	181	75
Total		25 295	27 391	28 773	33 202	36 207	38 004	36 528	32 386	31 329	28 959	27 446

*I kommuner och regioner lämnas ersättning för korta sjukfall endast för timanställda.

Bilaga 4b

Tabell 35



Antal nya sjukfall med mer än 14 dagars sjukfrånvaro. Svenskt Näringsliv/LO.

Sjukklass	Kön	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
15–90 sjukdagar	Kvinnor	12 758	13 794	13 371	13 848	13 811	13 558	14 600	14 193	12 941	12 448	14 326
	Män	21 004	22 023	21 662	22 260	22 281	21 750	23 370	23 106	20 924	20 039	24 273
	Total	33 762	35 817	35 033	36 108	36 092	35 308	37 970	37 299	33 865	32 487	38 599
Mer än 90 sjukdagar	Kvinnor	8 065	8 849	9 257	11 032	12 487	13 208	12 547	10 901	10 564	9 703	8 912
	Män	12 740	13 324	14 441	16 138	17 374	18 484	17 981	15 875	15 681	15 056	14 070
	Total	20 805	22 173	23 698	27 170	29 861	31 692	30 528	26 776	26 245	24 759	22 982
Månadsersättning	Kvinnor	808	728	865	1 225	1 016	616	309	146	124	64	30
	Män	1 263	1 052	1 239	1 450	1 402	918	502	293	224	110	79
	Total	2 071	1 780	2 104	2 675	2 418	1 534	811	439	348	174	109
Total		56 638	59 770	60 835	65 953	68 371	68 534	69 309	64 514	60 458	57 420	61 690

I bilaga 4b redovisas både långa och korta sjukfall i avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO. Det totala antalet sjukfall ökade mellan 2019 och 2020. Det beror på antalet kortvariga sjukfall som varat mellan 15–90 dagar ökade markant. Det förklaras av en ökad sjukfrånvaro på grund av covid-19.



Nya sjukfall mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning 2019 och 2020.
De vanligaste diagnoserna uppdelade efter kön. Kommuner och regioner.

Diagnos	Kvinnor	Andel av alla diagnoser för kvinnor	Män	Andel av alla diagnoser för män	Totalsumma	Andel av alla diagnoser
Andningsorganens sjukdomar	595	1,2%	82	1,2%	677	1,2%
Cirkulationsorganens sjukdomar	1 075	2,2%	395	5,9%	1 470	2,7%
Akut hjärtinfarkt	64	0,1%	33	0,5%	97	0,2%
Andra former av hjärtsjukdom	257	0,5%	96	1,4%	353	0,6%
Sjukdomar i hjärnans kärl	492	1,0%	192	2,8%	684	1,2%
Covid-19	621	1,3%	114	1,7%	735	1,3%
Endokrina sjukdomar, nutritionsrubbingar och ämnesomsättningsjukdomar	321	0,7%	50	0,7%	371	0,7%
Faktorer av betydelse för hälsotillståndet och för kontakter med hälso- och sjukvården	275	0,6%	65	1,0%	340	0,6%
Graviditet, förlossning och barnsängstid	1 953	4,0%			1 953	3,5%
Hudens och underhudens sjukdomar	181	0,4%	36	0,5%	217	0,4%
Matsmältningsorganens sjukdomar	501	1,0%	103	1,5%	604	1,1%
Psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar	22 436	46,1%	2 782	41,3%	25 218	45,5%
Anpassningstörningar och reaktion på svår stress	13 625	28,0%	1 285	19,1%	14 910	26,9%
Förstämningssyndrom	5 384	11,1%	904	13,4%	6 288	11,3%
Ångestsyndrom	2 635	5,4%	404	6,0%	3 039	5,5%
Sjukdomar i blod och blodbildande organ samt vissa rubbingar i immunsystemet	121	0,2%	14	0,2%	135	0,2%
Sjukdomar i muskuloskeletala systemet och bindväven	10 451	21,5%	1 415	21,0%	11 866	21,4%
Ledsjukdomar	3 872	7,9%	510	7,6%	4 382	7,9%
Ryggsjukdomar	3 705	7,6%	597	8,9%	4 302	7,8%
Sjukdomar i mjukvävnader	2 364	4,9%	238	3,5%	2 602	4,7%
Sjukdomar i nervsystemet	1 506	3,1%	209	3,1%	1 715	3,1%
Sjukdomar i urin- och könsorganen	250	0,5%	58	0,9%	308	0,6%
Sjukdomar i ögat och närliggande organ	91	0,2%	32	0,5%	123	0,2%
Sjukdomar i örat och mastoidutskottet	186	0,4%	36	0,5%	222	0,4%
Skador, förgiftningar och vissa andra följder av yttre orsaker	3 063	6,3%	548	8,1%	3 611	6,5%
Symtom, sjukdomstecken och onormala kliniska fynd och laboratoriefynd som ej klassificeras på annan plats	1 271	2,6%	168	2,5%	1 439	2,6%
Tumörer	3 311	6,8%	541	8,0%	3 852	6,9%
Vissa infektionssjukdomar och parasitsjukdomar	231	0,5%	38	0,6%	269	0,5%
Övriga diagnoser och saknade värden	275		51		326	
Totalsumma	48 714		6 737		55 451	

Bilaga 5b

Tabell 37



Nya sjukfall mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning 2019 och 2020.
De vanligaste diagnoserna uppdelade efter kön. Svenskt Näringsliv/LO.

Diagnos	Kvinnor	Andel av alla diagnoser för kvinnor	Män	Andel av alla diagnoser för män	Totalsumma	Andel av alla diagnoser
Andningsorganens sjukdomar	242	1,3%	343	1,2%	585	1,2%
Cirkulationsorganens sjukdomar	346	1,8%	1 766	6,0%	2 112	4,4%
Akut hjärtinfarkt	22	0,1%	217	0,7%	239	0,5%
Andra former av hjärtsjukdom	78	0,4%	517	1,8%	595	1,2%
Sjukdomar i hjärnans kärl	145	0,8%	628	2,1%	773	1,6%
Covid-19	149	0,8%	337	1,1%	486	1,0%
Endokrina sjukdomar, nutritionsrubbingar och ämnesomsättningsjukdomar	94	0,5%	205	0,7%	299	0,6%
Faktorer av betydelse för hälsotillståndet och för kontakter med hälso- och sjukvården	104	0,6%	221	0,8%	325	0,7%
Graviditet, förlossning och barnsängstid	1 332	7,1%			1 332	2,8%
Hudens och underhudens sjukdomar	85	0,5%	172	0,6%	257	0,5%
Matsmältningsorganens sjukdomar	204	1,1%	534	1,8%	738	1,5%
Psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar	6 244	33,4%	6 135	20,9%	12 379	25,8%
Anpassningstörningar och reaktion på svår stress	2 776	14,8%	2 059	7,0%	4 835	10,1%
Förstämningssyndrom	1 899	10,2%	2 294	7,8%	4 193	8,7%
Ångestsyndrom	1 137	6,1%	1 073	3,7%	2 210	4,6%
Sjukdomar i blod och blodbildande organ samt vissa rubbingar i immunsystemet	47	0,3%	54	0,2%	101	0,2%
Sjukdomar i muskuloskeletala systemet och bindväven	5 315	28,4%	10 498	35,8%	15 813	32,9%
Ledsjukdomar	1 665	8,9%	3 708	12,6%	5 373	11,2%
Ryggsjukdomar	1 863	10,0%	4 063	13,9%	5 926	12,3%
Sjukdomar i mjukvävnader	1 579	8,4%	2 324	7,9%	3 903	8,1%
Sjukdomar i nervsystemet	622	3,3%	961	3,3%	1 583	3,3%
Sjukdomar i urin- och könsorganen	91	0,5%	217	0,7%	308	0,6%
Sjukdomar i ögat och närliggande organ	42	0,2%	158	0,5%	200	0,4%
Sjukdomar i örat och mastoidutskottet	44	0,2%	85	0,3%	129	0,3%
Skador, förgiftningar och vissa andra följder av yttre orsaker	1 427	7,6%	3 782	12,9%	5 209	10,8%
Symtom, sjukdomstecken och onormala kliniska fynd och laboratoriefynd som ej klassificeras på annan plats	527	2,8%	749	2,6%	1 276	2,7%
Tumörer	958	5,1%	1 586	5,4%	2 544	5,3%
Vissa infektionssjukdomar och parasitsjukdomar	92	0,5%	166	0,6%	258	0,5%
Övriga diagnoser och saknade värden	744		1 346		2 090	
Totalsumma	18 709		29 315		48 024	



Mediansjukfrånvarotid i dagar för de vanligaste diagnoserna 2019–2020. Kommuner och regioner.

Diagnos	Kvinnor	Män
Andningsorganens sjukdomar	182	216
Cirkulationsorganens sjukdomar	301	266
Varav sjukdomar i hjärnans kärl	360	359
Andra former av hjärtsjukdom	243	220
Akut hjärtinfarkt	181	175
Covid-19	223	241
Endokrina sjukdomar, nutritionsrubbingar och ämnesomsättningssjukdomar	197	254
Faktorer av betydelse för hälsotillståndet och för kontakter med hälso- och sjukvården	201	162
Graviditet, förlossning och barnsängstid	144	
Hudens och underhudens sjukdomar	208	197
Matsmältningsorganens sjukdomar	216	182
Psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar	226	223
Varav anpassningstörningar och reaktion på svår stress	225	211
Förstämningssyndrom	230	239
Ångestsyndrom	211	213
Sjukdomar i blod och blodbildande organ samt vissa rubbningar i immunsystemet	215	360
Sjukdomar i muskuloskeletala systemet och bindväven	188	180
Varav ledsjukdomar	180	175
Ryggsjukdomar	198	192
Sjukdomar i mjukvävnader	188	180
Sjukdomar i nervsystemet	258	318
Sjukdomar i urin- och könsorganen	231	341
Sjukdomar i ögat och närliggande organ	221	180
Sjukdomar i örat och mastoidutskottet	210	211
Skador, förgiftningar och vissa andra följder av yttre orsaker	175	158
Symtom, sjukdomstecken och onormala kliniska fynd och laboratoriefynd som ej klassificeras på annan plats	222	228
Tumörer	360	318
Vissa infektionssjukdomar och parasitsjukdomar	208	271
Total	213	211

Bilaga 6b

Tabell 39



Mediansjukfrånvarotid i dagar för de vanligaste diagnoserna 2019–2020. Svenskt Näringsliv/LO.

Diagnos	Kvinnor	Män
Andningsorganens sjukdomar	169	180
Cirkulationsorganens sjukdomar	240	187
Varav sjukdomar i hjärnans kärl	360	311
Andra former av hjärtsjukdom	198	175
Akut hjärtinfarkt	125	147
Covid-19	184	171
Endokrina sjukdomar, nutritionsrubbingar och ämnesomsättningssjukdomar	176	182
Faktorer av betydelse för hälsotillståndet och för kontakter med hälso- och sjukvården	183	169
Graviditet, förlossning och barnsängstid	134	
Hudens och underhudens sjukdomar	170	176
Matsmältningsorganens sjukdomar	180	173
Psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar	210	205
Varav anpassningstörningar och reaktion på svår stress	204	194
Förstämningssyndrom	216	212
Ångestsyndrom	198	196
Sjukdomar i blod och blodbildande organ samt vissa rubbningar i immunsystemet	173	187
Sjukdomar i muskuloskeletala systemet och bindväven	180	174
Varav ledsjukdomar	168	158
Ryggsjukdomar	180	180
Sjukdomar i mjukvävnader	180	175
Sjukdomar i nervsystemet	190	197
Sjukdomar i urin- och könsorganen	185	242
Sjukdomar i ögat och närliggande organ	196	185
Sjukdomar i örat och mastoidutskottet	202	180
Skador, förgiftningar och vissa andra följder av yttre orsaker	154	147
Symtom, sjukdomstecken och onormala kliniska fynd och laboratoriefynd som ej klassificeras på annan plats	195	198
Tumörer	349	295
Vissa infektionssjukdomar och parasitsjukdomar	162	182
Total	181	180

Bilaga 7a

Tabell 40



Risk (antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta) efter ålder och avtalsområde.
Kommuner och regioner.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
16–25 år	3,4	4,1	4,5	5,3	7,5	8,1	8,5	8,5	9,0	7,5	6,7
26–35 år	12,6	13,8	15,6	18,4	20,8	22,2	23,4	21,8	20,7	18,9	17,3
36–45 år	18,7	20,5	22,5	26,7	29,2	30,6	29,3	25,1	23,7	22,4	21,1
46–55 år	25,2	27,8	28,7	32,4	36,0	37,5	34,5	29,3	28,0	26,0	25,6
56–64 år	30,8	33,7	34,7	38,9	41,2	43,0	39,4	34,3	33,3	30,9	30,9
Total	21,1	23,2	24,4	27,8	30,3	31,5	29,6	25,9	24,9	23,1	22,3

Bilaga 7b

Tabell 41



Risk (antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta) efter ålder och avtalsområde.
Svenskt Näringsliv/LO.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
16–25 år	4,5	4,9	6,0	7,6	8,7	8,5	8,8	7,8	7,8	7,0	6,2
26–35 år	9,4	10,2	11,1	13,1	16,4	16,9	16,4	14,3	14,2	13,0	12,9
36–45 år	16,1	17,0	18,0	21,5	24,6	24,7	23,1	19,0	17,6	17,0	16,1
46–55 år	23,4	23,8	25,1	28,3	33,4	32,4	30,9	26,0	24,6	22,6	23,0
56–64 år	32,3	33,1	35,2	39,1	45,1	45,4	41,5	36,1	34,6	32,4	31,9
Total	16,1	16,7	17,9	20,7	24,1	23,9	22,7	19,4	18,6	17,5	17,2

Bilaga 7c


Tabell 42



Risk (antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta) efter ålder. Totalt.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
16–25 år	4,2	4,7	5,6	7,0	8,3	8,4	8,7	8,0	8,1	7,1	6,4
26–35 år	10,7	11,6	12,8	15,1	18,1	19,0	19,2	17,3	16,8	15,4	14,7
36–45 år	17,3	18,6	20,1	23,9	26,9	27,7	26,2	22,1	20,7	19,7	18,6
46–55 år	24,3	25,9	27,0	30,4	34,7	35,0	32,8	27,7	26,4	24,4	24,4
56–64 år	31,4	33,4	34,9	39,0	42,8	44,0	40,2	35,1	33,9	31,6	31,3
Total	18,4	19,6	20,8	23,9	27,0	27,4	25,9	22,4	21,5	20,1	19,7


Bilaga 7d Tabell 43



Ålderstandardiserad risk och antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta 2020 efter kön. Kommuner och regioner.

	Ålderstandardiserad risk	Risk
Kvinnor	25,0	26,3
Män	10,0	10,7

Bilaga 7e Tabell 44



Ålderstandardiserad risk och antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta 2020 efter kön. Svenskt Näringsliv/LO.

	Ålderstandardiserad risk	Risk
Kvinnor	25,3	22,0
Män	15,5	15,2

Yrkesgrupper

Yrkesgrupperna i rapporten baseras på standard för svensk yrkesklassificering, SSYK 2012.

Barnskötare och fritidsledare m.fl.

Betong-, bygg- och anläggningsarbete

Betongarbete, anläggningsarbete, takmontörer, glasmästare, maskinoperatörer, maskinförare, kranförare, dykare, montörer och grovplåtslagare.

Brandpersonal

Brevbärare och tidningsdistributörer m.fl.

Byggnadsmålare

Byggnadsträarbetare

Däckspersonal, lotsar och fartygsbefäl

Elektriskt arbete

Installationselektriker, elmontörer och reparatörer, tele- och elektronikreparatörer, distributionselektriker, montörer av el- och teleutrustning.

Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare m.fl.

Fastighetsskötare, skorstensfejare och saneringsarbete, vaktmästare, mätaravläsning, renhållnings- och återvinningsarbete och övrig säkerhetspersonal.

Förskollärare och fritidspedagoger

Försäljare inom handel m.m.

Godshanterings- och lagerarbete m.fl.

Speditörer, lagerassistenter, truckförare, godshanterare och expressbud.

Golvläggare

Grafiskt arbete

Etsare och gravörer, tryckare, bokbinderiarbetare och maskinoperatörer.

Gruv- och bergarbete och stenhuggare

Hotell-, restaurang- och storköksarbete

Isolerings- och VVS-montörer

Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete

Växtodlare inom jordbruk och trädgård, trädgårdsanläggare, djuruppfödare och djurskötare, växtodlare och djuruppfödare (blandad drift), skogsbrukare, maskinförare, fiskodlare, jägare och fiskare.

Kriminalvårdare

Livsmedelsarbete

Slaktare, styckare, bagare, konditorer, provsmakare och maskinoperatörer.

Läkare

Lärare och skolledare

Metallarbete

Mekaniker, operatörer, montörer, tråddragare, maskinbefäl, gjutare, svetsare, tunnplåtslagare, riggare och kabelsplitsare, smeder, verktygsmakare och slipare.

Militärt arbete (endast anställda)

Murare

Pappers- och pappersmassearbete

Poliser, tullbevakningspersonal

Sjuksköterskor och barnmorskor

Socialt arbete

Behandlingsassistenter, chefer för mindre enheter inom vård och omsorg, psykologer, socialsekreterare och kuratorer.

Städare och fönsterputsare

Tandvårdsarbete

Tandläkare, tandhygienister tandsköterskor

Textil-, skinn- och läderindustriarbete

Maskinoperatörer, blekning, färgning och tvättning, övriga maskinoperatörer, textil-, skinn- och läderindustri, skräddare och ateljésömmerskor m.fl., sömmare, läderhantverkare och skomakare, tapetserare

Träindustriarbete

Träbearbetningsarbete (möbelsnickare, maskinoperatörer, korgmakare, montörer) och sågverksarbete.

Undersköterskor, vårdbiträden och personliga assistenter m.fl.

Väktare, ordningsvakter

Yrkesförare

Lastbils-, långtradar-, buss-, lok-, spårvagns- och taxiförare.

Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete

Apotekare, arbetsterapeuter, dietister, djursjukvårdare, logopedier, receptarier och sjukgymnaster.

Övrigt industriellt arbete

Lackerare, glashytttearbetare, glasgravörer, dekorationsmålare, processoperatörer, Maskinoperatörer och handpaketerare.

Övriga yrkesgrupper

Begrepp

I rapporten används ett antal (ibland interna) begrepp. Nedan förklarar vi de vanligaste begreppen. Godkänd arbets-skada, godkänt arbetsolycksfall eller godkänd arbetssjukdom används i de flesta av tabellrubrikerna i avsnittet om arbets-skador. Med det vill vi understryka att det som redovisas är godkända fall enligt försäkringsvillkoren och inte samtliga anmälda fall.

Arbets-skada

Arbetsolycksfall, arbetssjukdom och färdolycksfall.

Arbetsolycksfall

Olycksfall som inträffar i arbetet.

Allvarliga arbetsolycksfall

Arbetsolycksfall som leder till sjukfrånvaro i mer än 30 dagar (eller motsvarande läkningstid utan sjukfrånvaro) och/eller medicinsk invaliditet eller dödsfall.

Arbetssjukdom

Sjukdom som uppkommit eller försämrats till följd av arbetet eller arbetsförhållandena. För att en arbetssjukdom ska ge ersättning från TFA eller TFA-KL måste den vara godkänd av Försäkringskassan eller finnas i den så kallade ILO-förteckningen av arbetssjukdomar. Besvåren måste också kvarstå i minst 180 dagar efter den dag då sjukdomen visade sig.

Diagnos för arbetssjukdom

Diagnos sätts efter läkarintyg/läkarutlåtande eller motsvarande.

Diagnos för sjukfall/sjukfrånvaro

Diagnos sätts efter läkarintyg/läkarutlåtande eller motsvarande. Till och med december 2003 kodades diagnoser med utgångspunkt från klassificeringsstandarderna ICD-9 (Socialstyrelsen 1987). Därefter kodas diagnoser enligt ICD-10 (Socialstyrelsen 2022).

Efterskydd

Efterskydd finns i sjukförsäkringen (AGS, AGS-KL) och innebär att försäkringen kan fortsätta att gälla under 720 dagar efter att en anställning eller en verksamhet har upphört. Arbetslösa kan därför omfattas av sjukförsäkringen. Reglerna om efterskydd gäller även vid längre tids frånvaro, till exempel tjänstledighet.

Färdolycksfall

Olycksfall som inträffar vid färd till eller från arbetet.

Insjuknandeår

Det år sjukfallet påbörjas.

Långa sjukfall/långvarig sjukfrånvaro

Sjukfall som leder till mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning.

Medicinsk invaliditet

Försäkringsmedicinskt mått som anges i procent (%). Det är ett mått på den bestående kroppsliga funktionsnedsättningen till följd av arbetsskadan. Den medicinska invaliditetsgraden avgörs först då skadan har nått ett varaktigt tillstånd och inga förändringar är att vänta. Fram till dess görs en preliminär uppskattning av skadans svårighetsgrad.

Risk

I denna rapport beräknas antal fall per 1 000 sysselsatta. Antal fall kan till exempel vara antal allvarliga arbetsolycksfall eller antal långa sjukfall.

Samsjuklighet

Med samsjuklighet menas att en person uppfyller diagnostiska kriterier för flera sjukdomar.

Skadeår/visandeår

Det år ett olycksfall inträffade eller en arbetssjukdom visade sig. En arbetssjukdom anses ha visat sig vid första läkarbesöket eller första dagen med sjukfrånvaro med anledning av skadan.

Referenser

Statistiska centralbyrån (2012)

Mis 2012:11 SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering 2012.
Örebro: Statistiska centralbyrån.

Socialstyrelsen (2022)

"Internationell statistisk klassifikation av sjukdomar och relaterade hälsoproblem – Systematisk förteckning, svensk version 2018".

Afa Försäkring (2021)

"Allvarliga arbetsskador och långvarig sjukfrånvaro, 2019", Stockholm.

Publikation av Afa Försäkrings analysavdelning, kontakt:
analys@afaforsakring.se



9 av 10 är försäkrade genom jobbet

POSTADRESS **Afa Försäkring 106 27 Stockholm** • BESÖKSADRESS **Klara Södra Kyrkogata 18**
KUNDCENTER **0771-88 00 99** • VÄXEL **08-696 40 00** • afaforsakring.se